dien aard zijn dat zij optimaal worden afgehandeld, want dat hangt ook af van de mate waarin de klager bereid is om te klagen. Daarmee begint namelijk een goede klachtenregeling. Ik ben mij er dus bijzonder van bewust dat niet ieder incident op basis van een klachtenregeling voorkomen kan worden of goed kan worden afgehandeld.

□

Mevrouw **Van Vliet** (D66): Voorzitter! Wij delen de mening van de staatssecretaris, dat hier nader naar gekeken moet worden, want dergelijke kwesties zouden zo min mogelijk voor moeten kunnen komen. Wij wachten met interesse de reactie van de minister van Justitie af. De D66-fractie heeft nog wel een vraag over de rol van de inspectie voor het onderwijs. Uit het Rotterdams Dagblad van 6 maart jl. blijkt dat de onderwijsinspectie in 1993 door ouders van leerlingen van de scholengemeenschap Guido de Bréás te Amersfoort op de hoogte is gebracht van vermeend seksueel misbruik. Daarvan is melding gemaakt bij de schoolleiding en de Vereniging voor gereformeerd onderwijs. Wat is vervolgens de rol van de inspectie geweest? Het is duidelijk dat de docent is ontslagen, maar de rol van de inspectie, zoals de staatssecretaris ook zelf aangeeft in het kader van bemiddeling en eventueel melding, is niet helder geworden. De inspectie is, zo blijkt uit een brief, ook op de hoogte geweest van het reeds in 1990 gestarte seksuele misbruik. Het was daarbij duidelijk dat het behoorlijk ernstig was. Graag een reactie op die rol.

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Ik kan slechts in algemene termen antwoorden. Van de 27 klachten die in de loop van 1995 bij de inspectie voor het basisonderwijs zijn binnengekomen, zijn of worden er acht schoolorganisatorisch, vier arbeidsrechtelijk en drie justitieel opgelost. De inspectie oordeelt over de ernst van hetgeen is voorgevallen en op basis daarvan wordt een adequate aanpak voorgesteld. Slechts als de inspectie weet dat er sprake is van een vermoeden van een misdrijf, dient de vertrouwensinspecteur dat te melden bij het openbaar ministerie, maar de inspectie moet wel weten dat hiervan sprake is. Het gaat om de vraag in hoeverre de inspectie optimaal op de hoogte is geweest en juist is geïnformeerd. Ik kan dat niet beoordelen. Het is nu aan het openbaar ministerie om daarover verder te oordelen. De inspectie moet varen op de gegevens die worden verstrekt door de school, de leerlingen en de ouders. Op basis daarvan dient zij een oordeel te vormen. Niet elke klacht belandt uiteindelijk bij het openbaar ministerie. Dat is ook niet nodig, want dat hangt af van de ernst van het vergrijp.

□

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Als er sprake is van een machtsverhouding, kunnen zaken zoals hier nu aan de orde zijn, lang verborgen blijven. Dat geldt voor de relaties tussen kinderen en hun ouders, voor de relaties tussen trainers en hun pupillen en voor relaties in het onderwijs. De staatssecretaris heeft gesproken over een klachtenregeling. Wat vindt zij van het idee om in samenspraak met de schoolbesturen te komen tot het instellen van vertrouwenspersonen, zodat de klachten makkelijker gekanaliseerd kunnen worden?

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Het is wellicht algemeen bekend dat ik een groot voorstander ben van de instelling van een vertrouwenspersoon. Dat heb ik een- en andermaal aan de scholen geschreven. In de periode waarin de vertrouwensinspecteurs zijn aangesteld, is er een raamovereenkomst met het onderwijs gesloten waarin ook wordt gevraagd om vertrouwenspersonen in te stellen. Ik ben het met de heer Rabbae eens dat, waar er sprake kan zijn van een machtsverhouding tussen een leraar en een leerling, het soms heel moeilijk is om een en ander bespreekbaar te maken. Slechts in een situatie waarin er vertrouwen is, waarin er vertrouwenspersonen zijn en waarin er ook openheid is in het schoolklimaat, kunnen leerlingen de moed hebben om een en ander te melden.

Hoe krijg je nu zo'n goed schoolklimaat? Dat thema is nu aan de orde in de campagne ''veilige school''. Het gaat daarbij om zeer veel vraagstukken; het gaat niet alleen om vraagstukken van seksuele aard, maar ook bijvoorbeeld om geweld op school en om pesten. Het gaat om de vraag: hoe creëer je een schoolklimaat waarin iets wat niet in orde is, wordt gemeld bij vertrouwenspersonen, zodat er ook een oplossing kan worden geboden?

Het is wellicht bekend dat er daarnaast ook een onderwijstelefoon is. Als men op school niet uit de voeten kan, kan er anoniem of met naam en toenaam gebeld worden. Men kan telefonisch vragen hoe bepaalde problemen opgelost kunnen worden. Wij doen er dus echt van alles aan om te bevorderen dat dit soort dingen niet te lang onbesproken kan blijven met alle gevolgen vandien.

Aan de orde is het debat over **de verschijningsdatum van de rapporten van het College van toezicht sociale verzekeringen over de Ziektewet in relatie tot de plenaire behandeling van het wetsvoorstel WULBZ**.

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: De commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft hedenmiddag verzocht om dit debat te houden. De spreektijden zijn bekend. Mij is inmiddels gebleken dat er behoefte is aan een schorsing tussen de eerste en de tweede termijn. Dat zou ertoe kunnen leiden dat wij vandaag niet meer toekomen aan de gezamenlijke behandeling van het initiatiefvoorstel van de heer Rosenmöller inzake deeltijdarbeid en wetsvoorstel 24498, omdat de tweede termijn na de avondpauze zal plaatsvinden. Laten wij daar maar van uitgaan. Dan is er enige zekerheid omtrent de agenda. Ik wijs er voorts nogmaals op dat er kans is op stemmingen later op deze dag.

□

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Het debat over de afschaffing van de Ziektewet ± ik heb het eerder een zenuw uit het regeerakkoord genoemd ± werd mede bepaald door de vraag of de Kamer kon beschikken over drie rapporten van het College van toezicht sociale verzekeringen. Zowel

voor als tijdens dat debat is er door de Kamer, met mevrouw Bijleveld als voortrekster, hard aan getrokken om die rapporten te kunnen krijgen. Een van de kernvragen was voortdurend: beschikt de staatssecretaris nu wel of niet over de rapporten, over de concepten, over de conclusies of wat dan ook? Nee, zei de staatssecretaris bij voortduring. Ik geef een citaat uit de Handelingen van 22 november om dat te bevestigen. De staatssecretaris zegt daarin het volgende. ''Het gaat er niet om of ik wel of geen inzicht heb in voorlopige conclusies; ik heb helemaal geen inzicht in die conclusies.''

Met name naar aanleiding van het antwoord van afgelopen vrijdag op mijn vraag 5 kwam het hoge woord eruit. De staatssecretaris meldt dat hij wel op de hoogte was, en wel van een van de belangrijkste conclusies. Dat was gebeurd via een vergadering op het departement, die twee dagen eerder had plaatsgevonden. Dat was dus op 20 november gebeurd. Maar voordat de staatssecretaris die onjuistheid bekend maakte, maakte hij nog twee vergissingen. In het algemeen overleg zei hij namelijk dat in het min of meer bewuste telefoontje op 21 november met mevrouw Van Leeuwen, de voorzitster van het CTSV, niet over de inhoud was gesproken. Hij zei: dat stond in de krant. Hij heeft ook via de radio ± en later via de vragen ± gemeld dat het een vergissing was. De verklaring daarvoor blijkt achteraf echter ook een vergissing te zijn. De staatssecretaris zei namelijk dat hij het van journalisten had, want die waren 's middags bij een persconferentie van de artsenorganisatie KNMG. Ook dat kan niet kloppen, want daar is inhoudelijk niet over deze rapporten gesproken. Waarom zoveel vergissingen en foute informatie van de staatssecretaris? Waarom heeft de staatssecretaris tot afgelopen vrijdag verzwegen dat er op het departement in de loop van die maandag een vergadering is geweest, waar die informatie met betrekking tot de conclusie uit dat rapport met hem is besproken?

Voorzitter! Mijn fractie vindt dat de staatssecretaris met zijn vergissingen en onjuiste informatie zeer onzorgvuldig heeft geopereerd en zichzelf in forse politieke problemen heeft gebracht. Wat is het oordeel van de staatssecretaris zelf over zijn optreden in de afgelopen dagen?

Er is echter meer tegenstrijdige informatie in alles wat de staatssecretaris de afgelopen tien dagen heeft gemeld. Laat ik mij, om wille van de tijd, beperken tot twee punten. Allereerst: in het algemeen overleg van 1 maart zegt de staatssecretaris: ''Ook het bestuur van het CTSV wist op 20 november bijvoorbeeld niet dat dat overleg op 17 november had plaatsgevonden.'' Afgelopen vrijdag, een week later, zegt de staatssecretaris dat de voorzitter van het CTSV hem schriftelijk heeft meegedeeld dat het college op 20 november wel op de hoogte was van het feit dat het overleg op 17 november had plaatsgevonden. Dat is een tegenstrijdigheid.

Dan het tweede punt. In het algemeen overleg van 1 maart zei de staatssecretaris het volgende: ''Hij was er na 17 en voor 20 november ook niet van op de hoogte dat er op 20 november een persconferentie zou plaatsvinden, maar ook zijn medewerkers wisten daar niets van.'' Een week later antwoordt de staatssecretaris dat de plotselinge aankondiging door CTSV-directeuren tijdens dat overleg van 17 november van een CTSV-rapportage zijn medewerkers aanleiding gaf om daar nadrukkelijk hun verbazing over uit te spreken. Dat veronderstelt dus dat de medewerkers van de staatssecretaris op 17 november wel wisten van de persconferentie; dat wordt binnen de CTSV-organisatie ook ruimschoots bevestigd. Als dat juist is, komt ook de vervolgconclusie uit dat overleg in de lucht te hangen, namelijk dat het uitgesloten is dat door het departement pogingen zouden zijn ondernomen om die persconferentie tegen te houden; dat zou dus wel kunnen hebben gebeurd.

Voorzitter! Nog een enkele merkwaardige zaak. Op 20 november ± dat weten wij sinds vrijdag ± wordt de staatssecretaris op het departement op de hoogte gesteld. Overigens: door wie? Op 21 november doen ambtenaren van SZW het CTSV het verzoek om die concepten te krijgen. Op dezelfde dag, misschien zelfs op hetzelfde moment, krijgt de staatssecretaris die concepten aangeboden door mevrouw Van Leeuwen, waarop hij zegt dat hij ze niet wil hebben. Dan kun je toch nooit wekenlang volhouden dat je die concepten niet wilde hebben? Dan kun je hooguit zeggen: ik wilde ze niet van de voorzitter van het CTSV hebben. Als de ambtenaren erom gevraagd hebben ± ook al hebben ze de concepten niet gekregen ± is dat onder politieke verantwoordelijkheid en misschien zelfs in opdracht van de staatssecretaris. Dan kun je dat dus nooit volhouden.

Het antwoord op vraag 5 meldt ook nog dat het bestuur van het CTSV geen informatie had gekregen over de reactie van de SZW-ambtenaren ± ambtenaren van de staatssecretaris ± op de aankondiging van die rapportage. Dit heeft derhalve geen invloed kunnen hebben op de besluitvorming van het college over de conceptrapporten, maar natuurlijk kende het bestuur die reactie van de ambtenaren wel. De vervolgconclusie klopt dus niet, want zij hadden wel invloed kunnen hebben op de besluitvorming van het college over die conceptrapporten.

Voorzitter! Dan zijn er nog vragen die resten, bijvoorbeeld: wat hebben die ambtenaren na het overleg op 17 november binnen het departement precies met die informatie gedaan? Het was vrijdagochtend. Het was ''hot stuff'' en je kunt je toch niet voorstellen dat zij gezwegen hebben en dat zij in de richting van de staatssecretaris of wie dan ook van hun superieuren niets met die informatie hebben gedaan? De staatssecretaris wist op 17 november dat die rapporten eraan kwamen. Van wie wist hij dat? En hoe zit het met het mysterie van het lek? Iedereen praat daarover, maar niemand kent het. Dat lek begint zo langzamerhand een psychose te worden. Hoe substantieel ± of misschien niet substantieel ± zijn de verschillen tussen de diverse concept-rapporten van 21 november en daarna? Wij weten het niet. Wat zijn de verschillen tussen de reconstructie van het bestuur van het CTSV, zoals die bij de rijksrecherche ligt, en de reconstructie van het personeel en de directie, zoals wij die allemaal kennen?

Voorzitter! Ten slotte is er de vraag naar de, op z'n minst dubieuze, rol die een aantal collega-kamerleden uit de coalitie hebben gespeeld, die wisten dat de staatssecretaris in ieder geval een van de belangrijkste conclusies kende en die daar in het overleg tien dagen geleden niets mee gedaan hebben.

Voorzitter! Ik rond af. Wij hebben nu twee rondes van schriftelijke

vragen gehad en in het reces een algemeen overleg van ruim vierenhalf uur. Een aantal stukjes van de puzzel liggen inmiddels op hun plek, al heeft de staatssecretaris er flink voor moeten schuiven, maar de puzzel is nog lang niet compleet. Ik heb eerlijk gezegd geen zin in nog drie overleggen: twee interpellaties en een kamerdebat. De Kamer zal wat mij betreft zelf onderzoek moeten instellen naar alle feiten en omstandigheden in de tweede helft van november. Tegen die achtergrond zullen wij dan ook de uitlatingen van de staatssecretaris in definitieve zin moeten beoordelen. Ik vraag de staatssecretaris op het voorstel voor zo'n parlementair onderzoek een inhoudelijke reactie te geven in zijn bijdrage in eerste termijn.

De heer **Van Hoof** (VVD): Sluit de heer Rosenmöller uit dat de staatssecretaris vanmiddag duidelijkheid kan geven?

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik sluit het nagenoeg uit, en wel om de volgende reden. De staatssecretaris heeft een kans of vier gehad om volledige duidelijkheid te verschaffen. Hij heeft dat diverse keren kunnen doen in antwoord op schriftelijke vragen. Hij heeft het kunnen doen in een vierenhalf uur durend algemeen overleg, waarbij er een zeer lange tijd lag tussen het moment van aanvragen van dat overleg en het daadwerkelijk voeren ervan. De staatssecretaris en zijn mensen hebben zich dus minutieus kunnen voorbereiden op iets waarvan iedereen aan zijn politieke water voelde dat er misschien iets niet klopte. Ik heb dat overleg afgerond door te zeggen: de staatssecretaris heeft het formele gelijk, maar hij heeft de schijn tegen. Het eerste is steeds minder waar geworden, want hij blijkt niet op alle punten formeel gelijk te hebben, en het tweede is steeds meer waar geworden.

Tegen die achtergrond vind ik het volstrekt gerechtvaardigd om ± naast het stellen van een aantal vragen, naast het noemen van een aantal merkwaardige onderwerpen en naast het opnieuw confronteren van de staatssecretaris met tegenstrijdigheden, op een tweetal punten toegespitst ± al in eerste termijn te zeggen dat de Kamer een eigen verantwoordelijkheid heeft om ervoor te zorgen dat de onderste steen boven komt. En, mijnheer Van Hoof, het zou ook u sieren als u iets kritischer zou zijn dan tien dagen geleden op die vrijdag. Toen begon u op te sommen wat er allemaal klopte. Ik ben benieuwd of u vandaag uw bijdrage begint door op te sommen wat er in die tien dagen allemaal niet geklopt heeft.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Het antwoord van de heer Rosenmöller is zeer uitgebreid. Hij geeft aan dat naar zijn gevoel de schijn misschien iets groter is geworden dan tot op 1 maart het geval was. Hij concludeert nu al, zonder dat hij de staatssecretaris heeft gehoord, dat die schijn, en niet meer dan die schijn, moet leiden tot een parlementair onderzoek of welk onderzoek dan ook. Ik vind daarom dat hij een beetje een farce maakt van dit debat als het gaat om zijn serieus nemen van de staatssecretaris.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dan kent u mij slecht en dan heeft u slecht naar mij geluisterd. Als ik uw interventie goed beluister, komt het er zo ongeveer op neer dat wij hier kunnen praten zoveel wij willen, maar dat er wat de VVD-fractie betreft in elk geval geen parlementair onderzoek komt.

Mag ik het misschien ook omkeren? U kent mij nu jarenlang als parlementariër. Ik stel hier een aantal kritische vragen over merkwaardige situaties en nieuwe, tegenstrijdige gegevens in de berichtgeving door de staatssecretaris. De staatssecretaris heeft drie, vier keer de kans gehad om alles, maar dan ook werkelijk alles aan de Kamer mee te delen wat hij mee te delen heeft. Hij heeft meerdere kansen gehad, mijnheer Van Hoof! Mag ik dan nu al in eerste termijn zeggen: het parlement heeft tegen de achtergrond van datgene wat zich afgespeeld heeft, het recht op en de mogelijkheid van een parlementair onderzoek; dat zou op dit moment het beste zijn waartoe de Kamer kan besluiten?

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Ik wil de heer Rosenmöller serieus nemen en ik ken hem als iemand die luistert naar vragen en antwoorden. Hij zegt nu al dat hij eigenlijk in de richting van een onderzoek koerst. Het is raar dat hij kennelijk niet meer geïnteresseerd is in de vragen. Nog veel raarder is het dat hij dit debat aangevraagd heeft. Waarom heeft hij dat gedaan, nu hij kennelijk niet eens wil luisteren naar het antwoord van de staatssecretaris, zijn conclusies al klaar heeft en in de richting van een onderzoek gaat? Dat is vreemd en ik wil graag dat hij dat toelicht.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Het is voor de heer Van Hoof waarschijnlijk nog veel vreemder, want ik ben tien dagen geleden, na het algemeen overleg, in tweede termijn al tot de slotsom gekomen dat ik een voorstander was van een kort, bondig parlementair onderzoek naar wat zich in de tweede helft van november heeft afgespeeld. Mijn conclusie gaat dus nog veel verder terug in de tijd dan in de vraag van de heer Van Hoof. Maar wat was er vervolgens aan de hand? Ik kwam er op vrijdagavond achter dat de staatssecretaris in het algemeen overleg onjuiste informatie had verstrekt. Hij zei namelijk dat hij de inhoud of de conclusies van de rapporten ergens in de krant had gelezen. Nu kunnen wij over sommige stukken niet beschikken, maar wel over kranten. Ik ben het nagegaan en het bleek niet te kloppen. Dat heeft geleid tot aanvullende vragen. De staatssecretaris reageerde daarop door te zeggen dat ik gelijk heb en dat hij zich vergist heeft. Maar vervolgens gaf hij als verklaring daarvoor dat hij het wist van journalisten die 's middags bij een persconferentie van de artsenorganisatie waren. Toen dacht ik: aan die informatie kan ik ook komen. Het bleek opnieuw een vergissing, het klopte weer niet. Het was een onjuiste verklaring voor het feit dat de staatssecretaris het ook niet uit de krant wist. Welnu, dan is het toch logisch dat ik hem daar nu mee wil confronteren? Er zijn dus alleen maar argumenten bijgekomen om mijn conclusie van vrijdag 1 maart recht overeind te komen. Sterker nog, ik was zo optimistisch dat ik er bijna van uitging dat ik de heer Van Hoof van de juistheid van mijn conclusie zou kunnen overtuigen, na de gebeurtenissen sinds die vrijdag.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Het was absoluut logisch dat de heer Rosenmöller de staatssecretaris wilde confronteren met de constateringen die hij zojuist geschetst heeft. En het was dus ook absoluut logisch

De heer Marijnissen (SP)

dat hij te kennen gaf dat hij een debat wilde aanvragen en dat hij dat initiatief ook werkelijk nam. Maar het was absoluut niet logisch en absoluut ongeloofwaardig om bij het begin van het debat al aan te geven dat hij niet tevreden is en dat hij een onderzoek wenst.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Dan zou ik mijn collega Van Hoof toch nog een vraag willen stellen. Alleen hij of misschien zijn partij vindt dit niet of nauwelijks geloofwaardig, maar wie is er nu eigenlijk niet of nauwelijks geloofwaardig? Wie heeft de meeste kansen gehad om de Kamer optimaal te informeren over de gang van zaken rondom een belangrijk wetsvoorstel, de afschaffing van de Ziektewet? De fractie van de heer Van Hoof was daar vóór, mijn fractie was er tegen. Wie was dat? De staatssecretaris. Dan mag ik toch wel zeggen dat er volgens mij nauwelijks een kans is dat de staatssecretaris nu, bij zijn vijfde of zesde lezing, ineens wel zoveel duidelijkheid verschaft dat wij allemaal in onze blauwe stoelen achterover leunen met de verzuchting: had dat nu maar tien dagen geleden gezegd, nu is alles duidelijk!

De heer **Van Hoof** (VVD): Het is tamelijk makkelijk om dat te zeggen. U geeft niet aan, waarom u binnen een tijdsbestek van een aantal dagen switcht van het vragen om een onderzoek naar het aanvragen van een debat en vervolgens toch weer naar het vragen van een onderzoek, zonder te willen luisteren naar de vragen en de antwoorden. Daar gaat het mij om. Ik vraag u dan ook de antwoorden op de vele vragen die u gesteld hebt, te wegen voordat u definitieve uitspraken doet, alleen al in verband met uw eigen geloofwaardigheid.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb geen problemen met mijn geloofwaardigheid; wat dat betreft kan ik de heer Van Hoof geruststellen. Ik zal het nog één keer proberen uit te leggen. Ik ben tien dagen geleden, op vrijdag, na dat algemeen overleg tot de slotsom gekomen dat ik voorstander was van een kort parlementair onderzoek naar dat vraagstuk. Nadien zijn er alleen maar argumenten bijgekomen om zo'n onderzoek in te stellen. Ik ben dus degene die goed geluisterd heeft, want ik heb na dat algemeen overleg direct vragen gesteld naar aanleiding van antwoorden die niet klopten. De heer Van Hoof heeft dat niet gedaan, ik wel. Ik heb goed geluisterd, ik merkte dat er iets niet klopte. Er is dus in ieder geval niets mis met mijn geloofwaardigheid.

Voorzitter! Mijn conclusie is dan ook dat de staatssecretaris diverse keren de gelegenheid heeft gehad om de zaak recht te zetten, maar dat er alleen maar argumenten bijgekomen zijn om de lijn te volgen die ik tien dagen geleden gekozen heb. Ik ben dan ook zeer benieuwd naar de conclusies van de VVD-fractie, na alles wat zich in de afgelopen tien dagen heeft afgespeeld.

□

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik kan me voorstellen dat er mensen zijn die denken: waar gaat dit allemaal over? Daarom is het goed om een schets te geven van de situatie die zich voordeed in de periode 20 november, 22 november en 28 november 1995. De Kamer sprak toen over de privatisering van de Ziektewet, een van de belangrijkste voorstellen van dit paarse kabinet. Een voorstel dat tot honderden miljoenen besparing zou moeten leiden en dat bovendien een uitvoering was van de neo-liberale gedachte van meer marktwerking in de sociale zekerheid. Het was bekend dat de PvdA en D66 grote problemen hadden met het voorstel en zelfs met de snelheid van behandeling. Het was ook duidelijk dat de SER en de Raad van State grote bezwaren hadden, dat werkgevers en werknemers tegen waren en dat de overgrote meerderheid van de bevolking tegen was. Het was in dat licht dat het conflict dat zich nu met deze staatssecretaris ontspint over de informatie aan de Kamer zich afspeelt. De rapporten van het College van toezicht sociale verzekeringen (CTSV) konden cruciaal zijn in de balans tussen wat de coalitie wilde en de oppositie absoluut niet.

Dan nu de kwestie. Vast staat inmiddels dat de Kamer de stukken van het CTSV wilde. Daar is bij de regeling der werkzaamheden op 21 en 22 november 1995 op aangedrongen. Daar is steeds om gevraagd. Zelfs de coalitiepartijen hebben gezegd dat het gegeven dat het eventueel concept-rapporten waren, geen bezwaar zou zijn. De stukken werden de Kamer onthouden door deze staatssecretaris. Ik zeg nadrukkelijk ''onthouden'', want de staatssecretaris heeft de kans gehad de stukken van maar liefst de voorzitster van het bestuur van het CTSV op dinsdag, vóór het debat, in

ontvangst te nemen. Dat is wat vast staat.

Het tweede dat vast staat is dat de staatssecretaris op geen enkel moment eigener beweging de Kamer heeft geÈnformeerd over het feit dat de voorzitster van het bestuur van het CTSV hem de stukken had aangeboden.

Het derde dat vast staat is dat de staatssecretaris eerst zei niets te weten van de conclusies van de rapporten ± dat gebeurde in het debat van 22 november ± dat hij daarna zei dat hij er een beetje van wist, en dat gebeurde tijdens het algemeen overleg op 1 maart, en dat we vanaf afgelopen vrijdag weten dat hij de belangrijkste conclusies gewoon kende, zelfs vóór het debat.

De hamvraag is en blijft: wat wist de staatssecretaris nu precies, van wie en wanneer? Deze vraag blijft boven de markt hangen zolang de versies van de werkelijkheid steeds door de staatssecretaris worden aangepast. Er zijn echter meer vragen. Onopgehelderd is gebleven waarom eerst het bestuur van het CTSV wilde dat het personeel tempo maakte met het maken van de rapporten en later ertoe overging de zaak te traineren, althans, er werd ruim de tijd genomen om ze officieel vast te stellen. Welke wijzigingen zijn er in de concept-rapporten aangebracht vanaf 21 november? Waren die wijzigingen significant? Of ging het om, zoals onderzoekers zeggen, peanuts?

De staatssecretaris heeft ook geweigerd, en de Kamer had hem hierom gevraagd, het bestuur te vragen om de versie van het bestuur van de gebeurtenissen aan de Kamer te overleggen. Ik heb daarom recent via schriftelijke vragen gevraagd en de staatssecretaris heeft gezegd: ik doe dat niet. Dat was voor mij een reden om de voorzitster van het bestuur te vragen of ze zo goed wilde zijn om de stukken te overleggen.

Op de versie van het personeel en de directie heb ik zelf beslag kunnen leggen. Die heeft de commissie kunnen lezen. Het is duidelijk dat er, zeker na de brief van de ondernemingsraad van vandaag, een discrepantie bestaat tussen de versie van het bestuur van de gebeurtenissen en die van het personeel. Het is ook het personeel dat enigszins verbolgen is over het feit dat de staatssecretaris meer dan eens insinuerende opmerkingen heeft gemaakt aan het adres van het personeel van het CTSV, als zou dat personeel verantwoordelijk zijn voor het geheimzinnige lek, waarvan nog niemand het bestaan daadwerkelijk heeft aangetoond. Ik krijg ook graag hierop een reactie van de staatssecretaris.

Ik heb tal van vragen, maar ik weet ook dat ik maar vijf minuten spreektijd heb. Ik sta dus voor een gigantisch dilemma. Ik kan alle vragen opsommen, maar dan laat de voorzitter straks het lampje branden dat erop duidt dat ik moet afronden en dat ik mijn warme pleidooi voor het houden van een parlementair onderzoek niet geheel en al kan afmaken. Ik ben er dus buitengewoon benieuwd naar ± laat ik het daarbij houden ± wat de staatssecretaris vandaag voor nieuws heeft toe te voegen aan wat ons al schriftelijk of mondeling via het mondeling overleg heeft bereikt. Ik ben er met name benieuwd naar of er nieuwe ontdekkingen van de kant van de staatssecretaris zijn gekomen.

Voorzitter! Even een ander puntje, in de richting van de coalitiepartijen. Zoals iedereen weet, heeft recentelijk in de Volkskrant gestaan dat er op 20 november overleg is geweest tussen de coalitiepartijen en de staatssecretaris. Ik zou er een maandsalaris voor over hebben ± al is dat misschien niet zoveel ± te weten te komen wie verantwoordelijk is voor dat lek. Het is namelijk heel toevallig dat dit net in de Volkskrant verscheen op de dag voordat de staatssecretaris antwoord ging geven op de schriftelijke vragen. Het ligt erg voor de hand om te denken dat degene die gelekt heeft, dat gedaan heeft vanuit de gedachte ''gedeelde schuld is halve schuld'' en op die manier geprobeerd heeft, de staatssecretaris een beetje uit de wind te houden.

Voorzitter! Ik zal proberen, het kort te houden.

De **voorzitter**: U had al aangekondigd dat ik iets zou gaan zeggen!

De heer **Marijnissen** (SP): Ik vraag toch om enige clementie. Ik heb namelijk al heel veel moeten schrappen uit mijn bijdrage.

De **voorzitter**: Ik verzoek u, uw betoog af te ronden in plaats van een pleidooi te houden voor meer spreektijd.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik heb berekend dat de staatssecretaris tien kansen heeft gehad om de Kamer volledig in te lichten. Tien kansen! Eén keer heeft hij een kans gehad om de Kamer mondeling in te lichten, namelijk tijdens het algemeen overleg. Die kansen heeft hij niet gebruikt. Datgene wat de staatssecretaris zegt wisselt van waarheid. De SP-fractie pleit voor een parlementair onderzoek, vanwege het feit dat wij steeds geconfronteerd worden met nieuwe versies van de werkelijkheid, maar ook omdat een parlementair onderzoek deze Kamer in staat stelt andere betrokkenen dan de staatssecretaris te horen. Dan weet de Kamer waarschijnlijk de hand te leggen op stukken die wij nu ontberen en die het al met al voor de Kamer onmogelijk maken om tot een fatsoenlijk finaal oordeel te komen.

Ik sluit af met de oproep aan de Kamer haar eigen verantwoordelijkheid in dezen nu in te zien en haar eigen verantwoordelijkheid te nemen. Het gaat niet alleen meer om de Ziektewet, het CTSV of de staatssecretaris, uiteindelijk gaat het ook om de geloofwaardigheid van dit parlement.

□

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Ik ben het overleg van 1 maart geëindigd met het idee dat de staatssecretaris het formele gelijk aan zijn zijde had en misschien wel de schijn tegen. In een week kan er echter veel gebeuren. Vragen van toen blijken nu opeens beantwoord te worden in een voor de staatssecretaris naar mijn mening ongunstige richting. In de afgelopen week is duidelijk geworden dat de staatssecretaris op de hoogte was van de belangrijkste conclusie uit de CTSV-rapporten. Tijdens de debatten en ook tijdens het algemeen overleg op 1 maart jl. heeft de staatssecretaris echter steeds ontkend dat hij op de hoogte was van de inhoud van de rapporten of van onderdelen van de rapporten. De antwoorden van staatssecretaris Linschoten op 8 maart jl. op schriftelijke vragen van de collega's Rosenmöller en Marijnissen wijken naar ons idee dan ook substantieel af van de antwoorden tijdens het algemeen overleg op 1 maart jl. Staatssecretaris Linschoten geeft nu toe, voorafgaand aan het debat over de Ziektewet in november op de hoogte te zijn

Bijleveld-Schouten

geweest van de belangrijkste inhoudelijke conclusies van de rapporten. Hij heeft dat tot en met 1 maart jl. steeds ontkend. Deze informatie heeft hij verder niet uit de krant kunnen vernemen, zoals hij daar zei, omdat er toen nog geen enkele krant over gepubliceerd had. Hoe hij de informatie wél heeft gekregen weet hij niet. Hij heeft zich vergist. Dat selectieve geheugen van de staatssecretaris roept vragen op. Draait de staatssecretaris ergens omheen? Heeft hij wat te verbergen? Ik vind dat je hem, kijkend naar zijn carrière hier in de Kamer, politieke onhandigheid in ieder geval niet kunt verwijten. De vraag is ook nog steeds of het telefoontje van de voorzitter van het CTSV wel vanwege een lek heeft plaatsgevonden. Verder is het de vraag of dat bij voorbaat een lek vanuit het CTSV-personeel moet zijn. Het bestuur bleek namelijk al twee keer over de rapporten te hebben vergaderd en het bood kennelijk op eigen initiatief de rapporten aan staatssecretaris Linschoten aan. Hij wilde ze echter niet hebben.

Voorzitter! Ik schets vervolgens de ontwikkelingen van de afgelopen week. In een overleg op 1 maart zei de staatssecretaris dat hij via de krant met de uitgelekte CTSV-conclusie was geconfronteerd. Later corrigeerde hij zichzelf. Hij had er van een journalist over gehoord. Weer later herriep hij ook die verklaring. Hij wist het niet precies meer. Het kon ook een kamerlid of een medewerker van een kamerlid geweest zijn. Ten slotte kwam hij uit bij het antwoord dat hij op 20 november door zijn ambtenaren op de hoogte was gesteld van de belangrijkste conclusie van het rapport: het ziekteverzuim liep als gevolg van eerdere wijzigingen in de Ziektewet harder terug dan tot dan toe was gedacht. En dat alles terwijl hij op 22 november zei: ''ik heb helemaal geen inzicht in die conclusies''. Toch houdt staatssecretaris Linschoten vol dat hij ''geen een keer niet de waarheid heeft gesproken''. Hoe kan hij dat volhouden? De fractie van het CDA wil absoluut weten wat in deze affaire de waarheid is. De onderste steen moet boven komen. Wij weten niet meer wat de ware toedracht is geweest.

Verder blijkt nu pas dat de coalitiepartijen op 20 november, voorafgaand aan het debat over de Ziektewet, overleg hebben gehad met de staatssecretaris. Tijdens het overleg is ook gesproken over de CTSV-rapporten, zo blijkt. Dit roept vragen op naar de medeplichtigheid van de paarse fracties. Welke informatie is er gewisseld tijdens dit overleg? Waren de paarse fracties voorafgaand aan het debat op de hoogte van de conclusies? Is dit het dualisme van paars? Hoe konden de coalitiepartijen in het AO van 1 maart aan de staatssecretaris vragen of hij op de hoogte was van de conclusies, terwijl zij daarover vooroverleg met hem hadden gehad? Waarom zweeg u daarover: mevrouw Schimmel, mijnheer Van Hoof, mevrouw Adelmund en nu uw plaatsvervanger mevrouw Van Nieuwenhoven, eerst op 22 november en later ± misschien was dat wel erger ± op 1 maart? U wist toch dat de staatssecretaris, in tegenstelling tot zijn eigen woorden, wel inzicht had in de hoofd-conclusies?

Voorzitter! Het onvolledig en onjuist inlichten van de Kamer door een bewindspersoon schaadt het vertrouwen van de Kamer in de betreffende bewindspersoon. In hoeverre hanteert dit paarse kabinet dezelfde spelregels als in het verleden bij soortgelijke kwesties? Staatssecretaris Linschoten geeft zelf toe dat hij de Kamer verkeerd heeft ingelicht. Speelt de pluchevastheid van paars hier een grotere rol dan de politieke zuiverheid? De Kamer moet er toch op kunnen vertrouwen dat zij door het kabinet juist en volledig wordt ingelicht?

Vanaf 21 november heb ik in de Kamer gevraagd om de rapporten en ik werd in dat verzoek breed gesteund. Staatssecretaris Linschoten antwoordt op 8 maart als volgt. Pas op 28 november heb ik het college verzocht de stukken ter beschikking van de Kamer te stellen, nadat de Kamer daar andermaal op had aangedrongen. Vreemd, dacht ik. Heeft de staatssecretaris inderdaad pas op 28 november om de rapporten gevraagd, ondanks de vragen die een week eerder vanuit de Tweede Kamer werden gedaan? Hoe kan de staatssecretaris volhouden dat het CTSV een eigen verantwoordelijkheid heeft als hij het verzoek van de Kamer niet eens doorgeeft? Acht hij het zijn verantwoordelijkheid om de publikatie van de rapporten tegen te houden? En als de staatssecretaris de rapporten op 21 november had gevraagd, had hij ze toen ook al gekregen? Waarom heeft de staatssecretaris het verzoek van de Kamer naast zich neergelegd in het licht van de informatie die hij op 20 en 21 november had verkregen? De indruk dat de staatssecretaris de publikatie van de rapporten heeft tegengehouden, zelfs na het aandringen vanuit de Tweede Kamer om ze ter beschikking te stellen, wordt nu alleen maar versterkt. Wij hebben erom gevraagd en wij hebben ze niet gekregen.

Voorzitter! Onduidelijk is vervolgens de eventuele rol van de staatssecretaris bij de wijziging van de concept-rapporten. Prognoses over de privatisering van de Ziektewet schijnen op het laatste moment uit de rapporten te zijn verdwenen. Vanuit het ministerie is op enig moment duidelijk gemaakt dat het CTSV niet tot taak heeft zich uit te spreken over toekomstige ontwikkelingen en prognoses. Waarschijnlijk gebeurde dit tijdens het ambtelijk overleg op 17 november 1995. Zoals gezegd, is de rol van de staatssecretaris hierin voor mijn fractie onduidelijk. Ook hier is duidelijkheid, naar onze mening, noodzakelijk.

Kortom, voorzitter, ik rond af. Het is belangrijk dat de juiste feiten boven tafel komen. Voorlopig zijn de feiten dat de staatssecretaris de rapporten aangeboden heeft gekregen op 21 november en dat hij de Kamer daarover niet heeft geïnformeerd. Een tweede feit is dat hij kennis had van de inhoud, namelijk de belangrijkste conclusie. De staatssecretaris blijkt van meer te hebben geweten dan hij tot afgelopen vrijdag heeft gezegd. De Kamer moet er blind van op aan kunnen dat een bewindspersoon genoegzaam en adequaat de Kamer informeert. De informatieplicht raakt immers de kern van het vertrouwen tussen de Kamer en het kabinet. Een parlementair onderzoek moet dan ook naar onze mening duidelijkheid verschaffen over de vraag of dat vertrouwen gerechtvaardigd is.

□

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mijnheer de voorzitter! Namens de SGP-fractie plaats ik mij met een zekere bezorgdheid in dit debat. Aan zo'n debat beleef ik nooit veel vreugde; ik ben geen roofdier. Maar de waarheid moet wel worden gediend. Het gaat om de vertrou-

wensregel en die geldt voor mij en voor mijn fractie, totdat er gerede aanleiding is om die regel ter discussie te stellen, dus totdat het tegendeel van dat vertrouwen blijkt. Naarmate de staatssecretaris zich vaker vergist en zich minder herinnert van de werkelijke feiten, wordt zijn positie zwakker.

Voorzitter! Ik stelde in het algemeen overleg van 1 maart drie vragen. Kende de staatssecretaris voorafgaande aan of tijdens de eerste termijn van het debat de ± al of niet voorlopige ± conclusies van het CTSV? Kon hij die kennen als hij ze niet kende? Wat is de eventuele beÈnvloeding geweest van de staatssecretaris, direct of indirect, ter zake van de bijstelling van de rapporten, de datum van de vaststelling en de datum van de openbaarmaking?

Voorzitter: Doelman-Pel

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Ik begin met het antwoord op de tweede vraag: kon de staatssecretaris die conclusies kennen? In het algemeen overleg heeft hij gezegd dat hij de conclusies kon kennen omdat zijn ambtenaren er immers van wisten. Dat is helder.

Kende de staatssecretaris die conclusies? Zijn antwoord was toen: neen. Collega RosenmoÈller is al zo vriendelijk geweest om dat onderdeel uit mijn eerste termijn te citeren. De staatssecretaris interrumpeerde mij en zei dat hij die conclusies absoluut niet kende. Uit de antwoorden op de vragen die collega's RosenmoÈller en Marijnissen daarna hebben gesteld, blijkt dat hij ze wel kende. Hoe beschouwt de staatssecretaris dit stukje communicatie?

Even ervoor hadden we ook een interruptiedebatje over selectief winkelen. De staatssecretaris heeft daarin gezegd dat hij dat in deze Kamer niet doet. Wat was dit dan?

Is de waarheid geweld aangedaan of niet? Ik stel mij nu formeel op: ik beantwoord die vraag nog niet, omdat ik het antwoord van de staatssecretaris daarover wil vernemen. Maar hij zal volstrekt glashelder moeten zijn.

Het antwoord op de derde vraag is nog onduidelijk: ik wijs op wat intussen van diverse zijden aan informatie aan de Kamer is verstrekt. Hardnekkige geruchten over beÈnvloeding door of namens de staatssecretaris ter zake van wat er in die rapporten zou staan over de toekomstige ontwikkelingen van de Ziektewet en de datum van vaststelling en openbaarmaking. In dat verband wil ik de staatssecretaris een heel concrete vraag stellen. Op 21 november vergaderde het bestuur om 11.00 uur over de rapporten. Het stelde vast dat zij hier en daar nog moesten worden bijgesteld maar het formuleerde de intentie de rapporten om 14.00 uur op diezelfde dag aan de staatssecretaris aan te bieden. Om 13.30 uur ± even ervoor dus ± besloot het bestuur de rapporten op 27 november in de OBD en op 1 december in het plenaire bestuur af te doen. Wanneer, op welk tijdstip van die dag, vond het telefoontje tussen mevrouw Van Leeuwen en de staatssecretaris plaats?

Voorzitter! Er is veel bijgeschaafd in het rapport, maar het CTSV-bestuur is toch geen gedwee hondje? Hoe kan dat nu? Op 14 november wordt gezegd dat de toekomstige effecten erin moeten en een goede week later moeten zij er ineens uit? Kan de staatssecretaris dat verklaren? Zo nee, dan moet daarnaar een onderzoek worden ingesteld.

Voorzitter! De woordvoerders van de fracties uit de coalitie zijn mevrouw Adelmund, mevrouw Schimmel en de heer Van Hoof. De staatssecretaris heeft de Kamer doen weten dat op 20 november tenminste Âeÿn van de belangrijkste conclusie over tafel is gegaan. Ik heb in dat debat, nergens van wetende, niet aan de staatssecretaris persoonlijk gevraagd of hij de conclusies soms kende. Maar ik wil nu wel op erewoord van deze drie door mij gerespecteerde en gewaardeerde collega's weten hoe het precies zit. En het antwoord daarop is voor mij mede bepalend om de inbreng van de zijde van die fracties d.d. 1 maart jl. naar waarde te schatten. Toen hebben wij er uitvoerig over gesproken. En toen was er ook geen schijn uit die fracties van medeweten. Als dat medeweten zou vaststaan ± ik druk mij nog altijd in termen van waarschijnlijkheid uit ± zou ik dat laakbaar achten.

□

De heer **Van Wingerden** (AOV): Mevrouw de voorzitter! Alle vragen die zo'n beetje aan de staatssecretaris kunnen worden gesteld, zijn inmiddels wel gesteld. Ik kan het daarom kort houden.

Het is volstrekt helder dat de staatssecretaris fouten heeft gemaakt. De vraag is welke consequenties wij daaraan moeten verbinden. Immers, Áf de staatssecretaris was in eerste instantie niet van plan om de buitenwereld deelgenoot te maken van het moment waarop en de wijze waarop hij aan zijn informatie is gekomen, Áf hij vond het niet belangrijk genoeg en was zo nonchalant in het nakomen van zijn verplichting om de Kamer te voorzien van de broodnodige informatie dat hij steek op steek liet vallen. Er is een zeer warrige situatie ontstaan. Mijn fractie wil in eerste instantie luisteren naar de antwoorden van de staatssecretaris tijdens dit debat. Zouden deze antwoorden niet voldoende duidelijkheid geven dan zal mijn fractie zich aansluiten bij het verzoek van de heer Marijnissen om een parlementair onderzoek dat uiteindelijk de gewenste duidelijkheid zal moeten brengen.

□

De heer **Janmaat** (CD): Mevrouw de voorzitter! Het afschaffen van de Ziektewet is een zware parlementaire ingreep geweest in ons sociale stelsel, met geweldige gevolgen voor de mensen die in het sociale stelsel zitten. Vooral voor WAO'ers, die aan de herkeuringsprocedure moeten meedoen en mogelijkerwijze worden goedgekeurd, is het natuurlijk een vreemde gewaarwording dat zij bij herintreding ineens ''verlost'' zijn van de Ziektewet.

Een wijziging in het sociale stelsel is door het kabinet nagestreefd, ingevoerd. En daarbij zal zeker de VVD een veel grotere voorstander van die wijziging zijn geweest dan de PvdA. De gevolgen, vooral voor de PvdA-aanhang, zijn naar de mening van de CD bijna desastreus. De CD krijgt nu toch een beetje de indruk dat de geweldige electorale gevolgen moeten worden afgewimpeld op de bewindsman. De CD is, zoals alle andere partijen, tegen het verkeerd inlichten van de Kamer. Als de Kamer verkeerd is ingelicht, moeten wij praten over de consequenties daarvan. Toch is dat hier de vraag, in het bijzonder aan de PvdA-fractie. De PvdA wordt totaal niet gekort op haar subsidies. Zij krijgt miljoenen voor wetenschappelijk onderzoek. De

CD krijgt dat niet, want wij schijnen dat niet zo goed te doen. Maar de PvdA doet wetenschappelijk onderzoek. Was die grote PvdA-fractie helemaal niet in staat om de gevolgen van het afschaffen van de Ziektewet te overzien? En stonden er in dat CTSV-rapport conclusies waarvan de PvdA ineens op haar achterste benen is gaan staan? Met andere woorden, als die conclusies er nu zijn, is de PvdA-fractie dan voor een reparatie van de Ziektewet? Want daar ging het toch om?

Mevrouw de voorzitter! Er heeft zich natuurlijk een heel spel afgespeeld. Er wordt nu links en rechts gezwartepiet. Ik wil niet zeggen dat de staatssecretaris altijd even juist heeft geantwoord. Maar de vraag is ook of de kamerleden die zijn ingelicht, alleen zijn ingelicht over het bestaan van de rapporten. Of is die kamerleden ook iets meegedeeld over de conclusies? Waren de ingelichte kamerleden mogelijk, net als de staatssecretaris, van mening dat het debat alleen zou worden bemoeilijkt als die conclusies bekend zouden worden en het kabinet toch op invoering zou staan?

Kortom, er is een groot aantal punten waarop niet alleen de staatssecretaris maar ook de PvdA in dit debat antwoord zou kunnen geven. De CD is voorshands niet van plan de PvdA te helpen haar wonden te likken door het instellen van een parlementaire enquête.

□

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Nadat wij op vrijdag 1 maart een algemeen overleg hadden over deze materie, zijn er opnieuw vragen gerezen. Het is daarom ook in de visie van de VVD-fractie goed dat wij vandaag dit debat voeren, ervan uitgaande dat de staatssecretaris de zo gewenste en noodzakelijke duidelijkheid kan geven.

Wij hebben op 1 maart jl. al een aantal vragen beantwoord gekregen, namelijk of de CTSV-rapporten er waren voorafgaande aan het ziektewetdebat, of de staatssecretaris die al of niet had, of hij ze al of niet heeft tegengehouden, of hij ze heeft laten wijzigen, enzovoorts. De conclusies waren dat er op dat moment geen officiële rapporten, en dus ook geen officiële conclusies, beschikbaar waren. Er is ook geconstateerd dat er bij de vaststelling van de inhoud van de rapporten niets onregelmatigs gebeurd was. Dit staat in tegenstelling tot kranteberichten die vanochtend nog suggereerden dat er gefoezeld zou zijn. Als dat zo is, zal dat wat mij betreft vandaag duidelijk moeten worden.

Na 1 maart is nog steeds de vraag aan de orde of de staatssecretaris bij zijn uitleg over de hele gang van zaken juiste informatie heeft verstrekt. Op vrijdag 1 maart wist de Kamer dat in eerste instantie ambtenaren en vervolgens de staatssecretaris op enig moment informatie hebben gekregen over de komende rapporten en over één of enkele conclusies daaruit. Wanneer is dat dan precies gebeurd? Deze vraag blijft nog steeds boven de markt hangen. Het is goed als wij weten hoe dat gegaan is. In het overleg zei de staatssecretaris immers dat hij dat uit de krant had vernomen. Vervolgens heeft hij ontdekt dat dat niet kon, zoals de heer Rosenmöller zojuist even nog uitgebreid heeft uitgelegd. Begin deze week bleek in de pers dat sprake was van een vergissing, althans zo werd dat genoemd. Had de staatssecretaris kunnen weten hoe en wanneer hij aan die informatie was gekomen?

Ik heb de afgelopen dagen aan een aantal journalisten die met dit dossier bezig zijn geweest, gevraagd: wanneer en van wie hebben jullie nu van die rapporten gehoord? Er is niet één journalist geweest die mij kon vertellen wanneer hij dat gehoord heeft. Er was één journalist die zei dat hij mevrouw Bijleveld ermee had zien zwaaien, maar hij voegde er snel aan toe dat hij niet wist wanneer dat gebeurd was. De vraag is dan ook: in hoeverre kun je je vergissen? In hoeverre is zo'n vergissing acceptabel? In hoeverre is hier sprake van onzorgvuldigheid? In hoeverre is hier sprake van verkeerd voorlichten? Uit mijn kleine onderzoek mag in ieder geval blijken dat het kennelijk niet eenvoudig is om precies te weten wat op welk moment gebeurd is. De les daaruit moet zijn dat, wanneer je met vragen wordt geconfronteerd, je goed en zeker moet weten of je daar ''ja'' of ''nee'' op zegt. Je moet dus voorzichtig zijn met ogenschijnlijk zekere uitspraken.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Wanneer kende de heer Van Hoof de voorlopige conclusies?

De heer **Van Hoof** (VVD): Pardon?

De heer **Van der Vlies** (SGP): Wanneer kende u de conclusies?

De heer **Van Hoof** (VVD): Op het moment dat u ze ook kende.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dus niet op 20 november.

De heer **Van Hoof** (VVD): Nee.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ook niet de voorlopige conclusies?

De heer **Van Hoof** (VVD): Nee.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dan heeft de staatssecretaris fout geantwoord.

De heer **Van Hoof** (VVD): Nee.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Verklaart u dat eens?

De heer **Van Hoof** (VVD): Het gaat om de conclusies uit de rapporten 1, 2 en 3, die op enig moment in de Kamer gekomen zijn. Wat ik op 20 november gehoord heb...

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ja, daar gaat het mij om!

De heer **Van Hoof** (VVD): Wat ik op 20 november gehoord heb, waren geen conclusies, voor zover ik mij dat kan herinneren. Wat ik op 20 november gehoord heb, heeft mij geen aanleiding gegeven om te veronderstellen dat er op heel korte termijn rapporten tevoorschijn zouden komen met conclusies die van belang waren voor het debat, en dat het om vastgestelde rapporten ging.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dus u ontkent dat u op 20 november in het gesprek dat u gezamenlijk met enkele coalitiegenoten met de staatssecretaris had, door wie of wat dan ook ervan op de hoogte bent gesteld dat de effecten zodanig waren dat het volgende traject dat de volgende dag plenair ter discussie zou staan, eigenlijk niet echt hard nodig zou zijn. En dan gaat het mij niet om de vraag hoe je daar politiek over oordeelt; het gaat mij nu om de materiële kant van de zaak. U ontkent dat evenwel?

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter!

Van Hoof

Ik heb zojuist in mijn verhaal over hoe je iets kunt reconstrueren, gezegd dat je absoluut zeker moet zijn, als je een vraag heel bewust positief of negatief beantwoordt.

De heer **Van der Vlies** (SGP): De staatssecretaris heeft de Kamer doen weten dat die ene conclusie waar het om ging, ook op 20 november in het beraad tussen de coalitie-woordvoerders en hem aan de orde is geweest.

De heer **Van Hoof** (VVD): Neen, dan hebt u de antwoorden niet goed gelezen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik heb die niet bij mij; dat is waar. Ik heb de antwoorden echter wel gelezen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Dan hebt u, denk ik, de antwoorden niet goed gelezen. Waar het mij om gaat, is dat naar aanleiding van dat rondbellen ± ik kom daar nog op terug ± in dat gesprek blijkbaar de vraag aan de orde is geweest of er rapporten aan kwamen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Wij hebben ze nu gelukkig. U niet, maar ik breng ze u ook niet, want u kent ze uit uw hoofd. Wat de staatssecretaris ons meldt, is dat hij op 20 november in een bespreking op het departement geÈnformeerd is over de belangrijke conclusie dat de teruggang van het ziekteverzuim harder ging dan gedacht werd.

De heer **Van Hoof** (VVD): Dat was geen nieuws; dat wisten wij allang uit eerdere onderzoeken.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat bleek uit die rapporten. Noem mij dan drie rapporten waar dat uit bleek.

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik herinner mij ± ik kan u de rapporten nu niet aangeven ± dat al maanden daarvoor bericht werd dat het ziekteverzuim terugliep, dat het volume terugliep en dat de kosten terugliepen. Dat is ook aan de orde geweest in het algemeen overleg van 1 maart. En dat is het enige wat ik zeg.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Nu hebben wij een ander debat. Dat is natuurlijk een gemakkelijke verdediging: dat wisten wij al een tijd. Ik vraag u om mij drie rapporten te noemen waarin staat dat er sprake was van een halvering van de uitkeringslasten. Ik zal het niet zo moeilijk maken: noem er twee.

De heer **Van Hoof** (VVD): Wat wilt u daarmee?

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik ben vandaag coulant: noem één rapport waarin staat dat er in 1994 ten opzichte van 1993 sprake was 5 mld. uitvoeringslasten en -kosten in plaats van 10 mld. en dat hiermee in politieke zin in één jaar een doel werd bereikt waarvoor drie jaar was uitgetrokken. Dat was de kern-conclusie waar de staatssecretaris van op de hoogte was en die ook letterlijk in de tien dagen geleden uitgedeelde samenvatting staat. Ik zie trouwens een mooi voorbeeld van het nieuwe dualisme. Je kunt ook briefjes schrijven; dat mag allemaal.

De heer **Van Hoof** (VVD): Wat wilt u nu duidelijk maken? Wat ik zeg is dit. Het bericht over het teruglopen van het volume, dat u noemde, is oud nieuws. U weet net zo goed als ik dat in de loop van vorig jaar al duidelijk werd dat de omvang van het ziekteverzuim naar beneden ging, dat het volume van het ziekteverzuim naar beneden ging en dat de daarmee gepaard gaande kosten naar beneden gingen. In die zin zeg ik u alleen maar dat hetgeen u net schetste, oud nieuws is.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Wat geen oud nieuws is, is dat in de samenvatting van rapport 2, tien dagen geleden door de staatssecretaris aan ons uitgereikt ± het was eerder tijdens het ambtelijke overleg door de directeuren van het CTSV aan de directeuren van het departement overhandigd ± staat dat er sprake was van een trendbreuk en van een halvering van de uitkeringslasten. Er staat ook: de besparing die door TZ in drie jaar werd beoogd, is in 1994 reeds vrijwel volledig gerealiseerd, net als de verzuim-daling van 1%. Dat was natuurlijk informatie die wij aan de vooravond van het debat in die omvang niet kenden. Daarom kan de verdediging nooit zijn dat het hier oud nieuws betrof. Dat is helder. U had die informatie ook niet.

De heer **Van Hoof** (VVD): Dat is onzin. Als u gewoon de dossiers had bijgehouden, had ook u in de maanden daaraan voorafgaand, los van CTSV-rapporten, kunnen weten dat die trend er was. Nu probeert u een tegenstelling te creÈren die er niet is. Er is een CTSV-rapport waarin staat wat u zojuist schetste. Dat is de samenvatting die u heeft ontvangen, die u vervolgens naast het definitieve rapport hebt kunnen leggen. Dan ziet u dat het inderdaad de inleiding is van rapport 2 en dat het een op zichzelf staand gegeven is. Ik durf te beweren dat het oud nieuws was, omdat ik al veel langer op basis van cijfers en berichten wist dat het ziekteverzuim aan het dalen was naar aanleiding van de 2/6-wekenmaatregel. Er bestaat geen verschil van mening tussen ons. Ik heb zelfs geen discussie met u.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Er is wel een verschil mening. Wij wisten beiden dat er sprake was van een dalende tendens. Er lag echter vanaf vrijdag 17 november op het departement een samenvatting waarin door een onafhankelijk instituut werd gezegd: vrienden van de politiek, wat jullie in drie jaar hadden willen bereiken, wordt in één jaar bereikt; wat 10 mld. kostte, kost nu nog maar 5 mld. Dat was essentiÈle informatie, want daarmee werd door een onafhankelijk orgaan niet alleen maar bevestigd, maar ook onderbouwd en van kwantitatieve gegevens voorzien, dat het met die daling van het ziekteverzuim veel harder ging en dat er ± en die conclusie had ik eraan kunnen verbinden als ik die gegevens op tijd had ontvangen ± helemaal geen noodzaak was om met betrekking tot de privatisering van de Ziektewet veel harder te gaan dan de 2/6-wekenmaatregel. Maar dat is een politiek oordeel.

De heer **Van Hoof** (VVD): Met alle respect, nu creÈert u het beeld dat u het niet wist en dat er iets anders was gebeurd als u het wel had geweten. Het punt is dat u het wel wist. U had het kunnen weten. U heeft uiteindelijk het rapport gehad en u wist het. Wij kunnen de Handelingen erop naslaan dat u mij er zelfs op had kunnen aanspreken, want ik heb ernaar verwezen in het debat. Ik heb in het debat gezegd dat, aangezien de effecten van de 2/6-wekenmaatregel kennelijk substantieel waren, verwacht mocht worden dat die effecten bij een verdere privatisering nog omvangrij-

ker zouden zijn. U probeert nu een beeld te creÈren dat niet bestaat. Ik ben het volledig met u eens dat die ontwikkeling er was en dat dit in het rapport stond. Ik ben het ook met u eens dat dit nadat het rapport ter beschikking is gesteld in de conceptfase in de Kamer aan de orde is geweest. U had daarop kunnen reageren. Nu zegt u dat u een ander standpunt had ingenomen als u dat had geweten. Ten eerste bent u steeds tegen geweest en had dat uw standpunt niet veranderd en ten tweede was het een feit dat hier gewoon op tafel lag.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Wij worden het hier niet over eens. Ik vind het wel degelijk wezenlijk dat ik in zo'n debat een algemene tendens kan onderbouwen met een goed gefundeerd rapport van een onafhankelijke organisatie die door de politiek is ingesteld. Dat was een belangrijk argument. Daar kon u niet over beschikken.

De heer **Van Hoof** (VVD): Dan had u uw stukken beter bij moeten houden in de maanden daarvoor.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Nee, helemaal niet. Dat doet namelijk de vraag rijzen of u op 20 november in het overleg dat de staatssecretaris met de coalitiewoordvoerders had gesproken heeft over deze kern-conclusie, die de dag daarvoor door de staatssecretaris via zijn ambtenaren bekend geworden was. Vervolgens speelt de vraag waarom er in het overleg van 1 maart jl. met die informatie niets gedaan is.

De heer **Van Hoof** (VVD): Zoals ik zojuist al gezegd heb, is er op 20 november niet inhoudelijk gesproken over welk rapport dan ook. Sterker nog, dat overleg heeft bij mij niet het beeld doen ontstaan dat er rapporten in de maak waren waar wezenlijke informatie in stond.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Hoe verhoudt dit zich tot de uitspraken van mevrouw Schimmel daarover de afgelopen dagen in de krant?

De heer **Van Hoof** (VVD): Dan moet u bij mevrouw Schimmel zijn. Zoals ik al zei, heeft ieder een eigen beeld van wat er wel en niet gebeurd is. Ik heb u ook gezegd dat je in dit soort zaken uitspraken moet doen die je waar kunt maken.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Zeker.

De heer **Van Hoof** (VVD): Precies. Het beeld dat ik nu schets, is hetgeen ik waar kan maken. Meer kan ik niet waarmaken.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Kort gezegd, ontkent u dat er in het gesprek met de coalitie-woordvoerders en de staatssecretaris in de loop van de 20ste inhoudelijk is gesproken over de rapporten van het CTSV dan wel dat er ÂeÂn conclusie over tafel is gegaan.

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik zeg dat ik mij niet herinner ± dat is iets anders dan dat ik ontken ± dat er in dat gesprek inhoudelijk over dat rapport is gesproken en dat ik naar aanleiding daarvan op de hoogte was van inhoudelijke feiten die er aan zouden komen. Het antwoord is dus ''neen''.

De heer **Rosenmöller** (VVD): Herinneringen ± ik kan mij, als ik heel diep nadenk, zo'n mechanisme voorstellen ± kunnen worden opgefrist op het moment dat je met uitspraken wordt geconfronteerd van een collega die zich dat nog wel meent te herinneren uit diezelfde vergadering. Dat is ook niet het geval?

De heer **Van Hoof** (VVD): De herinneringen werden opgefrist toen ik in de antwoorden las dat dit aan de orde was geweest. Ik zei toen: ja, verdomd, dat is waar ook.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Vreemd is ook dat de herinneringen niet werden opgefrist na het antwoord van de staatssecretaris op de schriftelijke vragen, waarin staat dat er met de woordvoerders van de coalitiefracties over die conclusie is gesproken. Ik wil graag precies van de heer Van Hoof weten waar dat gesprek dan wel over ging. Wat kan hij zich wel herinneren van dat gesprek?

De heer **Van Hoof** (VVD): Het gesprek was een voorbereiding op de debatten over de WULBZ.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Waar ging het inhoudelijk dan over? Blijkbaar niet over die conclusie.

De heer **Van Hoof** (VVD): Waar denkt u dat het dan wel over gegaan zal zijn?

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Ik vraag het u. Ik heb er allerlei gedachten bij en u begrijpt dat ik daarom ook voor een onderzoek ben. Ik wil graag de feiten boven tafel krijgen.

De heer **Van Hoof** (VVD): U mag naar de bekende weg vragen, maar als ik zeg dat het een voorbereiding was op de debatten over de WULBZ, dan ging het dus over de WULBZ.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Bent u ter voorbereiding op het debat ook gebeld door allerlei lobbyisten?

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik ben blij dat u dat vraagt, want nu komen wij op het mysterie van het weekeinde, waarin de een op een bandje wat krijgt ingesproken en de ander aangesproken wordt, eerst anoniem. Vervolgens blijkt dan dat het om ene mijnheer Buijs gaat, die zich verschrikkelijk zorgen maakt over de ontwikkeling die er kennelijk aan komt, want dat is wat ik nu lees in de krant. Het gaat dan om ± met alle respect ± sociaal-geneeskundige Buijs, senior beleidsmedewerker bij het NIA dat een van de opstellers van een deel van de rapporten was. Hij is kennelijk ook nog verbonden aan de KNMG. Die mijnheer Buijs heeft blijkbaar grote zorgen en wil graag iedereen duidelijk maken dat er allerlei vervelende besluiten genomen gaan worden. Hij wil dat kennelijk selectief duidelijk maken, want mij heeft hij in ieder geval niet gebeld.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Is dat aan de orde geweest in het gesprek op de 20ste? In de antwoorden van de staatssecretaris staat: ''daarnaast kreeg ik dezelfde signalen via journalisten en kamerleden, onder meer in een overleg op 20 november 1995 met woordvoerders van de coalitiefracties inzake WULBZ''. Kunt u zich dan misschien herinneren of het door anderen is ingebracht?

De heer **Van Hoof** (VVD): Daar heb ik, naar aanleiding van een vraag van

de heer Rosenmöller, net antwoord op gegeven.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Maar ook in relatie tot wat anderen hebben ingebracht?

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik heb het niet opgevoerd. Ik ben niet door de heer Buijs gebeld, dus ik had daar geen reden voor.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): U was bij het gesprek. Kunt u zich herinneren of het door anderen is ingebracht?

De heer **Van Hoof** (VVD): Als u mij vraagt of er iemand is geweest die het heeft genoemd en, zo ja, wie dan, zou ik het niet kunnen vertellen.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Het lijkt mij dat de heer Van Hoof een heel selectief geheugen heeft ten aanzien van dat gesprek.

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik heb al aangegeven dat je vragen kunt stellen over een overleg van drie maanden geleden, maar ook mensen die er druk mee bezig zijn weten daar geen antwoorden op te geven.

De heer **Marijnissen** (SP): Mevrouw de voorzitter! Het verbaast mij niet dat de heer Buijs de heer Van Hoof niet heeft gebeld, want die man heeft gewoon een goed politiek gevoel!

De heer **Van Hoof** (VVD): Daarmee wordt wel bepaald wat de bedoeling van dat mysterieuze rondbellen is geweest, nota bene anoniem.

De heer **Marijnissen** (SP): Er zijn mensen in ons land die de sociale zekerheid na aan het hart ligt en die er alles aan zullen doen om te voorkomen dat het parlement onverstandige beslissingen neemt.

De heer **Van Hoof** (VVD): Dat doe je dan anoniem?

De heer **Marijnissen** (SP): Ieder op zijn manier, maar dat moet u vooral aan de persoon in kwestie vragen. Of u namen moet noemen, is een andere zaak.

De heer **Van Hoof** (VVD): Maar u begrijpt het zo goed.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik wil de heer Van Hoof nog even lastig vallen met de uitspraken van mevrouw Schimmel. Hij ging daar zojuist nogal makkelijk aan voorbij, maar ik heb volledigheidshalve en zorgvuldigheidshalve het artikel uit Het Parool bij me. Mevrouw Schimmel zegt daarin het volgende. Toen een van ons vroeg of er ook iets wereldschokkends in die rapporten stond, maakte de staatssecretaris een wegwerpgebaar. Er stond niks bijzonders in, zei hij. Mevrouw Schimmel zegt verderop in dat interview, dat zij zich een poos lang bezwaard heeft gevoeld in verband met het feit dat zij die wetenschap had dat de staatssecretaris op 20 november klaarblijkelijk al op de hoogte was van de belangrijkste conclusie, maar dat zij dat niet eerder aan haar collega-kamerleden had gemeld, niet tijdens het debat maar ook niet tijdens het algemeen overleg dat recentelijk plaatsvond.

Blijft de heer Van Hoof bij zijn opvatting en stelling dat hij niets heeft gezien van een wegwerpgebaar? Heeft hij ook geen enkele indicatie gehad van het feit dat de staatssecretaris over een heel belangrijke conclusie uit een van die rapporten beschikte? Kort en goed, blijft hij bij die versie van de werkelijkheid?

De heer **Van Hoof** (VVD): Misschien kunt u die versie nog een keer herhalen. Ik hoor u nu zeggen dat ik iets over wegwerpgebaren gezegd zou hebben. Wat wilt u precies van mij horen?

De heer **Marijnissen** (SP): Ik heb zojuist geciteerd uit een interview met mevrouw Schimmel in Het Parool. Zij zegt daarin dat de staatssecretaris een wegwerpgebaar maakte toen de rapporten aan de orde kwamen. Toen moet hij gezegd hebben: er stond niks bijzonders in. Dat is mevrouw Schimmel. Wij zullen haar zo dadelijk wel vragen of het allemaal klopt wat er in het interview staat. Vooralsnog ga ik daar echter van uit, want ik heb geen andere berichten vernomen.

Mijn vraag aan u was, of u dat wegwerpgebaar ook gezien heeft.

De heer **Van Hoof** (VVD): Nee.

De heer **Marijnissen** (SP): Kunt u zich inderdaad, zoals u nu aangeeft, totaal niets herinneren van enige bijzondere voorkennis bij de staatssecretaris met betrekking tot een van de belangrijkste conclusies van de drie rapporten?

De heer **Van Hoof** (VVD): Wat aan mij gevraagd is, is of er over de inhoud van de rapporten is gesproken en of ik die inhoud kende. Het antwoord daarop is ''nee''. Als u aan mij vraagt of ik mij wegwerpgebaren herinner, dan is het antwoord ook ''nee''.

De heer **Marijnissen** (SP): En voor u blijft het dus een groot mysterie waarom mevrouw Schimmel zich een poos lang bezwaard heeft gevoeld? Hopelijk zullen wij dat mysterie zo dadelijk uit de wereld kunnen helpen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Nee, want mevrouw Schimmel heeft gezegd wat u net heeft voorgelezen. Dat is alleen maar de vraag of er rapporten waren, ja of nee. En wat de inhoud daarvan kennelijk is geweest, als ik u tenminste goed beluisterd heb.

De heer **Marijnissen** (SP): Mevrouw Schimmel was bij datzelfde gesprek als waar u bij was. Dat vond plaats op de bewuste 20ste november, aan de vooravond van het debat. Ook bij paars is het te doen gebruikelijk dat de woordvoerders van de coalitie samen met de bewindspersoon overleg voeren. Mevrouw Schimmel stelt nu vast dat er toen wel degelijk over gesproken is naar aanleiding van een vraag van haar of van mevrouw Adelmund aan het adres van de staatssecretaris of er rapporten waren. De staatssecretaris zou daar volgens zeggen van mevrouw Schimmel op gereageerd hebben door middel van een wegwerpgebaar en de mededeling dat er niks bijzonders in zou staan.

De heer **Van Hoof** (VVD): Niks nieuws.

De heer **Marijnissen** (SP): En voor u is dit geheel en al nieuw?

De heer **Van Hoof** (VVD): Nee, maar u wilt niet naar mij luisteren. Wat ik u probeer uit te leggen, is dat er naar aanleiding van de vragen over de inhoud, niet over de inhoud gesproken is. U sprak over vragen die kennelijk werden gesteld naar aanleiding van het rondbellen in het weekend met de vraag of er wel of geen rapporten waren. Ik heb daar

geen vragen over gesteld. Ik heb geen wegwerpgebaren genoteerd en ik heb ook niet gehoord dat er wezenlijke informatie kwam. Wat mij uit die dagen bij is gebleven, is ''niks nieuws''.

De heer **Marijnissen** (SP): Wij praten, geloof ik, even langs elkaar heen. Het gaat in mijn interruptie niet om datgene wat u aan kennis had. Dat heeft de heer Rosenmöller zojuist al gevraagd. Mij gaat het er slechts om of u op die 20ste, zoals mevrouw Schimmel, de indruk had dat de staatssecretaris meer wist dan hetgeen hij de Kamer daarna heeft verteld. Daar gaat het om. Daarom heeft mevrouw Schimmel zich bezwaard gevoeld. In haar reconstructie van die 20ste november is zij namelijk tot de conclusie gekomen, dat de staatssecretaris door middel van het wegwerpgebaar en die opmerking ''er staat niets nieuws in'' te kennen gaf dat hij dus iets meer wist dan wat wij wisten.

De heer **Van Hoof** (VVD): Had ik op de 20ste de indruk dat de staatssecretaris meer wist dan datgene wat hij de Kamer later heeft verteld? Die indruk kon ik op de 20ste niet hebben, want hij moest toen nog met de Kamer gaan praten.

De heer **Marijnissen** (SP): Maar de vraag is of u nu die indruk heeft. Heeft u nu de indruk dat de staatssecretaris op die 20ste meer wist van de conclusies uit die rapporten dan hetgeen u later van de staatssecretaris zelf tijdens het debat heeft gehoord? De hele Kamer heeft daar toen om gevraagd. De staatssecretaris heeft toen zowel schriftelijk als mondeling ontkend dat hij iets wist.

De heer **Van Hoof** (VVD): Wat ik nu weet, is dat de staatssecretaris toen kennelijk die samenvatting had die u inmiddels ook gekregen heeft. Dat is voor de staatssecretaris kennelijk aanleiding geweest om te zeggen: niks nieuws.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de heer Van Hoof zijn betoog vervolgt.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Deze interrupties hebben mij een eind op weg geholpen. Een aantal teksten die ik had voorbereid, zal ik nu niet meer zo uitgebreid aan de orde stellen. Ik was bezig met de vraag, in hoeverre die vergissing menselijk, zorgvuldig of onjuist was. De vraag blijft dus wanneer de staatssecretaris de desbetreffende informatie dan wel gehad heeft. Wij weten dat er op 17 november ambtelijk overleg heeft plaatsgevonden. Wij hebben inmiddels het mysterieuze telefooncircuit van 17 tot 20 november aan de orde gehad, waarbij niet alleen kamerleden zijn geïnformeerd, maar zelfs journalisten en KNMG-lobbyisten, zo heb ik in de krant gelezen. Is ook de staatssecretaris in dat kader en in dat hele circuit gebeld? Zoals gezegd: in ieder geval is betrokkene niet in mijn richting gekomen.

Dan komen wij op 20 november. Uit de schriftelijke beantwoording begrijp ik dat de staatssecretaris dan door ambtenaren wordt geïnformeerd over zaken vanuit de CTSV-directie die zij niet hadden mogen vertellen. Dat werpt dan weer de vraag op waarom dat niet mocht. Wist de CTSV-directie dat het ging om niet vastgestelde stukken die eigenlijk nog helemaal geen waarde hadden? Voor de loop van het debat vind ik daarom de volgende vraag relevant: wat heeft de staatssecretaris nou precies op 20 november? Wat is er dan voor hem beschikbaar? Is dat de samenvatting die ons op 1 maart al is uitgereikt en die praktisch hetzelfde is als deel 2 van het rapport en dus niet, zoals in de samenvatting van de ondernemingsraad van het CTSV staat, als deel 3 van het rapport? En in hoeverre zaten daar dan nieuwe feiten in? Die zorgvuldigheid is nodig, omdat in de debatten maar ook in de publikaties tot nu toe met een grote variatie van duidingen gewerkt wordt. Zo staat in kranteberichten dat de staatssecretaris de rapporten kende. Daarover is in de loop der tijd het beeld gegroeid dat dat niet zo is, maar ik wil dat graag van hem weten. Zo staat vanochtend in de krant dat de staatssecretaris de hoofdconclusies kende, terwijl ± wat mij betreft ± tot op dit moment alleen maar bekend is dat hij wist wat de conclusies en de kwantitatieve gegevens uit deel 2 van het rapport waren. Dat is heel iets anders dan alle andere conclusies die ook in deel 3 van het rapport het vermelden waard zijn geweest. Ik wil dus graag precies van de staatssecretaris weten of het inderdaad zo is dat hij alleen maar die ene concept-rapportage kende en dus ook alleen maar die ene conclusie of enkele conclusies die, zoals gezegd, eigenlijk niet meer waren dan feitelijke gegevens. Wil de staatssecretaris dit beeld vandaag nog eens gedetailleerd bevestigen, ontkennen of, zo nodig, preciseren?

Het laatste elementje is het debat. Het is al heel even aan de orde geweest: op de dag van het debat is er een persconferentie geweest van de KNMG en vervolgens is een brief aan de Kamer gezonden.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): De persconferentie was de dag vóór het debat.

De heer **Van Hoof** (VVD): Oké, de persconferentie was de dag vóór het debat en vervolgens is een brief aan de Kamer gezonden. Waar het mij om gaat, is in hoeverre de staatssecretaris geïnformeerd was over datgene wat daar aan de orde kwam. Dat vraag ik, omdat de heer Van der Vlies in het debat vervolgens verwees naar de KNMG-brief en aan de staatssecretaris vroeg om te reageren op datgene wat daarin geschreven staat. De vraag aan de staatssecretaris is dus: kan hij zich nog herinneren hoe dat precies gegaan is? Vanuit welke perceptie en kennis heeft hij toen gereageerd en geïntervenieerd in het betoog van de heer Van der Vlies en in hoeverre sluit datgene wat hij toen zei ± dat hij geen inzicht in conclusies had ± aan op een van de antwoorden die hij nu, in de laatste serie van antwoorden, heeft gegeven, namelijk dat hij over een belangrijke conclusie was geïnformeerd? Daarover krijg ik van de staatssecretaris graag meer duidelijkheid.

Natuurlijk zijn er nog veel meer vragen te stellen en te bedenken: vragen die voor een deel al door collega's gesteld zijn, vragen over wat het bestuur van het CTSV wist en vragen over de rol van het NIA en van anderen. De meest relevante vraag is echter de vraag die ik zojuist heb gesteld, maar nog relevanter is de vraag of de staatssecretaris bewust en opzettelijk heeft gelogen over essentiële informatie of feiten en of hij bewust essentiële informatie of feiten heeft achtergehouden. Dat is de wezenlijke vraag; die wezenlijke vraag wil de VVD-fractie graag vandaag beantwoord hebben en die wezenlijke vraag moeten ook andere fracties vandaag beantwoord krijgen en die moeten zij wegen. Pas daarna zullen wij met elkaar kunnen

besluiten welke conclusies aan dit debat verbonden moeten worden. Ik heb in een interruptie in de richting van de heer Rosenmöller al geprobeerd duidelijk te maken dat, als je die vraag essentieel vindt en als het je daar echt om gaat, je eerst de antwoorden van de staatssecretaris moet afwachten, voordat je ± ''jumping to conclusions'' ± naar verdere onderzoeken kan verwijzen of wat dies meer zij.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb nog een vraag aan collega Van Hoof. Wat is het politieke oordeel van de VVD-fractie over het opereren van de staatssecretaris in de afgelopen tien dagen? Toen is immers vergissing op vergissing gemaakt. Alle woordvoerders tot nu toe hebben gezegd dat er in ieder geval op één punt sprake is van tegenstrijdigheid, namelijk de volgende. Op de 22ste heeft de staatssecretaris in het debat gezegd dat hij helemaal geen inzicht had in conclusies ± het ging dus om voorlopige conclusies ± terwijl hij vorige week vrijdag erkende dat hij op de 20ste een belangrijke conclusie al wel kende. Daar moet u toch een oordeel over hebben? Ook anderen hebben een oordeel gegeven. De een noemt het ''onzorgvuldig'', de ander noemt het ''zorgelijk'', een derde zegt: de staatssecretaris heeft zich in politieke problemen gemanoeuvreerd. Vindt u er ook nog iets over?

De heer **Van Hoof** (VVD): De afgelopen dagen hebben verschillende woordvoerders reacties op dit dossier gegeven. De reactie die namens de VVD-fractie is verwoord, is dezelfde als die ik nu geef als antwoord aan u. Er zijn vragen over de periode tot 1 maart en over de periode vanaf 1 maart tot vandaag. Dit is de plaats om die vragen te stellen en beantwoord te krijgen. Dit is ook de plaats om na de antwoorden conclusies te trekken. Er zijn mensen geweest die deze week vonden dat zij, vooruitlopend op het debat, allerlei conclusies moesten trekken. Dat laat ik aan hun verantwoordelijkheid over; daar heb ik ook geen oordeel over. Ik doe daar niet aan mee. In Nederland hechten wij altijd zoveel gewicht aan hoor en wederhoor, en u vindt dat volgens mij ook heel belangrijk. Ik vind dat wij dat traject dan maar af moeten gaan, en daarna zullen wij zien waar wij staan.

Als u mij met welke vervolgvraag dan ook een oordeel wilt ontlokken over datgene wat de staatssecretaris gedaan heeft, moet ik u teleurstellen. Ik zal er op dit moment geen oordeel over geven. Wij zullen onze ''mind'' opmaken aan het eind van dit debat.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Natuurlijk, dat zal iedereen doen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Uw inbreng gaf mij de indruk dat u uw ''mind'' al opgemaakt heeft.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat debat hebben wij gehad. Ik heb niet het idee dat ik u daarin kon overtuigen, maar dat er toch een redelijke meerderheid is die hetgeen ik daarover vanaf de katheder heb gezegd, zeer plausibel vond. Maar goed.

Hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden in het overleg op 1 maart, nadien door schriftelijke vragen en schriftelijke antwoorden. Het is toch logisch om vervolgvragen te stellen? Dat hebt u ook gedaan. En het is logisch dat je, als partijgenoot en als iemand die het dualisme voorstaat, iets zegt over het serieuze spel van hoor en wederhoor in de afgelopen tien dagen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Ik heb de heer Rosenmöller gewaarschuwd. Ik heb gezegd dat hij mag proberen om mij met allerlei vragen een oordeel te ontlokken, maar dat het oordeel van de VVD-fractie gevormd wordt aan het einde van het debat.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Mag ik dan een andere vraag stellen? Ik heb een nieuw punt ingebracht in het debat, namelijk dat de staatssecretaris op 21 november weigerde de concept-rapporten van mevrouw Van Leeuwen te aanvaarden. De staatssecretaris heeft tien dagen geleden gemeld dat ambtenaren op dezelfde dag hebben gepoogd om die rapporten los te krijgen bij het CTSV. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik heb daar geen oordeel over, omdat ik er niet bij was; ik weet niet wat de achtergronden zijn geweest en ik kan ook niet helemaal nagaan of het allemaal juist is, wat daarover gezegd wordt in overzichten van CTSV-ondernemingsraden. Met andere woorden, ik ben overgeleverd aan datgene wat de staatssecretaris er vandaag over zal zeggen. Ook hiervoor geldt dat je na de beantwoording moet nagaan hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik stel mijn vraag puur en alleen gebaseerd op de informatie van de staatssecretaris. In het algemeen overleg heeft hij zich op het laatst gecorrigeerd. Dat zult u zich ongetwijfeld herinneren. Hij zei aanvankelijk dat de ambtenaren al op 17 november hebben geprobeerd bij het CTSV de concepten los te peuteren. Dat was een vergissing, en dat is menselijk, want aan het eind van het debat bleek het de 21ste te zijn. Op dezelfde dag ± ik heb schertsenderwijs gezegd: misschien op hetzelfde moment ± dat de medewerkers van de staatssecretaris, misschien in zijn opdracht en in elk geval onder zijn verantwoordelijkheid, proberen bij de ambtenaren van het CTSV het concept-rapport los te peuteren, zegt de staatssecretaris tegen de voorzitter van het CTSV: ik wil ze niet hebben. Vindt u dat een merkwaardige zaak?

De heer **Van Hoof** (VVD): Nogmaals, ik weet dat niet, omdat ik niet weet wat de procedures op het departement zijn, wat daar intern afgesproken is, welke ambtenaren op welk moment opereren als het om het CTSV gaat en welke gewoontes en werkwijzen daarbij gelden. U vraagt mij een elementje uit een ontwikkeling te lichten en dat op zichzelf te wegen. Dat wil ik niet doen, omdat ik het totale traject wil weten. Daar gaat het mij om.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik stel nu een vraag waarbij ik mij alleen op informatie van de staatssecretaris baseer, maar ik heb de indruk dat de heer Van Hoof nu zo ver afgegleden is dat dit bij hem niet eens meer een vraag doet rijzen, nog afgezien van de mededeling van de staatssecretaris dat hij de concept-rapporten niet wilde hebben.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Ik reageer op de vraag van de heer Rosenmöller aan de staatssecretaris. Ik zeg dat het niet aan mij is om daarover een oordeel uit te spreken, maar dat de feitelijke informatie van de staatssecretaris moet komen. Ik zeg ook dat ik zeer geïnteresseerd

naar zijn reactie zal luisteren en dat ik er daarna een oordeel over zal uitspreken. Ik vind het dan ook wat gemakkelijk dat de heer Rosenmöller nu met een wegwerpgebaar naar zijn plaats teruggaat. Dat heeft weinig inhoud. Ik ben net als hij benieuwd naar de reactie van de staatssecretaris.

□

De heer **Boogaard** (groep-Nijpels): Mevrouw de voorzitter! Er is al zoveel gezegd en geschreven over de kwestie van de CTSV-rapporten dat het voor mij niet zinvol is de diverse beschouwingen te herhalen. Het gaat mijn fractie principieel om de wijze waarop de staatssecretaris coûte que coûte de WULBZ door het parlement heeft gedrukt, kennelijk desnoods door hem ter beschikking staande essentiële informatie achter te houden, althans voor de oppositie. Dat getuigt mijns inziens van politieke arrogantie en die wordt in dit huis niet op prijs gesteld. Althans, daar ga ik van uit.

Alvorens in tweede termijn tot een conclusie te komen, vraagt mijn fractie aan de staatssecretaris of hij nu bereid is de juiste toedracht weer te geven en zijn excuses aan te bieden als blijkt dat hij inderdaad onvolledige c.q. onjuiste informatie over de kwestie van de CTSV-rapporten heeft verstrekt. Ik vraag tevens een toelichting op het tijdstip waarop hij de informatie ter zake aan de coalitiefracties heeft verstrekt en op de omvang van die informatie.

□

De heer **Van Dijke** (RPF): Mevrouw de voorzitter! Het gesteggel over de rol van staatssecretaris Linschoten in het debat over de WULBZ in november vorig jaar geeft aan dat wij met een weinig verheffende zaak bezig zijn. Wat ons betreft is het niet zozeer de vraag of de WULBZ wel in het Staatsblad zou staan als het parlement de conclusies uit de rapporten van de CTSV eerder had gekend, want de Kamer kende die conclusies en de coalitiepartijen zagen er geen aanleiding in, tegen deze slechte wet te stemmen. Het gaat dan ook meer om de vraag of de staatssecretaris willens en wetens ± ik probeer het netjes te zeggen, om een parlementair ''lijk'' te voorkomen ± de waarheid geweld heeft aangedaan en, zo ja, welke motieven hij daarbij had. Het hele gedoe van de afgelopen weken doet in elk geval de geloofwaardigheid van de staatssecretaris, maar ook die van de politiek in het algemeen geen goed. Als elk antwoord op een vraag nieuwe vragen oproept, groeit het wantrouwen. Dat is iets wat wij niet zomaar kunnen accepteren. De gedachte aan een onnavolgbaar pokerspel, al dan niet onder het motto ''gedeelde smart is halve smart'', tussen niet goed te definiëren partijen dringt zich op. Wie heeft welk belang bij welk deel van het spel? En dat terwijl het om een wetsvoorstel met zeer ver strekkende gevolgen ging. Daar behoort duidelijkheid en inzichtelijkheid bij.

Voorzitter! Mijn fractie heeft er wel behoefte aan lang te debatteren over deze aangelegenheid, maar wij krijgen er niet de gelegenheid voor, want onze spreektijd is zeer beperkt. Het lijkt mij daarom goed als de Kamer haar verantwoordelijkheid zelf neemt door op onderzoek uit te gaan om de onderste steen boven te krijgen, zoals de heer Rosenmöller het uitdrukte. We willen antwoord op de vraag of de staatssecretaris zich mogelijk één of nog meer keren heeft vergist. Indien dit het geval is, willen we weten of er meer relevante informatie bestaat waarvan we geen kennis dragen.

Ik hoor graag de opvatting van de staatssecretaris over de bevoegdheid van het CTSV. Wat kan het college nu wel en niet publiceren? Bepaalde passages over de toekomstverwachtingen uit het CTSV-rapport zijn geschrapt. Is de staatssecretaris daarbij betrokken geweest? Is hij van oordeel dat het CTSV zich dient te onthouden van politieke uitspraken? Deze uitspraken worden wel gedaan in bijvoorbeeld het derde rapport: De werkgever geprikkeld. Op pagina 70 wordt het oordeel uitgesproken dat meer aandacht moet worden besteed aan bevordering van reïntegratie van arbeidsongeschikte werknemers en het voorkomen van risicoselectie. Als de staatssecretaris vindt dat dergelijke passages niet thuishoren in rapporten van het CTSV, is hij dan van plan om maatregelen te treffen om mogelijke herhaling daarvan te voorkomen?

Nog een enkele opmerking over de rol van de coalitiepartijen. Ze wisten dat staatssecretaris Linschoten tijdens het debat over de WULBZ de Kamer onjuist informeerde, maar ze zwegen. Dat vind ik onbegrijpelijk. Misschien is een beter woord wel verbijsterend. Wij vinden op zijn minst dat dit een merkwaardige opvatting van het dualisme is. Ook kenden de coalitiepartners de belangrijkste conclusie van het CTSV-rapport. Naar nu duidelijk is geworden, heeft de heer Buijs hen daarover geïnformeerd. Heeft deze wetenschap dan geen enkele rol gespeeld bij de beoordeling van de WULBZ? En zo ja, welke? Of gaat paars als een blind paard achter het regeerakkoord aan? Vindt paars dat een informatie-achterstand van collega's van deze omvang de parlementaire democratie dient? Ik ben het in ieder geval volstrekt eens met collega Van der Vlies dat er over de opstelling van de coalitiewoordvoerders volstrekte duidelijkheid moet zijn. Als die er is, zal er geen beletsel meer hoeven te zijn om een beperkt parlementair onderzoek in te stellen.

□

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Het algemeen overleg dat de Kamer op 1 maart met de staatssecretaris voerde heeft, zoals vooral achteraf bleek, nog geen duidelijkheid over een aantal zaken gebracht. Daar moeten wij vandaag verder met de staatssecretaris over spreken. Wat na het algemeen overleg gebeurde, heeft eigenlijk voor nieuwe onduidelijkheid gezorgd. Na een radio-interview en het antwoord op schriftelijke vragen van collega Rosenmöller ontstond nieuwe onduidelijkheid. Eigenlijk moeten wij de ondernemingsraad van het CTSV dankbaar zijn omdat die ons vandaag een afschrift van een brief aan de staatssecretaris stuurde. Daardoor heeft de ondernemingsraad een openbaar stuk gemaakt van wat verschillende kamerleden informeel al gekregen hadden. We kunnen daarover nu in alle openheid, zonder iemand daarmee te kort te doen, spreken.

De rapporten zijn, zoals bleek, niet uitgelekt. Toch blijft het de vraag of de staatssecretaris op de hoogte was van de globale inhoud, zo zeg ik heel voorzichtig, van in ieder geval één conclusie. Zou er sprake kunnen zijn van het onjuist of onvolledig inlichten van het parlement? In het algemeen overleg heb ik daarover geen misverstand laten bestaan. Dit is een heel zware overtreding in het

verkeer dat de staatssecretaris kan hebben met de Kamer.

Laat ik beginnen met het weekend van 18 en 19 november. Naar mijn beste weten ± maar mevrouw Adelmund is natuurlijk bereid om op iedere vraag van iedere collega te antwoorden ± wist mevrouw Adelmund dat de rapporten eraan kwamen en dat die eventueel gevolgen konden hebben, althans er zouden bepaalde conclusies in kunnen staan. Maar net als alle andere kamerleden die daarover geÈnformeerd waren, weet ik niet beter dan dat mevrouw Adelmund verder niet op de hoogte was van de inhoud van de rapporten, noch van het moment waarop de rapporten precies ter beschikking zouden komen. Vandaar dat mevrouw Adelmund en anderen dit op 20 november aan de staatssecretaris gevraagd hebben. Meer wil ik daar niet over zeggen, omdat ik anders de volgende Koot en Bie-uitzending verzorg, terwijl ik daar niet zoveel zin in heb! Ik vond die uitzending overigens wel heel leuk.

Wat 20 november betreft moeten wij constateren dat de staatssecretaris een correctie heeft toegepast op de mededelingen die hij tijdens het algemeen overleg heeft gedaan. De vraag is of het simpele feit van die correctie onder de categorie ''vergissingen'' gerangschikt kan worden. In mijn ogen is dat zo. Het is wel een ernstige vergissing, die ook niet te vaak moet voorkomen. Een vorige minister-president zei op dit soort momenten: éÂéÂn maal, maar nooit weer. Dat geldt ook nu. De staatssecretaris weet dat, hoop ik. Dat ene punt, dus die correctie, schat ik in als een vergissing. Op dat punt hoeft er wat mij betreft geen probleem te zijn. Ik stel dadelijk nog wel een paar andere vragen.

De heer **Marijnissen** (SP): Mevrouw Van Nieuwenhoven spreekt over een ''vergissing''. Is zij het met mij eens dat de staatssecretaris toch wel buitengewoon veel kansen heeft gehad, niet alleen tijdens het debat, maar ook later bij de beantwoording van schriftelijke vragen, nog eens bij de beantwoording van schriftelijke vragen en tijdens het algemeen overleg, en dat uiteindelijk pas daarna bij de beantwoording van schriftelijke vragen de aap uit de mouw kwam? Vindt zij niet dat de staatssecretaris wel erg lang gewacht heeft met zijn laatste versie van de werkelijkheid?

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Ik had het alleen even over de 20ste november. Ik wil een aantal vragen en opmerkingen aan de staatssecretaris voorleggen. Ik had het nu alleen over de 20ste november en over de vraag wanneer, door wie en hoe hij op de hoogte was van het feit dat de rapporten eraan zaten te komen. Ik wilde juist heel spannend over de 21ste gaan praten.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik wil toch even bij de 20ste blijven. Het is toch een beetje een belemmering dat niet mevrouw Adelmund, maar u nu de woordvoerder bent op dit punt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Nee. Ik vind het niet zo prettig als u dit soort opmerkingen maakt. Vraagt u het haar dan gewoon.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat doe ik graag. Ik blijf graag even bij de 20ste. Ik wil van mevrouw Adelmund weten wat er op de 20ste is gebeurd. Ik heb zojuist de heer Van Hoof gevraagd wat zijn versie van het verhaal is, dus in hoeverre op de 20ste in het overleg met de staatssecretaris de inhoud van de rapporten aan de orde is geweest. Mevrouw Schimmel zegt zich bezwaard te hebben gevoeld, omdat zij toen heeft vastgesteld, althans in haar reconstructie, dat de staatssecretaris meer wist dan hij later heeft toegegeven. Mijn vraag aan mevrouw Adelmund is nu wat haar versie van het verhaal is.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Zal ik eerst mijn betoog afmaken?

De heer **Marijnissen** (SP): Ik stel de vraag nu. Het lijkt mij het beste dat wij de chronologie gewoon handhaven.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): U neemt geen genoegen met het feit dat ik u zeg dat het zo gegaan is zoals ik net schetste? Daar neemt u geen genoegen mee?

De heer **Marijnissen** (SP): U hebt volgens mij tot drie keer toe gezegd dat mevrouw Adelmund graag bereid was zelf een toelichting te geven. Ik vraag haar die toelichting nu.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): U trekt dus in twijfel dat waar is wat ik net schetste? U zegt dus dat het zo niet is gegaan?

De **voorzitter**: Mag ik even tussenbeide komen? Ik neem aan dat u ervan moet uitgaan dat mevrouw Van Nieuwenhoven het woord voert namens haar fractie. Als u nog specifieke vragen heeft, moeten wij proberen de vragen aan mevrouw Adelmund te reserveren voor later. U moet er voorlopig van uitgaan dat mevrouw Van Nieuwenhoven namens haar fractie spreekt. Als u nadere informatie wilt, kunt u mevrouw Adelmund daarnaar vragen. Dat heeft mevrouw Van Nieuwenhoven ook toegezegd.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik wil daar best mee instemmen, al blijft het raar dat bijvoorbeeld de vraag aan mevrouw Adelmund wat haar gemoed is geweest de afgelopen weken nu niet gesteld kan worden.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Sluit u uit dat ik daar wel eens met mevrouw Adelmund over gesproken heb?

De heer **Marijnissen** (SP): Zij zit op twee meter afstand van mij. Ik vind het toch raar dat u dat soort persoonlijke dingen als woordvoerder doet, terwijl u expliciet zegt dat iedereen die dat wil, aan mevrouw Adelmund kan vragen hoe het zit. Nou, dat doe ik bij dezen.

De **voorzitter**: Ik denk dat het het allerbeste is als mevrouw Adelmund antwoord geeft op deze vraag. Als dat niet gebeurt, blijft de vraag rondzingen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Dat wil ik met alle liefde doen. Ware ik namelijk SP-lid geweest, dan had ik precies hetzelfde gedaan als ik nu gedaan heb. Ik werd er door een informant over geÈnformeerd dat er wellicht rapporten zouden komen. Wat heb ik gedaan? Ik heb die vraag direct neergelegd bij de meest betrokkene, dus bij de staatssecretaris. Alle dankbetuigingen van de Kamer te dien aangaande wacht ik nog in. Dat is mijn handelwijze geweest.

Van Nieuwenhoven

De heer **Marijnissen** (SP): Mag ik mevrouw Adelmund vragen hoe zij in dat weekend is geïnformeerd en waarover precies? Met andere woorden, had dat alleen betrekking op de vraag of de rapporten eraan kwamen? Ik vind dat niet zo sensationeel, want volgens mij wist iedereen dat er rapporten aan kwamen. Dat de staatssecretaris aan mevrouw Van Leeuwen, de voorzitter van het bestuur van het CTSV, dinsdag meldt dat er kamerleden zijn die weten dat er rapporten aan komen, lijkt mij dus absoluut niet de moeite van het melden waard. Mijn vraag aan mevrouw Adelmund is de volgende. Is in het telefoongesprek ± of stond het op het antwoordapparaat; misschien kan zij uitleggen hoe dat gegaan is ± gesproken over de inhoud? Zijn er relevante conclusies uit de onderzoekingen van het CTSV naar voren gebracht?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Voorzitter! Ik wist dat al deze vragen gesteld zouden worden en daarom heb ik het allemaal in mijn schriftje opgezocht. U kunt het van mij krijgen.

Helaas is er op 19 november over de inhoud van die rapporten niet met mij gecommuniceerd, naast de mededeling dat er wel concept-rapporten lagen die mogelijkerwijze ook werden opgehouden. Dat staat ook op het antwoordapparaat en dat is ook telefonisch gemeld aan een aantal andere kamerleden. Wel werd gezegd dat het mogelijk van belang zou kunnen zijn voor de WULBZ. De informatie was dus heel algemeen. Ik zal u zeggen ± en ik stel mij maar weer voor dat ik SP-lid was maar ik ben PvdA-lid ± wat je dan doet. Natuurlijk heb ik degene die mij daarover informeerde, direct gevraagd op welke wijze ik die rapporten kon krijgen: ik wil wel een blinddoek om doen, als u ze mij maar bezorgt. Er werd gesproken over een persconferentie die werd opgehouden. Als u mij een persbericht kunt bezorgen, ik doe het zo: op het toilet op de tweede verdieping. Maar ik heb ze nooit gekregen. Dat is ook zo jammer, want als ik ze wel had gehad, dan had ik ze u allemaal gegeven. Ik had daar belang bij!

Ik hoorde dus dat er onderzoeken aan kwamen die mogelijk van belang waren. Die vraag heb ik direct bij de staatssecretaris neergelegd in het gesprek van maandagmiddag 20 november om 16.30 uur. Op dat moment heeft de staatssecretaris een antwoord gegeven dat heel adequaat genoemd kan worden: het zijn concept-rapporten en die moeten nog door het bestuur worden goedgekeurd. Ik heb ook twintig jaar in een bestuur gezeten, dus ik weet hoe het gaat. Ik heb hem gevraagd of hij de inhoud van die rapporten kende. Daarop kwam slechts het antwoord op de wijze zoals Arthie Schimmel heeft gekarakteriseerd: nou ja, dat wat we allemaal weten; 2/6 weken heeft effect. Dat was ook zo.

Pas in de loop van de week...

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Mag ik mevrouw Adelmund even onderbreken, anders moeten wij straks weer terug naar het bewuste gesprek.

De **voorzitter**: Ik denk dat u nu mevrouw Adelmund de kans moet geven om haar betoog af te maken.

De heer **Marijnissen** (SP): In orde, voorzitter, ik wil haar absoluut niet van haar apropos brengen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Het moet u ook opgevallen zijn dat vanaf het eerste moment dat het in de Kamer aan de orde was, de PvdA zich voortdurend in de rijen bevond van die kamerleden die graag zo snel mogelijk die rapporten naar de Kamer wilden hebben. Vanwege de aanwakkering van de psychose zal ik u ook nog vertellen dat mij op 22 november een bijzonder bericht bereikte om 23.30 uur via de bestuurder van het CTSV Gerrit Jan van Otterloo in een telefonisch contact met mijn medewerkster. Hij zei dat hij het dermate benauwd had bij het CTSV, omdat de heer Linschoten bij mij in de tas de rapporten had zien zitten en omdat hij zo boos werd aangekeken omdat hij degene zou zijn die ze aan mij had gegeven. Ik dacht toen direct: er wordt nu zo'n spannend spel om die rapporten gespeeld, dat ik direct zeg ± ik heb daar namelijk het woord gevoerd ± dat ik die rapporten niet in mijn tas heb en dat iemand die ze eventueel in mijn tas wil doen, de volledige vrijheid heeft om dat te doen. Die tas staat altijd open en ze kunnen er gewoon in. Het is dus opvallend dat iedereen het over rapporten had en dat ik alle spannende wegen bewandeld heb om ze te krijgen. Maar ik heb ze niet gekregen.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik heb nog een aanvullende vraag aan mevrouw Adelmund. Voor mij blijft dat de crux in de hele zaak. Mevrouw Schimmel heeft in Het Parool meer gezegd. Zij zei onder andere dat de staatssecretaris een wegwerpgebaar maakte en gezegd had: oh, daar staat niets nieuws in. Ik wil nu graag van mevrouw Adelmund weten of zij zich in gelijke mate bezwaard heeft gevoeld als mevrouw Schimmel over het feit dat zij, mevrouw Adelmund, op de 20ste al wist dat de staatssecretaris meer wist over de conclusies, terwijl de staatssecretaris dat op geen moment uit zichzelf aan de Kamer heeft gemeld.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Als ik zeker had geweten wat nu in uw woorden besloten ligt, dan had ik daar zonder meer het woord over gevoerd. Maar net zo min als u het nu kunt bewijzen, kon ik toen niet bewijzen dat de staatssecretaris rapporten zou vertragen of dat hij uitkomsten kende die ik niet kende.

De heer **Marijnissen** (SP): Hoe verklaart u ''een wegwerpgebaar'' zonder de inhoud te kennen? Hoe kan iemand zeggen, dat er niets nieuws in staat terwijl hij de inhoud niet kent? Je moet toch eerst een boek lezen, wil je de plot kennen!

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Dat heb ik de afgelopen weken ook bij de gewaardeerde collega's van de Kamer gedacht, toen ik de heer Rosenmöller en iemand van het CDA hoorde. Hierbij doet zich het vreemde feit voor, dat precies hier de weerzin tegen de politiek wordt gevoed: beschuldigingen zijn aan de orde daar waar het bewijs niet kan worden geleverd. Als ik al vanaf maandag het bewijs had kunnen leveren, dat de rapporten zouden worden achtergehouden of beïnvloed, had ik dat zonder meer hier aangekaart. Ik vind dat namelijk belangrijker dan de coalitiebelangen.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Ik ga nog even terug naar het gesprek op 20 november, want daar gaat het mij in ieder geval om. De heer Van Hoof kon zich niet meer precies herinneren wat er verder allemaal was besproken: eerst was het eigenlijk

Van Nieuwenhoven

niets maar later kon hij zich eigenlijk niet meer herinneren wat er precies besproken is. Kan mevrouw Adelmund zich nog wel herinneren wat er toen precies is besproken? Uit de antwoorden van de staatssecretaris blijkt wel dat er in ieder geval over de conclusie, dat het substantieel harder gaat, gesproken is. Wat is er precies in dat gesprek aan de orde geweest?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Het vreemde feit doet zich voor, dat mijn herinnering altijd heel heftig op de proef wordt gesteld omdat er door de PvdA op het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een partijtje geknokt moet worden, als het gaat om inzetten vanuit de PvdA. Dat geldt ook voor anderen, maar daarmee wil ik ook aangeven dat ik mij die gesprekken meestal wel kan herinneren, inclusief het gevoel waarmee ik op de roltrappen sta als ik het gebouw uitga.

Wat er in dat gesprek aan de orde is geweest, is natuurlijk een uitwisseling van gedachten over wat te doen met WULBZ en de inzet van de verschillende partijen daarbij. Mevrouw Bijleveld, met zo'n regeringstraditie achter de rug, weet hoe dat gaat. Daar worden nooit zaken besproken over hoe te handelen in de Kamer. Daar zouden wij nooit aan meedoen. De inzet van de PvdA is daar gecommuniceerd, maar dat gold ook voor die van D66 en de VVD. Het ging dus over veel zaken van de WULBZ. Ik kan de WULBZ-wetgeving wel weer de revue laten passeren, maar dat lijkt mij niet nodig.

Vervolgens is natuurlijk ook mijn vraag over die rapporten aan de orde geweest. Ik vond dat verreweg de beste strategie. Ik had de informatie via een informant gekregen. Ik ken die informant al langer, want ook ik heb lang gelobbied. Bij het CDA moet het ook opgevallen zijn, dat er soms mensen staan met een lobby met 1 miljoen mensen achter zich. Dan had ik er nog zorgen over of het al dan niet aan de staatssecretaris of de minister zou worden gemeld. Maar goed, ik heb dat direct gemeld en ik heb daarop als antwoord gekregen, dat het 2/6-wekenbeleid effect heeft. Dat wist ik helaas al, net zo goed als de heer Van Hoof. Op dat moment had ik dus geen aanleiding om te denken dat mijn informant gelijk had en dat er iets werd achtergehouden of opgehouden. Het waren concept-rapporten en het bestuur moest ze nog goedkeuren. Dat is het enige wat daarover is gewisseld.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Hebt u die rapporten aan de orde gesteld of heeft de staatssecretaris dat ook gedaan?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik heb het aan de orde gesteld. Dat is niet echt door de staatssecretaris gedaan. Ik heb dat zelf aan de orde gesteld, omdat ik een informant had.

Voorzitter: Deetman

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Ik was bij de 21ste november! Wij hebben de 20ste uit en te na afgehandeld, hoop ik!

Voorzitter! Anderen hebben ook gesproken over de telefonische mededeling van de voorzitter van het CTSV aan de staatssecretaris over het feit, dat hij de rapporten daar aangeboden kreeg. Ik zal alle vragen niet herhalen, maar in het verlengde van de memorabele vraag van collega Van der Vlies in het algemeen overleg vraag ik de staatssecretaris ons uit te leggen of hij in dat telefoongesprek ook heeft gesproken over conclusies uit dat rapport en over de procedure die het college zich verder voorstelde. Het is van belang dat de staatssecretaris dit uitlegt, want de verklaring van de staatssecretaris in het algemeen overleg en de ambtelijke CTSV-versie lopen niet echt synchroon. Aangezien optimale duidelijkheid in dit debat vereist is, vraag ik de staatssecretaris dat nog eens goed na te gaan. Wij willen het toch eigenlijk wel weten. Dan blijft er het gegeven dat de staatssecretaris op 22 november in de Kamer zei geen kennis te hebben, terwijl hij bedoelde dat hij wel wist dat de rapporten er aan kwamen. Kennelijk wou hij het die avond niet zeggen en wist hij het ook niet. Daar ga ik namelijk van uit. Voordat ik een bewijs heb gekregen van het omgekeerde, ga ik ervan uit dat ik de staatssecretaris kan geloven. Dat zou moeten betekenen dat hij op dat moment de waarheid gesproken heeft.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Mag ik daar een precisering bij plaatsen? Natuurlijk, wij herinneren ons allemaal de cruciale passage. Maar dan gaat het over twee dingen. De geautoriseerde conclusies waren er niet. Daarover zijn wij het eens. Maar het interruptiedebatje ging over de voorlopige conclusies. De staatssecretaris zei geen inzicht in die conclusies te hebben. Dus dat is iets scherper dan de manier waarop u het nu weergeeft. Wij moeten de puntjes op de i houden!

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Wat ik bedoel, is in die zin hetzelfde. Als ik het mij goed herinner, zat ik er die avond bij. Dus ik herinner mij dat nog heel goed. Ik zeg het zo duidelijk, omdat ik ervan uitga dat de staatssecretaris dit straks in zijn beantwoording nog eens minutieus naloopt. Ik denk ook dat daar een belangrijk punt zit in het totaal. Ik ben er nog steeds op uit dat de Kamer optimale duidelijkheid krijgt over de vraag of de staatssecretaris de Kamer wel of niet, bewust of onbewust, juist heeft geÈnformeerd. Dan lijken mij dit soort zaken relevant om door hem te worden nagelopen.

De tegenstrijdigheden die voortdurend op verschillende data aan de orde zijn, gaan eigenlijk van een eventuele persconferentie van het CTSV op 20 november tot aan de vaststelling door het bestuur op 1 december. Ik vroeg het al eerder: had de staatssecretaris wel of niet kennis van zaken van de procedure? Het lijkt mij heel belangrijk dat hij ons daarover duidelijkheid geeft. Het kan niet alleen aan de toestand bij het CTSV gelegen hebben dat er zoveel tegenstrijdigheden lijken te zijn.

De fractie van de PvdA vindt het belangrijk dat de staatssecretaris in ieder geval aannemelijk maakt dat hij in deze fase geen enkele actie heeft ondernomen om de conclusies dan wel de procedure rondom de vaststelling van de rapporten te beÈnvloeden. Ik zeg dit zo, omdat dit voor de PvdA-fractie heel belangrijk is bij haar afweging of de staatssecretaris het vertrouwen van de fractie behoudt. Is het eigenlijk zo dat het rapport van de rijksrecherche al beschikbaar is? Weet de staatssecretaris of het een nieuw licht werpt op deze feiten? En is het zo dat dit rapport ook op enig moment naar de Kamer komt? Kan hij ons daarover informeren? Is de staatssecretaris na het algemeen overleg dat op 1 maart is gehouden nog geÈnformeerd over een verklaring voor het verschil tussen de ambtelijke versie van het

CTSV en de bestuurlijke versie van het CTSV. Het zou best eens belangrijk kunnen zijn om te weten waarom wellicht op enig moment is besloten om iets anders naar buiten te brengen, naar de rijksrecherche, dan datgene wat was voorbereid door het personeel.

Wat tot nu toe blijft hangen, is de vraag of de staatssecretaris op enig moment heeft gewerkt aan het vertragen van de rapporten, aan het weghouden van de rapporten of aan het beÈnvloeden van de uitkomsten van de rapporten. Alle drie de zaken zijn aan de orde, lijkt mij, als het om het vertrouwen gaat. Ik zou in dit opzicht een leerling van collega Bolkestein willen zijn. Sommigen hebben hier vanmiddag gezegd dat de staatssecretaris, al dan niet opzettelijk, de Kamer fout, onjuist heeft geÈnformeerd. Die vraag is staatsrechtelijk niet aan de orde. De Kamer moet afwegen of de staatssecretaris de Kamer wel of niet juist heeft geÈnformeerd. DaÁt is de afweging. Of dat wel of niet opzettelijk is gebeurd, is staatsrechtelijk niet aan de orde. Het kan hoogstens een politieke inschatting zijn die fracties maken. Ik stel er prijs op om dat op dit moment te zeggen, omdat dit ook de zwaarte aangeeft van het debat van vandaag. Dit geeft ook aan op welke wijze mijn fractie aan het eind van het debat wenst af te wegen wat er verder moet gebeuren.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): De staatssecretaris heeft in het algemeen overleg een redenering gehouden, waarbij hij tot de conclusie komt: ''Het is dan ook uitgesloten dat er door het departement pogingen zouden zijn ondernomen om die tegen te houden.'' Het ''die'' slaat dan op de persconferentie. Dan zou ook sprake zijn van beÈnvloeding van het onafhankelijke werk van het CTSV; dan zitten wij ook dicht aan tegen datgene waarover mevrouw Van Nieuwenhoven net in essentie sprak. De redenering voor deze conclusie is: ''Hij was er na 17 en voor 20 november ook niet van op de hoogte dat op 20 november een persconferentie zou plaatsvinden, maar ook zijn medewerkers wisten daar niets van.'' Uit de beantwoording van de vragen van afgelopen vrijdag kan niet anders dan worden afgeleid dat de directeuren van het CTSV, zoals binnen het CTSV ook wordt bevestigd, de ambtenaren van het departement hebben geÈnformeerd over de plannen voor de persconferentie op de 20ste, dus over het weekend heen. Vindt mevrouw Van Nieuwenhoven niet dat deze informatie op z'n minst vraagt om een nadere opheldering?

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Maar dat is ook precies de reden waarom ik dat zoÈven aan de staatssecretaris heb gevraagd.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik stel mijn vraag met deze mate van precisie, omdat dit een van de nieuwe tegenstrijdigheden is tussen de antwoorden van vrijdag jongstleden en het verslag van het algemeen overleg van de vrijdag daarvoor. Een ander punt is dat ambtenaren van het departement op de 21ste wel de beschikking wensen te krijgen over de concept-rapporten. De staatssecretaris houdt echter de boot af als hij die formeel krijgt aangeboden door de voorzitter van het CTSV. Dat is toch ook iets dat je in eÂeÂn departement niet met elkaar zou moeten kunnen rijmen?

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Wat de eerste vraag betreft, krijgt de heer RosenmoÈller kennelijk bijval van onvermoede zijde. Ik heb dat namelijk net aan de staatssecretaris gevraagd. Dat kan de heer RosenmoÈller niet erg vinden.

Wat zijn tweede vraag betreft, merk ik op dat ik inderdaad niet alle vragen heb herhaald die sommige collega's hier hebben gesteld. Dat wil echter nog niet zeggen dat ik niet benieuwd ben naar de antwoorden daarop. Ik ben dus ook geÈnteresseerd in het antwoord van de staatssecretaris op vragen die collega's hebben gesteld.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Mevrouw Van Nieuwenhoven heeft in NOVA de situatie rond het ter beschikking stellen van de rapporten aan de Kamer als zorgelijk gekwalificeerd. Nu is dat woord in haar inbreng van vandaag niet meer teruggekomen. Hoe ziet zij dat nu? Vindt zij de situatie nog steeds zorgelijk? In dat kader sprak zij ook over een onderzoek. Waarom zegt zij dat nu niet meer?

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Als u dat op prijs stelt: de toestand is nog steeds zorgelijk.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Misschien kunt u nog even terugkomen op de relatie tussen dat woord en het onderzoek. Die zorgelijke toestand vergt dus een onderzoek.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Nee. Als u goed heeft geluisterd, en dat heeft u, dan weet u dat ik in NOVA heb gezegd dat ik nog verschillende vragen aan de staatssecretaris had na ommekomst van de schriftelijke beantwoording van de vragen van de heer RosenmoÈller. Ik heb gezegd dat ik erg benieuwd was naar de antwoorden van de staatssecretaris, dat ik de toestand vooralsnog zorgelijk vond, dat ik ook wel aanleiding zag voor een onderzoek, maar dat ik eerst wilde luisteren naar het antwoord van de staatssecretaris en dat mijn fractie dan pas gaat afwegen of er wel of niet een onderzoek moet komen.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): U laat alle opties in die zin open?

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Mevrouw Bijleveld, ik laat alle opties open.

□

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Mijnheer de voorzitter! Een dag of tien geleden dacht ik: het moet allemaal een misverstand zijn; de staatssecretaris legt het wel uit, want dit soort fouten maakt hij niet. Dat is en was een vergissing. Daarna is de waarheid zo traag boven water gekomen, dat tot op dit moment onduidelijk is of er nog wat onder water zit en, zo ja, hoeveel. Dat roept bij mijn fractie enig wantrouwen op.

Wij kennen de staatssecretaris als iemand die zijn dossiers doorgaans goed kent en die ook perfect weet hoe in een politieke procedure het eigen politiek belang moet worden gediend. Daar is niks mis mee. Maar juist daarom roept de hele gang van zaken vragen en twijfels op. Er is kennelijk iets goed mis met het geheugen van deze staatssecretaris; dat is wel duidelijk. Nu kan dat een gezondheidsprobleem zijn waar wij tot voor kort de Ziektewet voor hadden, maar die is geprivatiseerd. De staatssecretaris zal dus zijn eigen verzekering moeten meebrengen. En dat zal allereerst een politieke

moeten zijn. Hij mag zich wel zorgen maken. Het feit dat ook vanuit de hoek van de coalitiepartijen niet onwelwillend wordt gesproken over de mogelijkheid van een parlementair onderzoek ± ik probeer het zo voorzichtig mogelijk te zeggen ± en de wijze waarop dat wordt beargumenteerd, onder anderen door mevrouw Van Nieuwenhoven vanmorgen in Trouw, geeft aan dat het normale vertrouwen wel eens zou kunnen worden omgezet in een vertrouwen onder voorbehoud. De staatssecretaris is dan hoe dan ook voorlopig zijn politieke no-claim kwijt.

Interessant is ook een onderdeel van het tot nu toe ontstane beeld, namelijk de kennelijke voorkeursbehandeling van woordvoerders van coalitiepartijen. Sommigen hebben hier al op gewezen. Ik wil hier toch ook nog even het licht op zetten. Bij deze staatssecretaris is dit structureel geworden. Het is vaak ook zo ongegeneerd zichtbaar geworden. Ik mag wijzen op de behandeling van de wijziging van de Algemene ouderdomswet en de Algemene nabestaandenwet. Deze staatssecretaris heeft er een gewoonte van gemaakt om via allerlei vormen van vooroverleg dingen voor te koken of, om het anders te zeggen, op een dubbel spoor te reizen. In de eerste plaats kookt hij binnenskamers met de coalitiepartijen dingen voor. In het ene geval leidde dat tot een uitvoerige nota van wijziging; in het andere geval tot een zeer uitvoerig amendement waardoor het wetsvoorstel inzake de Algemene nabestaandenwet ± ik zie mevrouw Kalsbeek knikken ± ingrijpend werd veranderd. Daarnaast is er het gewone verkeer met de vaste commissie voor Sociale Zaken, dus met de Kamer. Aan de commissie werd informatie gegeven waarvan je na verloop van tijd moest constateren dat die op het moment dat die werd opgeschreven, in feite al door de politieke wilsvorming was achterhaald. Nu is de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris natuurlijk een andere dan die van de collega's van de coalitiefracties. Tegen die collega's wil ik op dit moment nog eens zeggen dat die werkwijze in elk geval in strijd is met de parlementaire wet van de gelijke behandeling. Daarom roep ik nog een keer op tot het gezonde dualisme waarmee deze coalitie wilde starten.

Voorzitter! Er zijn in het debat tot op dit moment buitengewoon veel feitelijke vragen gesteld. Ik zal deze vooral niet herhalen, want ik wil zo langzamerhand de staatssecretaris wel eens horen. De centrale vraag voor mijn fractie is: heeft de staatssecretaris actief geprobeerd om publikatie van belangrijke rapporten over het ziekteverzuim tijdens de parlementaire behandeling van de Ziektewet tegen te houden of te vertragen. Mevrouw Van Nieuwenhoven stelde een vergelijkbare vraag. Dat is een puur feitelijke vraag waarop in elk geval de staatssecretaris het antwoord kent. Wil hij dat geven? Daarna komen onze conclusies.

Tot slot wil ik nog wijzen op een vanzelfsprekendheid die bijna vergeten zou worden. Dat is ± dat wisten wij toen al wel, maar nu weten wij het zeker ± dat de Ziektewet natuurlijk nooit behandeld had mogen worden zonder het goede inzicht dat achteraf beschikbaar bleek te zijn in de ervaringen met de toen geldende wetgeving. Maar het moest zo nodig, zo zeg ik ook nog maar eens tegen de woordvoerders van de coalitie, want dan kon de Eerste Kamer het wetsvoorstel nog voor 1 januari behandelen en aannemen. Mag ik daar nog eens aan herinneren?

□

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Rond de afronding en het uitbrengen van de CTSV-rapporten is onhelderheid blijven bestaan, in de eerste plaats omdat de precieze versie tussen 1 en 8 maart weer is gewijzigd en in de tweede plaats omdat de elkaar tegensprekende berichten zo hardnekkig zijn dat bij ons gerede twijfel is blijven bestaan over de vraag of wij inmiddels voldoende weten hoe de zaak in elkaar zit en of de staatssecretaris daarbij het achterste van zijn tong heeft laten zien. Die onzekerheid mag niet blijven voortbestaan. Ik wil daarom deze eerste termijn gebruiken om vragen die nog leven aan de staatssecretaris voor te leggen.

Ik kom allereerst op de voorlichting aan de Kamer. Om te beginnen zet ik de feiten nog eens op een rijtje. Op 22 november zegt de staatssecretaris, als collega Van der Vlies hem wijst op het lijstje van de KNMG met de toekomstverwachtingen TZ/Arbo: het gaat er niet om of ik wel of geen inzicht heb in voorlopige conclusies; ik heb helemaal geen inzicht in die conclusie. Op 19 februari antwoordt hij op schriftelijke vragen van de heer Marijnissen: ik was bij de aanvang van het debat over de WULBZ niet op de hoogte van de inhoud van de rapporten van het CTSV over de effecten TZ/Arbo. Op 1 maart wordt een algemeen overleg gehouden. In het ongecorrigeerd stenogram van dat overleg staat: de bewindsman herhaalde dat hij de inhoud van de rapporten niet kende; om welke conclusies het ging, had hij inmiddels uit de krant vernomen; dat bleek een vergissing te zijn. Tijdens het algemeen overleg gaf de staatssecretaris toe dat bij het directeurenoverleg SZW/CTSV drie A4'tjes waren uitgedeeld. In het stenogram staat dat de staatssecretaris deze kennis zeker niet had op 21 november, maar dat hij niet met zekerheid kon zeggen wanneer het hem wel bekend is geworden. Die drie A4'tjes worden tijdens het overleg van 1 maart uitgedeeld. Daarin staat dat in ÂÂn jaar TZ het resultaat van drie jaar is gehaald. Op 8 maart antwoordt de staatssecretaris op schriftelijke vragen van de heer Rosenmöller: ''Ofschoon destijds door mijn medewerkers niet geïnformeerd over het overleg van 17 november 1995 als zodanig, werd mij op maandag 20 november in een bespreking op het departement gemeld dat de effectrapportage TZ/Arbo op komst zou zijn, met als belangrijke conclusie dat de teruggang van het ziekteverzuim harder ging dan gedacht. Op dat moment ben ik dus met zekerheid over de komst van de rapportage en een belangrijke conclusie geïnformeerd. Daarnaast kreeg ik dezelfde signalen via journalisten en kamerleden, onder meer in een overleg op 20 november met woordvoerders van de coalitiefracties inzake WULBZ.''

Hoe verklaart de staatssecretaris zijn antwoorden gegeven op 22 november, 19 februari en 1 maart in relatie tot het antwoord dat hij op 8 maart aan de heer Rosenmöller geeft?

Vervolgens wil ik ingaan op het schrappen van de toekomstverwachtingen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Uw vragen zijn volstrekt duidelijk en

Schimmel

ook kritisch. Ik heb nog één vraag aan u. Collega Van Hoof liet tijdens een interruptiedebat tussen hem en mij blijken dat het helemaal geen nieuwe informatie betrof. Zou dat voor u een bevredigend antwoord zijn?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Op 8 maart zegt de staatssecretaris naar aanleiding van uw vragen dat er een belangrijke conclusie bekend was op 20 november.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dan zijn wij het met elkaar eens. Ik heb geprobeerd in het interruptiedebat met de heer Van Hoof duidelijk te maken dat er wel degelijk feitelijke nieuwswaarde in zit als een onafhankelijke organisatie als het CTSV de staatssecretaris via ambtelijke wegen in kennis stelt van de samenvatting van een rapport waarin de conclusie staat dat het ziekteverzuim veel harder terugloopt, ook met cijfers onderbouwd en met de opmerking dat hetgeen in drie jaar wordt beoogd, al in één jaar wordt gehaald. Dat kan wel degelijk wezenlijke informatie zijn voor een debat. Het lijkt mij niet dat wij dat in de loop van 1995 of in de aanloop van het debat al hadden kunnen weten.

De heer **Van Hoof** (VVD): Naar aanleiding hiervan vraag ik aan mevrouw Schimmel of zij het met mij eens is dat in het mondeling overleg van 1 maart jl. de ontwikkelingen rondom het ziekteverzuim aan de orde zijn geweest en dat zij toen ook al gesteld heeft dat zij die ontwikkelingen uit eerdere gegevens kende.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Op 1 maart?

De heer **Van Hoof** (VVD): Dat was afgelopen vrijdag. Toen heeft u melding gemaakt van het feit dat u die ziekte-ontwikkeling kende en dat u wist dat die ontwikkeling verder ging dan op dat moment aan de orde was. Met andere woorden: de informatie in de rapporten was voor u niet echt nieuws.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik wist uit verschillende rapporten dat het met het terugdringen van het ziekteverzuim in Nederland hard ging. Die rapporten waren al in 1995 verschenen. Ik heb namelijk de rapporten wel nagelezen en ik heb ook in mijn bijdrage aan het schriftelijk verslag ten behoeve van de WULBZ, waar ik uitgebreid op in ben gegaan, alle rapporten genoemd. Daarbij ging het over een rapport van het CTSV over één jaar terugdringing ziekteverzuim, een rapport van het NIA en over een rapport van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daarin was al een trend zichtbaar omtrent de terugdringing van het ziekteverzuim. Die trend was al groot. Een volgend rapport van het CTSV over risicoselectie op de Nederlandse arbeidsmarkt van juni 1995 liet al zien dat er een aantal strategieën werden gevolgd door werkgevers om die kosten te verminderen wat betreft het ziekteverzuim van hun personeelsleden als gevolg van de 2/6-wekenmaatregel. Wij weten allemaal dat er strategieën werden gevolgd voor de verbetering van arbeidsomstandigheden en dat er strategieën werden gevolgd voor de vermindering van de risicoselectie. Daarom hechten wij ook zoveel waarde aan het wetsvoorstel ter vermindering van de aanstellingskeuringen. Dat zijn altijd onze invalshoeken geweest.

De heer **Van Hoof** (VVD): Mag ik dan constateren dat u het met mij eens bent dat de gegevens die in het CTSV-rapport stonden in feite in dezelfde lijn lagen en inhoudelijk niets toevoegden aan de trend van ontwikkelingen die bekend waren gemaakt in al die rapporten?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik constateer dat de staatssecretaris op 1 maart zegt dat hij de kennis over de trend die was vermeld in de drie A4'tjes zeker niet had op 21 november. Hij kon niet met zekerheid zeggen wanneer dat hem wel bekend werd. Ik vergelijk dat met het antwoord van de staatssecretaris aan de heer Rosenmöller, dat hij van die belangrijke conclusie op 20 november wel op de hoogte werd gesteld.

De heer **Van Hoof** (VVD): Het gaat mij erom dat de heer Rosenmöller het beeld schetst dat er nieuwe gegevens stonden in het CTSV-rapport. U bevestigt naar aanleiding van mijn vraag dat dezelfde trend van een daling van het ziekteverzuim en het volume al in veel andere rapporten was opgenomen. Het nieuws was dus niet meer dan een andere kaft om dezelfde verzameling van gegevens.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik kan zeggen wat ik mij herinner van het gesprek van 20 november. Mevrouw Adelmund stelt aan het eind van het gesprek de vraag: wanneer komt het rapport? De staatssecretaris antwoordt: over enkele weken. Mevrouw Adelmund of ik ± ik weet dat niet meer ± vraagt of er nog iets bijzonders in staat. Dat lijkt mij een natuurlijke reactie. Ik herinner mij dat de staatssecretaris zegt: niks nieuws, niks bijzonders, niet iets wat wij al niet weten. Dat is mijn herinnering van dat gesprek.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): De heer Van Hoof wil ons nu doen geloven dat wij wat er in die rapporten stond al hadden kunnen weten. Maar in geen enkel rapport stond dat er sprake was van zo'n enorme terugdringing van het ziekteverzuim. Alleen in de laatste rapporten stond dat de slag van drie jaar al in één jaar was gehaald. U bent het toch met mij eens dat dit alleen in de laatste rapporten stond?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ten aanzien van de andere rapporten was er grote onzekerheid. Men wist niet wat het gedrag van werkgevers was tijdens de eerste 2/6 weken. Men wist niet of zij melding maakten van het ziekteverzuim. Overigens gaat het rapport inzake de kwantitatieve effecten van de terugdringing van het ziekteverzuim ook maar over een beperkt deel, namelijk over het langdurig ziekteverzuim. Ook in dat opzicht kan dat rapport van de andere, al eerder verschenen rapporten worden afgezonderd.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Bent u het met mij eens dat die zekerheid niet gebaseerd kon worden op de eerder verschenen rapporten?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Met zekerheid kon wel gesteld worden dat het met de terugdringing van het ziekteverzuim harder ging dan wij hadden verwacht en dat het met de risicoselectie ± waar wij altijd zo'n punt van maken ± slechter ging dan wij hoopten.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Kan mevrouw Schimmel mij uitleggen wat ik onder haar woorden

Schimmel

''dat zij zich bezwaard voelde'' moet verstaan? Waarom voelde zij zich bezwaard? Op welke wijze hebben de andere coalitiefracties daarop gereageerd?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik herinner mij van het gesprek bij Sociale Zaken de vraag wanneer die rapporten zouden komen en de vraag of er nog iets bijzonders in stond. Ik herinner mij het antwoord: er staat niets bijzonders in. Ik wilde checken bij mijn collega's of dat een goede herinnering was.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat begrijp ik volkomen, maar u hebt daarna ook gezegd dat u zich bezwaard voelde. Waarom?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Omdat ik mij afvroeg of mijn herinneringen ver genoeg reikten.

De heer **Marijnissen** (SP): Had het feit dat u zich bezwaard voelde er niet mee te maken dat u bijvoorbeeld bij het algemeen overleg wist dat de staatssecretaris meer wist dan hij de Kamer had gesuggereerd?

Mevrouw **Schimmel** (D66): De staatssecretaris deelde in het algemeen overleg drie A4'tjes uit. Ik heb dat goed nagekeken. Ik herinner mij van 20 november het antwoord: er is niets nieuws onder de zon, er is niks bijzonders, er is niet iets wat wij al niet weten. Ik kan die herinnering niet veranderen. Zo is zij.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat begrijp ik volkomen, maar ik dacht dat uw bezwaardheid later ± ik heb u een aantal malen geciteerd en u hebt dat niet weersproken ± erin was gelegen dat de staatssecretaris op een aantal momenten ± in het kamerdebat, maar ook later ± heeft gesuggereerd dat hij minder wist dan u wist dat hij wist. U had dat geconcludeerd uit het gesprek van de 20ste en u voelde zich bezwaard omdat u dat niet aan uw collega-kamerleden had gemeld.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik kan niet zeggen dat ik dacht dat de staatssecretaris meer wist dan ik dacht dat hij wist. Ik kan dat niet zeggen. Hoe kan ik dat nou weten? Ik had dan moeten doorvragen. Ik had dan moeten vragen waarop het ''niks nieuws'' gebaseerd was. Dat is tijdens dat gesprek niet gebeurd.

De heer **Marijnissen** (SP): Als de staatssecretaris zegt dat er niks nieuws onder de zon is, dan kan ik toch niet anders dan concluderen dat hij het nodige wist van die rapporten. Anders zeg je zoiets niet, lijkt mij. Dat bent u toch met mij eens?

Mevrouw **Schimmel** (D66): ''Niks nieuws'' is ook een soort conclusie, als u dat wilt weten.

De heer **Van der Vlies** (SGP): De sfeer rondom 21 en 22 november was een uiterst politieke. Het was op dat moment nog helemaal niet zeker of de wet de eindstreep wel echt ongeschonden zou halen. Dat was duidelijk, dat kan ik zo opdiepen uit alle commentaren en inbrengen. Wij stonden indertijd welhaast kamerbreed bij deze balie met de vraag: wanneer komen die rapporten nou? Die informatie kon immers wel eens relevant zijn voor bepaalde fracties om een doorslag te realiseren in de politieke houding ten opzichte van die Ziektewet. Nu zegt u ± en de staatssecretaris zal dat straks wellicht ook zeggen ± dat er in die rapporten niks nieuws staat. Ik ben toch wel nieuwsgierig. Dat beeld begrijp ik nog niet, dat moet u mij eens uitleggen. Die CTSV-rapporten werden op dat moment als relevant beschouwd.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik wilde namelijk zelf ook graag die rapporten zien, ambtelijk samengevat of in concept. Ik heb mij aangesloten bij iedere vraag van mevrouw Bijleveld, want ik vind het altijd heel plezier om zelf de zaak eens even te kunnen bestuderen, zoals ik dat in de nacht van 27 op 28 november heb gedaan.

De heer **Van der Vlies** (SGP): De staatssecretaris zei in het overleg van 20 november dat er niet echt iets nieuws in die concepten stond. Dat heb ik u toch horen zeggen? Misschien zal de staatssecretaris dat straks bevestigen. Zo bedoelde ik het daarnet. Het is in ons dualistische stelsel normaal dat aan de vooravond van een debat de klokken nog even gelijk worden gezet. Is in dat gesprek van 20 november niet de vraag aan de orde gekomen: zullen wij nu doorzetten of niet? Immers, de informatie was er dat de eerdere ingreep in de Ziektewet de doelstelling al substantieel naderbij had gebracht en dat er eigenlijk niet echt heel veel meer nodig was. Alleen het regeerakkoord lag er nog, dat was zo jammer. Ik badineer nu wat, maar de kern van de vraag moet bij u overkomen: is dat nu nog aan de orde geweest of niet?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Nee, dat is niet aan de orde geweest. Het tweede antwoord luidde immers: er is niks nieuws onder de zon. Vervolgens hebben mevrouw Adelmund en ik ons ontzettend ingespannen om die conceptrapporten wel te krijgen. Maar het is in het gesprek van 20 november niet aan de orde geweest. Onze mening was: wat het ook inhoudt, het is belangrijk dat het ter beschikking van de Kamer komt.

Voorzitter! Ik vervolg mijn betoog. Ik wil het graag nog even hebben over het schrappen van de toekomstverwachtingen. Op 17 november werd een ambtelijk overleg tussen het CTSV en Sociale Zaken gevoerd ter voorbereiding van het bestuurlijk overleg tussen de staatssecretaris en het bestuur van het college, dat op 11 december zou plaatsvinden. Daarbij waren de vragen aan de orde, wat nu precies de taken van het college waren en op welke manier het college zich zou moeten bezighouden met analyses en voorspellingen over de ontwikkelingen als gevolg van bepaalde beleidsvoornemens. In welke richting gaat de ontwikkeling als het beleid de ene of de andere kant op gaat?

De staatssecretaris zei in het algemeen overleg van 1 maart dat het CTSV zich niet zou moeten bezighouden met het voorspellen van toekomstige ontwikkelingen als gevolg van welk beleidsvoornemen ook. Deze opvatting zal hij, zoals hij ook zegt, ongetwijfeld in het overleg door zijn medewerkers naar voren hebben laten brengen. In het overleg tussen de directie en het bestuur van het college op 20 november werden alle passages met voorspellingen inzake de toekomst geschrapt.

De staatssecretaris stelde in het algemeen overleg dat het bestuur van het college op 20 november niet eens op de hoogte was van het feit dat de directeuren van het college daarover in het overleg met medewerkers van Sociale Zaken hadden gesproken. Dat was dus dat overleg op 17 november. Tegelijkertijd zei de staatssecretaris tijdens het algemeen overleg dat op 20 november een gesprek plaatsvond tussen de directie en het bestuur van

het CTSV. Ik neem aan dat dat dezelfde directeuren zijn geweest, namelijk de directeuren die op 17 november namens het CTSV het bericht hebben gekregen dat het opnemen van toekomstverwachtingen niet meer gewenst was. Diezelfde directeuren ± dat geeft de staatssecretaris ook toe ± hebben op 20 november een gesprek gevoerd met het bestuur van het college, waarin werd aangegeven dat die toekomstverwachtingen niet meer gewenst waren.

De staatssecretaris zegt in het algemeen overleg dat er van een indirecte beÈnvloeding geen sprake is. Hij zegt ook dat de rapporten blijkbaar zijn geschrapt op grond van eigen opvattingen van het CTSV.

Ik heb de volgende vragen. Zowel in het overleg van 17 november als in het overleg van 20 november zaten de directeuren van het CTSV erbij. Waarom zegt de staatssecretaris in het algemeen overleg van 1 maart 1996 dat het college op 20 november niet op de hoogte kon zijn van de wens van de staatssecretaris om de toekomstverwachtingen te schrappen, terwijl het bestuur en de directie, zoals de staatssecretaris ook vermeldde in het algemeen overleg, op 20 november een vergadering hadden?

Mijn tweede vraag: is het gebruikelijk dat, voordat zaken zijn besproken in het bestuurlijk overleg ± ik heb het nu dus over 11 december ± het beleid al wordt aangepast, omdat de staatssecretaris er blijk van geeft behoorlijk te hechten aan procedure-afspraken en aan de zorgvuldigheid die daarbij moet worden betracht? Daarop is in ieder geval zijn verdediging gebaseerd van het niet vrijgeven van niet geautoriseerde rapporten.

De laatste vraag: is de staatssecretaris in het bestuurlijk overleg met het CTSV op 11 december nog teruggekomen op de gang van zaken rond het uitbrengen van de rapporten en heeft hij daarbij blijk doen geven van tevredenheid dan wel ontevredenheid?

Volgens het overzicht van het personeel, opgesteld ten behoeve van het onderzoek van de rijksrecherche, geeft het bestuur op 14 november aan dat de rapporten versneld zullen worden behandeld in verband met de kamerbehandeling van de privatisering van de Ziektewet. Gestreefd wordt naar vaststelling op 20 november. Het bestuur geeft de opdracht om de consequenties van de bevindingen voor de verdere privatisering van de Ziektewet in deel 3 van het rapport op te nemen. In het overzicht staat niet dat er op die dag een persconferentie was gepland en dat het concept-bericht zelfs al gereed was. Er wordt wel gemeld dat op 17 november samenvattingen voor het persbericht werden klaargemaakt, maar meer niet. Mijn vraag is: was de staatssecretaris ervan op de hoogte dat er op 20 november een persconferentie zou worden gegeven? Ik combineer deze vraag met het antwoord van de staatssecretaris op de vragen van de heer Rosenmöller: ''De plotselinge aankondiging van een CTSV-rapportage met daarin kennelijke uitspraken over toekomstige ontwikkelingen in de context van de agenda van het dan komende bestuurlijke overleg, gaf mijn medewerkers dan ook aanleiding hun verbazing daarover nadrukkelijk uit te spreken.'' Dat was dus op 17 november.

Ik wil nog iets vragen over het lek. In het algemeen overleg van 1 maart 1996 zegt de staatssecretaris dat hij ervan uitgaat dat de colleges, als er rapporten komen met politiek zeer relevante informatie, zo zorgvuldig te werk zullen gaan dat hij daarover van tevoren zal worden geÈnformeerd. Mijn vraag: is deze verwachting in dit geval waargemaakt?

De staatssecretaris vervolgt in het algemeen overleg met de opmerking: ''Dat het in dit geval is gegaan zoals het is gegaan, kwam omdat er rapporten waarvan hij nog geen kennis had, waren uitgelekt en er in de kranten conclusies als waarheden werden neergezet.'' Dat laatste ± dat er in kranten conclusies stonden ± bleek dus een vergissing te zijn, maar in het algemeen overleg zegt de staatssecretaris dat het concept dat op 20 november voorlag en dat uitgelekt is, daarna van die passages is ontdaan. Wat ik zo raar vind, is wat het lek te maken heeft met de wijze van behandeling daarna. Ik bedoel: wat heeft het lek te maken met het telefoontje met mevrouw Van Leeuwen, waarin dat lek wordt opgevoerd als een van de redenen waarom die rapporten al dan niet ter beschikking kunnen worden gesteld? Waarop baseert de staatssecretaris zijn uitspraak over dat lek op 20 november? Wist hij zelf van een lek? Wanneer en door wie is hij ervan op de hoogte gebracht dat er een lek was en over welk lek ging het? Kan de staatssecretaris verklaren dat het ambtelijk overleg op 17 november tussen Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het College van toezicht sociale verzekeringen de verdere gang van zaken met betrekking tot het uitbrengen van de rapporten niet heeft beÈnvloed?

De heer **Marijnissen** (SP): Ik confronteer mevrouw Schimmel met haar uitspraak op Radio 1: ''Ik denk dat het verstandig is om dat onderzoek'' ± dan gaat het over een parlementair onderzoek ± ''te laten plaatsvinden omdat er toch ± afgezien van de antwoorden die de staatssecretaris geeft op bepaalde vragen ± nogal wat vraagtekens bestaan over de relatie tussen de staatssecretaris en het college van toezicht. Ik denk dat daarvoor een onderzoek wel nodig is''. Zij gaat zelfs verder: zij sluit niet uit dat er een parlementaire enquÊte zal moeten plaatsvinden. Is zij die mening nog steeds toegedaan? Ik neem aan dat zij de antwoorden van de staatssecretaris wil afwachten, maar sluit zij op voorhand een parlementair onderzoek zeker niet uit? Dat is toch het minste wat ik hieruit mag afleiden?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Zoals u hebt gemerkt, heb ik vragen gesteld over de voorlichting aan de Kamer, over het schrappen van de toekomstverwachtingen, over het lek of vermeende lek, over het weigeren van de rapporten en over het uitstellen van de persconferentie. Dat zijn allemaal vragen naar de relatie tussen het ministerie en het CTSV. Ik vind het goed gebruik om nu echt heel goed te luisteren naar de antwoorden die daarop worden gegeven, voordat ik in de tweede termijn met een conclusie kom.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat begrijp ik, maar u hebt met zoveel woorden gezegd dat u toen al geconcludeerd had dat er een onderzoek moest plaatsvinden.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Wij hebben besloten om dit debat te voeren. Ik vind het een heel normale gang van zaken dat wij in het debat de antwoorden laten meewegen bij het bepalen van de verdere gang van zaken.

Schimmel

De vergadering wordt van 17.35 uur tot 17.40 uur geschorst.

□

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Bijna alle woordvoerders in dit debat hebben een groot aantal vragen aan de orde gesteld die wij ook op 1 maart al met elkaar hebben besproken. Ondanks dat ik zeker op één punt een vergissing heb gemaakt ± dat geef ik graag toe ± is het niet zo geweest dat er in de daarop volgende periode een vijfde of een zesde versie van welk antwoord dan ook zou zijn ontstaan, zoals de heer Rosenmöller zei. Ik hoop dat ik door het nalopen van alle gebeurtenissen, zoals ik ook op 1 maart heb gedaan, een duidelijk antwoord kan geven op de vragen die de Kamer hedenmiddag heeft gesteld.

Laat ik beginnen bij dat eerste belangrijke moment waarop medewerkers van mijn departement werden geconfronteerd met de mededeling dat er rapporten inzake de evaluatie van TZ/Arbo in aantocht waren. Dat was die belangrijke vergadering op 17 november vorig jaar. Waar ging die vergadering over? Niet over die rapporten, ze diende ter voorbereiding van het bestuurlijke overleg dat ik in de loop van de maand december met het college van toezicht zou hebben. Aan het eind van die vergadering zei een van de directeuren tegen mijn medewerkers: ''Voordat jullie weggaan, wil ik jullie toch nog iets laten weten.'' Dat was dat de evaluatie van TZ/Arbo op zeer korte termijn te verwachten was. Er werd aan mijn medewerkers medegedeeld dat er de maandag daarop voor het eerst aan de hand van concrete teksten met het bestuur van het CTSV zou worden gesproken. Dat was de eerste mededeling. De tweede mededeling was dat het ziekteverzuim een stuk sneller teruggedrongen bleek te worden dan volgens onze prognose bij het tot stand komen van de TZ/Arbowetgeving. De derde mededeling was dat men veronderstelde dat er in de rapporten ook opmerkingen over voorspellingen zouden staan. Ik heb daar in het algemeen overleg met de Kamer op 1 maart over gesproken en ik heb toen ook mijn opvatting daarover aangegeven. Na die mededelingen werd er, nadat mijn medewerkers volstrekte vertrouwelijkheid hadden beloofd, een ambtelijke samenvatting van de concepten uitgedeeld. Dat zijn de drie of vier A4'tjes die ik de Kamer op 1 maart heb doen toekomen. Pas achteraf bleek dat ze niet de hele lading dekten en dat het slechts een ambtelijke samenvatting was van het concept voor rapport 2, het rapport over de kwantitatieve aspecten. De Kamer is daarvan op de hoogte.

Voorzitter! Vervolgens kom ik toe aan wat er in die vergadering is gebeurd. Ik ben er niet bij geweest, dus men zal begrijpen dat ik daarbij moet afgaan op hetgeen mij gemeld is. Mijn medewerkers hebben een reactie gegeven op de voorspellingen; zij kenden mijn opvatting daarover. Die moet overigens ook het college van toezicht bekend zijn geweest. Maar mijn medewerkers gingen er ook op in dat de week erna wellicht pats boem die zaken op tafel zouden liggen. Die mededeling leidde tot een heftige reactie van mijn medewerkers. Waarom is dit relevant? Waarom heb ik hier ook in het overleg van 1 maart mededeling van gedaan? Omdat het de maandag erna door de medewerkers van het college van toezicht aan het bestuur gemeld had kunnen worden. De heer Van der Vlies heeft terecht aan de orde gesteld dat er op die manier indirecte beïnvloeding zou hebben plaatsgevonden.

Welnu, aan de hand van de gegevens die ik had ± het zijn per definitie gegevens die ik van anderen heb ± moest ik vaststellen dat de betrokken directeuren van het college van toezicht niet uit eigen beweging melding hebben gemaakt van het overleg. Leden van het college hebben er wel naar gevraagd, maar de reactie van mijn ambtenaren is in ieder geval niet gemeld. Dit zeg ik erbij, nog afgezien van de inhoud van die reactie, die niet indirect van invloed heeft kunnen zijn op wat er op 20 november in het overleg van het college van toezicht met de directeuren heeft plaatsgevonden.

Op die 20ste november kom ik zo dadelijk nog uitvoerig terug, ik ga nu even verder met de mededelingen die op 17 november zijn gedaan. Er is gevraagd wat mijn medewerkers vervolgens met die mededelingen gedaan hebben. Er is gesproken van ''hot stuff''.

De heer **Marijnissen** (SP): U sprak over geheimhouding. Door de directieleden was tegen uw medewerkers het een en ander gezegd ± er was zelfs iets aan hen gegeven ± onder strikte geheimhouding. Gold die geheimhouding ook voor u?

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat moet ik aannemen. Men heeft daar gezegd in een collegiale verhouding onderling: als je wat wilt hebben, wil ik zeker weten dat het volstrekt vertrouwelijk blijft. Op die manier is het gegaan.

De heer **Marijnissen** (SP): U sprak over 20 november. Op een gegeven moment is daar aan de orde de informatie die u hebt dat tijdens de overlegvergadering met bestuur en directie door de directie niet gemeld zou zijn dat op 17 november een gesprek heeft plaatsgevonden met medewerkers, ambtenaren van uw ministerie.

Staatssecretaris **Linschoten**: Mij is medegedeeld dat de directeuren van het college van toezicht niet eigener beweging melding hebben gemaakt van die vergadering. Daar zijn vragen gesteld door een of meerdere leden van het college. Op dat moment ging er dus wel informatie over de tafel. Die informatie had geen betrekking op de reactie die mijn medewerkers in het overleg van 17 november in de richting van de CTSV-directeuren hadden gegeven. Zelfs al zou die reactie een toon of inhoud hebben gehad die zou rieken naar beïnvloeding van de standpuntbepaling binnen het college dan had dit nog niet kunnen gebeuren, omdat die reactie daar niet terecht is gekomen.

De heer **Marijnissen** (SP): Waar baseert de staatssecretaris deze informatie op?

Staatssecretaris **Linschoten**: Op alles wat mij ter voorbereiding van het algemeen overleg van 1 maart is geworden. Gevraagd is bijvoorbeeld naar de reactie van mijn ambtenaren. Ook bij het personeel van het CTSV leven allerlei mooie gedachten en ideeën. Wat is er met deze informatie gebeurd? Die informatie is ook daar pas bij het bestuur tegen het eind van februari toen deze zaak ging spelen, aangekomen, maar heeft op 20 november 1995 geen rol gespeeld. Sterker nog, mij kwam bijvoorbeeld een citaat uit het

secretariaat van het CTSV ter ore als zou een van mijn ambtenaren hebben gezegd: als dit eraan komt, wordt het oorlog. De eigen medewerker heeft een volstrekt andere lezing van een dergelijke gebeurtenis. Als zo'n opmerking daar was neergelegd, had dit beÈnvloedend hebben kunnen werken. Ik heb aan de hand van hetgeen mij door de voorzitter van het college is medegedeeld in een brief, waarvan ik melding heb gemaakt in het algemeen overleg van 1 maart, kunnen vaststellen dat ook het college van toezicht, die reactie pas heeft aangetroffen bij zijn eigen ''reconstructie'' die eind februari werd gemaakt. Die reactie is niet op die bewuste 20ste, waarop het overleg tussen het college en de directie plaatsvond aan de orde geweest. Daarom merkte ik op dat als de inhoud en de toon van de reactie al hadden kunnen duiden op beÈnvloeding, daarvan feitelijk geen sprake van kan zijn geweest, juist vanwege de loop der dingen en het gegeven dat die mededeling niet op de plek waar de besluitvorming heeft plaatsgevonden is aangekomen.

De heer **Marijnissen** (SP): De staatssecretaris is in het gelukkige bezit van de bestuursversie van de chronologie van de gebeurtenissen. Hij wil die stukken niet aan de Kamer overleggen, omdat de voorzitter van het bestuur hem gevraagd heeft om dat niet te doen. Toch vraag ik de staatssecretaris het volgende: is het juist dat in die chronologie van gebeurtenissen, opgesteld door het bestuur, expliciet tot tweemaal toe gemeld wordt dat er tijdens het overleg tussen bestuur en directie op die 20ste wel degelijk twee keer het gesprek met zijn ambtenaren op de 17de aan de orde is geweest?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik meld u net wat ik daarover weet. De betrokken medewerkers hebben niet eigener beweging die zaak aan de orde gesteld. Het is aan de orde gekomen omdat de leden van het college daarnaar gevraagd hebben. Het antwoord op uw vraag ken ik aan de hand van mijn eigen reconstructie: het antwoord is ja. De kernvraag die ik aan de orde heb gesteld in het algemeen overleg van 1 maart jl. was of de reactie van mijn medewerkers wellicht had kunnen leiden tot de conclusie dat, zonder dat ik daar zelf iets aan gedaan zou hebben, via mijn medewerkers indirect de standpuntbepaling van het bestuur zou zijn beÈnvloed. Het antwoord op die vraag is: neen, dat heeft niet plaatsgevonden, omdat die reactie daar niet is gekomen. Alleen dat is relevant in het kader van de beÈnvloedingsvraag, die zo pregnant met name door de heer Van de Vlies in het algemeen overleg van 1 maart jl. aan de orde is gesteld.

De heer **Marijnissen** (SP): Wat ik met deze vragenreeks eigenlijk alleen wil aantonen is dat het voor de Kamer heel moeilijk is om op deze manier een betrouwbare reconstructie te krijgen. Wij zijn voor 100% afhankelijk van datgene wat de staatssecretaris ons meldt.

De **voorzitter**: U voert nu niet het woord in enige termijn van de Kamer. Het is een conclusie die u in tweede termijn kunt trekken.

De heer RosenmÈller kan een vraag stellen, uiteraard alleen als het iets nieuws betreft.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Absoluut. Ik ga eerst nog even op dit punt in en door. Als uit de reconstructie van het bestuur blijkt dat er in de richting van de directie van het CTSV meerdere keren is gevraagd om informatie te verstrekken over datgene wat drie dagen eerder, dus op vrijdag, gewisseld was tussen de directeuren van het CTSV en de directeuren, de ambtenaren, van het ministerie, is het dan niet buitengewoon onwaarschijnlijk dat daarbij aan het bestuur van het CTSV ook niet de reactie van die ambtenaren van het departement zou zijn gemeld door die directeuren van het CTSV?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, daar is mij helemaal niets van gebleken. Wat ik veronderstel, is dat daar de volgende vraag aan de orde kan zijn geweest: wat hebben jullie die medewerkers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid eigenlijk gegeven? Uit hetzelfde overzicht heb ik vernomen dat aan de orde was dat er inmiddels zaken op straat lagen. Dan ga je uitzoeken met wie er contacten zijn geweest. In dat overleg dus met medewerkers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Maar ik ben daar niet bij geweest en ik heb daar ook geen nadere informatie over. Ik geef alleen aan, net zoals ik op 1 maart heb gedaan, wat er naar mijn stellige overtuiging in die dagen gebeurd is, mij daarbij beroepend op dingen die ik zelf meegemaakt heb, dat wil zeggen op mijn eigen geheugen, maar waar het om dit soort zaken gaat op mededelingen van mensen die betrokken zijn geweest bij deze gebeurtenissen. Ik geef u daar naar mijn kennis, naar eer en geweten, een antwoord op.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik vraag nog even door. Het bestuur vraagt de directie tot twee keer toe om mededeling te doen ± dat staat in de bestuursreconstructie ± informatie te verschaffen over het gesprek op de vrijdagmiddag daaraan voorafgaand. Op basis van welke informatie komt u tot de conclusie dat daar in de richting van het bestuur feitelijk selectieve informatie door de directie is verschaft? Er is namelijk niets gezegd over, zoals u het in de antwoorden noemt, de ''verbazing'' die uw medewerkers daar op die vrijdagmiddag hebben uitgesproken.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb geen enkele reden om iemand te beschuldigen van het selectief informeren van het CTSV-bestuur.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat zou wel gebeurd zijn als ze dat niet gezegd hadden, op dubbel verzoek van het bestuur.

Staatssecretaris **Linschoten**: Vraagt u van mij of ik wil vervallen in redeneringen zoals ''zou dit gebeurd zijn'', ''kan dat gebeurd zijn'' of ''is het zus of is het zo''? Dat kan ik ook tegen de heer Marijnissen zeggen. Er is een aantal vragen dat in dat kader niet met zekerheid is te beantwoorden, ook niet door mij. Laat ik daar helder over zijn. U moet niet vergeten dat wij te maken hebben met een relatie van een staatssecretaris tot een zelfstandig bestuursorgaan. Dat moet u goed in het achterhoofd houden.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat doe ik.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik houd mij nu en in de toekomst niet voortdurend bezig met datgene wat daar gebeurt. Daar ligt een eigen verantwoordelijkheid. Naar aanleiding van de vraag van de heer Van der Vlies over een mogelijke indirecte beÈnvloeding ben ik naar beste weten alleen nagegaan of niet ik zelf, maar mijn medewerkers door

hun opereren een cruciale betekenis hebben gehad voor de besluitvorming op 20 november vorig jaar. Mijn waarneming, ook na een brief die ik van de voorzitter van het college heb gekregen, is dat ± ook al hebben die ambtenaren daar gezegd ''jongens, als jullie dit presenteren, komt er oorlog van'', om het maar even populair te zeggen ± die mededeling niet op de 20ste bij het bestuur terecht is gekomen en dat ook het college van toezicht pas in de loop van februari van dit jaar ± dus niet eerder ± er tegenaan is gelopen toen het bekeek wat er in die periode allemaal is gebeurd. Dat is relevant voor het geven van een antwoord op de vraag van de heer Van der Vlies en anderen. Dat is de reden dat ik er hier melding van maakte.

Als u vervolgens vraagt wat er in het overleg tussen het college van toezicht en zijn directie aan de orde is geweest, zeg ik dat ik dat niet weet. Ik ben daar niet bij geweest. Ik vind ook niet dat ik het zou moeten weten of dat ik mij daarover zou hoeven te laten informeren. Dat is immers de verantwoordelijkheid van het College van toezicht sociale verzekeringen als zelfstandig bestuursorgaan. Ik denk dat u heel raar naar mij zou kijken als ik daarin op welke manier dan ook bewust zou interveniëren. Die verantwoordelijkheid hoort bij het CTSV te liggen en wij moeten die verantwoordelijkheid daar laten liggen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik ga nog even terug naar de kern. Ook mij is van diverse kanten gemeld dat de directeuren van het departement in het overleg van vrijdagmiddag hebben gezegd: als dat gebeurt ± plotselinge aankondiging, met die vooruitblik op de afschaffing van de Ziektewet ± dan is het oorlog. U zegt ± ik kan dat begrijpen en billijken ± dat u niet kunt bewijzen evenmin als ik het tegendeel kan bewijzen, maar ik heb wel andere informatie, dat de directeuren van het CTSV alles over dat overleg op die vrijdagmiddag, inclusief de reactie van uw ambtenaren, gemeld hebben aan het bestuur. U beschikt over uw informatie, ik beschik over de mijne. Maar als wij dat niet kunnen bewijzen en als u ook met een aantal vragen zit, dan is de conclusie in ieder geval minder hard: het feit dat dat onderdeel van de reactie van de directeuren van het departement niet gemeld zou zijn door de directeuren van het CTSV aan het bestuur leidt namelijk tot de conclusie dat er van indirecte beÈnvloeding geen sprake is.

Staatssecretaris **Linschoten**: Mijn conclusie is dat het langs deze lijn fysiek uitgesloten is dat er indirect beÈnvloed is. Maar voordat dit weer een mythe gaat worden, wil ik overigens niet bevestigen dat mijn medewerkers de opmerking over die oorlogsverklaring hebben gemaakt. Los van het feit dat ook ik heb kunnen vaststellen dat dit verhaal rondzingt in het secretariaat van het CTSV, is de lezing van mijn medewerkers nadrukkelijk anders. Als u het niet erg vindt, ga ik vooralsnog uit van wat mij door mijn eigen medewerkers wordt gemeld over wat er in het overleg gaande is.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat begrijp ik volledig. Maar is niet een van de logische gevolgen van de redenering die ik vragenderwijze aan u voorhoud, dat het buitengewoon zinvol zou zijn als de Kamer zich in een onderzoekje verstaat met de mensen die dat gezegd zouden hebben, zodat wij daar volstrekte helderheid over krijgen?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik zou niet weten tot welke conclusie dat zou moeten leiden, tenzij u wilt zoeken om wille van het onderzoeken. Ik maak hier melding van het moment en van het feit omdat het element van de mogelijke indirecte beÈnvloeding door de heer Van der Vlies aan de orde is gesteld. Dat aan de orde zijnde, ga ik natuurlijk zo nauwkeurig mogelijk na of ik via mijn eigen medewerkers op dit moment tot de conclusie zou moeten komen dat dit het geval is en dat ik zou moeten zeggen: ik wist er zelf weliswaar helemaal niets van, maar langs die lijn is er geÈntervenieerd en dat mag als indirecte beÈnvloeding worden gezien. Mijn conclusie op dit moment moet zijn, dat daar geen sprake van is. Ik ga af op de informatie die mij schriftelijk is gemeld door de voorzitter van het college van toezicht.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dat is toch merkwaardig. Misschien let ik niet goed op maar ik heb u al twee keer horen zeggen, dat het bestuur van het CTSV zelf gevraagd had naar wat uw ambtenaren ervan vonden. Dat is toch al een vorm van indirecte beÈnvloeding?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, dat is een misvatting. Uit de reconstructie, waar ook de heer RosenmöÈller naar verwijst, begrijp ik dat op dat moment het feit aan de orde is geweest, dat er overleg heeft plaatsgevonden met ambtenaren van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met betrekking tot het bestuurlijk overleg dat zou moeten worden geformuleerd. Er is niet bevestigd welke reactie dan ook van mijn medewerkers op de 20ste zou zijn gemeld, die van invloed had kunnen zijn op de besluitvorming binnen het bestuur. Ik ga ervan uit dat die informatie daar ook niet gekomen is en dat er geen indirecte beÈnvloeding op de besluitvorming op de 20ste heeft plaatsgevonden.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): U denkt dat als het college aan haar eigen directie die een overleg heeft gehad met ambtenaren van uw departement over deze conclusie, een vraag stelt, dat die directie van het CTSV dat niet meldt aan het college?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb geen enkele reden om aan te nemen dat zij dat wel gemeld hebben. U stelt mij vragen over wat er in vergaderingen aan de orde is geweest en ik zou die vragen ook wel beantwoord willen hebben. U moet nu goed luisteren. Je kunt wel met elkaar besluiten om te onderzoeken om wille van het onderzoeken...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Ik geef onmiddellijk toe dat het voor u moeilijk is om die vraag anders te beantwoorden dan u doet. Maar, deze zaak sleept al een aantal weken voort. Ik kan mij niet anders voorstellen dan dat u zowel met uw eigen ambtenaren dan wel misschien met anderen erover gesproken heeft. U zei zelf dat u op 1 maart dat overleg heeft voorbereid. Nu u zelf zegt dat het college aan haar eigen directie heeft gevraagd daarop op het overleg van de 17de terug te komen, vraag ik mij af of u niet kunt achterhalen wat daar besproken is. Vindt u het raar dat ik denk dat er wel een vorm van indirecte beÈnvloeding aan de orde geweest is? Dat is misschien buiten u om en niet door uw schuld gebeurd, maar het kan wel.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat is ook precies de reden waarom ik het onderzocht heb.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Maar wat heeft u dan onderzocht?

Staatssecretaris **Linschoten**: Voor het overleg op 1 maart heb ik een brief gekregen van de voorzitter van het CTSV. Dat heb ik de Kamer ook gemeld. In die brief komt een passage voor, die zij ook hebben aangetroffen in de weken van februari, namelijk de zogenaamde oorlogsverklaring van mijn medewerkers. In die brief wordt mij door de voorzitter van het CTSV bevestigd dat die reactie van mijn ambtenaren haar pas in februari van dit jaar heeft bereikt. Dat is een paar weken geleden en niet november van het vorige jaar. Daardoor kom ik tot de onvermijdelijke conclusie, dat die reactie op 20 november niet aanwezig is geweest.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Ik neem aan dat nog steeds geldt, dat de Kamer niet over die brief kan beschikken omdat de brief van iemand anders afkomstig is, maar wordt het langzamerhand niet relevant om de passages die wij niet mogen zien eruit te halen en de dingen die hierop slaan de Kamer wél te sturen? Wij zitten anders wel heel raar langs elkaar heen te praten.

Staatssecretaris **Linschoten**: We zitten niet langs elkaar heen te praten. Ik doe zeer exact melding van wat mij hierover gemeld is. Mij is gemeld op welk moment het bestuur dat die besluiten nam op de hoogte is gesteld van die reactie. Dat is niet even na 20 november geweest, maar dat is zelfs enige maanden na 20 november geweest. Op grond daarvan heb ik de conclusie geformuleerd naar aanleiding van de vraag die in eerste instantie door de heer Van der Vlies is gesteld.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Wat vindt de staatssecretaris nu waarschijnlijker: het feit dat een medewerker van het ministerie naar aanleiding van de mededeling van de directeur van het CTSV dat deze rapporten eraan komen, verklaart dat het oorlog wordt of dat er ergens een lek zou zijn dat de verdere gang van zaken heeft beÈnvloed? Dat laatste houdt de staatssecretaris vol, maar wat acht hij nu waarschijnlijker in dit scenario?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik ga hier niet in op mogelijke waarschijnlijkheden...

Mevrouw **Schimmel** (D66): Maar hoe verklaart u dan de loop der dingen?

Staatssecretaris **Linschoten**: Daar ben ik mee bezig, maar ik ben pas op de eerste dag!

Mevrouw **Schimmel** (D66): U brengt zelf naar voren dat een van uw medewerkers heeft gezegd dat het oorlog wordt. Acht de staatssecretaris het nu heel waarschijnlijk dat dit op 20 november in het overleg tussen directeuren en bestuur van het CTSV geen enkele rol heeft gespeeld?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja, dat acht ik om twee redenen waarschijnlijk. Ik acht het namelijk onwaarschijnlijk dat mijn medewerker ± hem kennende als iemand die over het algemeen zeer genuanceerd reageert ± op die wijze gereageerd zal hebben. Deze lezing wordt ook door hemzelf en door anderen die daarbij aanwezig zijn geweest niet bevestigd. De tweede reden waarom ik dat niet waarschijnlijk vind, is dat de voorzitter van het CTSV mij zelf in een brief heeft gemeld, dat zij pas eind februari van dit jaar van dat feit op de hoogte waren.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Maar hoe komt het verhaal, dat het oorlog wordt, dan in de wereld?

Staatssecretaris **Linschoten**: Mevrouw Schimmel, als u mij vraagt hoe alle mogelijke verhalen de wereld in komen, zijn we hier vanavond om twaalf uur nog bezig en dan moet ik u voortdurend zeggen, dat ik de bron niet ken en dat ik niet weet waar die verhalen vandaan komen.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Dit verhaal wordt door de staatssecretaris zelf de wereld in gebracht, want geen van ons heeft naar voren gebracht dat een van de mensen heeft gezegd, dat het oorlog zou worden.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, nee, nee!

Mevrouw **Schimmel** (D66): Vervolgens zou je toch heel goed de vraag kunnen stellen of dit niet het vervolg van de dingen heeft beÈnvloed. De staatssecretaris brengt ons zelf op het spoor!

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, ik probeer u nu juist heel secuur aan te geven waarom dat feitelijk gewoon onmogelijk is geweest. Stelt u zich voor, dat een medewerker van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op dat moment had verklaard dat het oorlog zou worden. Stelt u zich bovendien voor, dat dit van invloed had kunnen zijn op de besluitvorming van het college. Dan kan dat toch alleen maar invloed hebben als die mededeling daar ook terechtkomt op het moment dat de besluiten vallen? Als datzelfde bestuur besluiten neemt en pas maanden later dat bericht ontvangt, is het toch onmogelijk dat daarvan beÈnvloeding is uitgegaan? De leden van het college waren niet op de hoogte van die reactie. En dat probeer ik u duidelijk te maken.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Hoe kan het bestuur van het CTSV dan maanden later het bericht ontvangen, dat een medewerker zou zeggen dat het oorlog wordt als die rapporten bekend worden?

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat wil ik u wel vertellen! Omdat er in de loop van februari allemaal verhalen in de krant kwamen ± onder andere in Het Parool ± en men daar ook is gaan nazoeken van wie wat gedaan heeft en hoe alles precies is gelopen. In de brief wordt mij bevestigd dat toen het signaal naar boven is gekomen. Maar dat is maanden na de besluitvorming.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik herinner mij geen enkel signaal in geen enkele krant, dat iemand ooit zou hebben gezegd dat het oorlog zou worden door die rapporten.

Staatssecretaris **Linschoten**: Maar mevrouw Schimmel, luistert u nou toch gewoon naar wat ik zeg! Er verscheen een verhaal in de krant in de loop van februari. Daarom praten we er vandaag ook over. Toen heeft men natuurlijk ook in huis bij het CTSV een nader onderzoek gestart

naar wat er allemaal precies is gebeurd. En de voorzitter van het college meldt mij gewoon in een brief dat zij toen die opmerkingen heeft aangetroffen, dus toen pas, en daar ook niet eerder van op de hoogte was. Dat is toch zo helder als kristal!

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Acht de staatssecretaris het waarschijnlijk dat het bestuur van het CTSV helemaal niet informeert, wetend dat er zo'n gesprek is geweest, naar de inhoudelijke reactie van het ministerie van Sociale Zaken?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik zeg tegen u precies hetzelfde: ik ga hier niet op dat type waarschijnlijkheden in. Ik moet hier verantwoording afleggen over wat ik zelf heb gedaan en wat mijn medewerkers hebben gedaan. Over de vraag hoe anderen daarmee omgaan ± hoe logisch, hoe waarschijnlijk, hoe goed, hoe slecht, en noem maar op, dat ook is geweest ± gaat deze discussie naar mijn overtuiging niet. Ik meld wat mijn rol is geweest. Daar ben ik echter nog steeds niet aan toe gekomen, omdat ik nog steeds bij die eerste dag en het optreden van mijn medewerkers ben blijven steken. Maar dat is wat ik hier aan het doen ben.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Weet de staatssecretaris of de directeuren die aan het einde van de vergadering op 17 november die samenvatting uit hun tas getrokken hebben ± nadat zij eerst hadden gezegd dat het vertrouwelijk moest blijven ± daarvoor de toestemming hadden van het bestuur van het CTSV? En als dat niet het geval was, is dat dan misschien de verklaring voor het feit dat zij niet aan het bestuur hebben gemeld dat zij het afgegeven hadden?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ook nu moet ik zeggen dat ik het antwoord op de vraag niet weet. Het enige wat ik weet, is dat aan het einde van de vergadering de mededeling kwam die ik zojuist hier heb weergegeven. In dat kader zijn er een paar dingen gebeurd, waaronder het uitdelen van die gekopieerde drie á vier A4'tjes. Overigens, op dat moment in het gesprek wisten mijn medewerkers niet welke vlag welke lading dekte. Pas later, toen wij alle rapporten hadden, werd helder dat het om een ambtelijke concept-samenvatting ging van rapport 2.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil over dezelfde dag, maar over een ander punt, nog een vraag stellen aan de staatssecretaris. Het gaat over het volgende, waarvan ik zeker weet dat hij het antwoord wel moet kennen. Het gaat over het antwoord op vraag 5, antwoorden die afgelopen vrijdag binnenkwamen. Daarin wordt gesproken van: de plotselinge aankondiging van een CTSV-rapportage gaf mijn medewerkers dan ook aanleiding hun verbazing daarover nadrukkelijk uit te spreken. Is de informatie juist, dat dit op die vrijdagmiddag daarin zo is geconcretiseerd dat het uw medewerkers duidelijk moet zijn geweest dat het de bedoeling van het CTSV was om dat maandag te publiceren?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, dat denk ik niet. Mijn medewerkers is gemeld dat die maandag waarover wij het hebben, pas voor het eerst met het bestuur zou worden gesproken over de concept-stukken.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): U zegt: dat denk ik niet.

Staatssecretaris **Linschoten**: Wat ik u zeg, is dat mijn medewerkers wisten ± dat was hun meegedeeld ± dat pas de daarop volgende maandag voor de eerste keer met het bestuur werd gesproken over deze voorstellen, die concrete stukken. Dat men veronderstelde dat dezelfde dag de boel gepubliceerd zou worden, acht ik niet aannemelijk, tenzij het gebruikelijk is in een organisatie dat een bestuur klakkeloos overneemt wat ambtelijk wordt aangeleverd.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dan laat zich de volgende vraag stellen. U spreekt in uw antwoord over de ''plotselinge aankondiging''. Vrijdag krijgen dus uw mensen te horen van het CTSV: een plotselinge aankondiging. Mijn informatie is dat daar ook de concrete datum is genoemd, dat uw mensen zijn geÈnformeerd over het feit dat het maandag gepubliceerd zou worden. Dat was immers het voornemen van het CTSV.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, dat was dus niet bekend. Ik wil hier ook wel herhalen wat ik op 1 maart heb gezegd: mijn medewerkers was absoluut niets bekend van een voorgenomen persconferentie. Het was mij niet bekend, maar bij navraag meldden ook mijn medewerkers dat hun niet bekend was dat er op 20 november een persconferentie zou plaatsvinden. Dus van onze kant is er ook geen enkele interventie geweest. Als wij het al hadden geweten, hadden wij dat ook niet gedaan. Maar omdat wij het niet wisten, is er geen enkele interventie geweest die het doel had om een mogelijke persconferentie op 20 november te voorkomen. Wij wisten het niet. Wij waren daar niet over geÈnformeerd. Dat is geen verwijt in de richting van wie dan ook, want wij hoefden daar niet over geÈnformeerd te worden.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Daar gaat het niet om. Het gaat erom dat uw mensen zijn geÈnformeerd. Die informatie aan uw mensen heeft u in ieder geval aanleiding gegeven om tegen ons te zeggen dat er sprake was van een plotselinge aankondiging.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Jawel, dat staat hier letterlijk: de plotselinge aankondiging.

Staatssecretaris **Linschoten**: Plotseling, dat was de waarneming. Het was niet gepland in de vergadering. Mijn medewerkers zitten daar om het bestuurlijk overleg voor te bereiden. Die vergadering is afgelopen en tijdens de rondvraag zegt een van de directeuren van het CTSV: ik wil niet dat jullie weggaan voordat jullie het volgende weten. En een, twee, drie, vier, daar komen de vier mededelingen. Dat is wat er is gebeurd. Dat was plotseling, omdat wij tot op dat moment geen mededeling hadden gekregen over het tempo waarin blijkbaar de ontwikkelingen met betrekking tot de besluitvorming zich aan het voltrekken waren. Dat bedoel ik met ''plotseling''. Dat wil niet zeggen dat wij niet wisten, dat het zo langzaam maar zeker tijd werd dat die rapporten er kwamen. Die hadden wij eigenlijk al eerder verwacht. Maar dat was dus de eerste concrete mededeling. Dat ging gepaard met de concrete mededeling: let wel, wij

praten daar maandag pas voor de eerste keer over met het bestuur aan de hand van teksten. Dat is de context. Nogmaals, op de concrete vraag of wij van de geplande persconferentie wisten, zeg ik: ik wist het niet en mijn medewerkers wisten het niet.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil het wel geloven, maar ik kan het bijna niet geloven.

De **voorzitter**: Mag ik u erop wijzen dat u niet met een debat in tweede termijn bezig bent? U krijgt alle ruimte voor het stellen van nadere vragen, maar de mededeling of u al dan niet iets kunt geloven, lijkt mij echt een conclusie voor de tweede termijn.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Ik had dat nodig om mijn vervolgvraag te stellen. In zijn schriftelijke antwoord van afgelopen vrijdag stelt de staatssecretaris: ''Aan het eind van dit overleg werden de SZW-ambtenaren geheel onverwacht geconfronteerd met de mededeling van CTSV-zijde dat er concept-rapporten over de effecten van TZ/Arbo op komst waren.'' Daar werd dus gemeld: zij zijn op komst. Dat veronderstelt dat er iets van een mededeling gedaan is over het moment waarop zij op komst waren, zeker als je dat vergelijkt met de ''plotselinge aankondiging'' van tien zinnen verderop. Ook dat veronderstelt dat. Ik confronteer de staatssecretaris dan met informatie, die ik niet van hem heb verkregen, dat zijn medewerkers wel degelijk op de hoogte zijn gesteld dat de 20ste ook publieke informatie zou worden verstrekt. Dat zou dan niet met elkaar sporen. Nogmaals, ik vind dat mijn informatie meer strookt met het schriftelijke antwoord van de staatssecretaris dan zijn informatie. Die komt er immers op neer dat ''plotseling'' betekent dat men dit aan het eind van de vergadering heeft gezegd. Tien regels eerder staat echter in het schriftelijke antwoord, dat de concept-rapporten op komst waren. Daarom klopt het volgens mij niet.

Staatssecretaris **Linschoten**: Er zit geen millimeter licht tussen die antwoorden en hetgeen ik zojuist heb aangegeven. Aan het eind van een vergadering, die daar niet eens over ging, werd plotseling meegedeeld: jongens, ik heb nog een toetje voor jullie. In die context is het aan de orde geweest. Toen is het stuk waarover wij het hebben gehad, uitgedeeld. Bovendien is meegedeeld dat over die stukken nog niet met het bestuur was gesproken. Daarover zou pas de daaropvolgende maandag voor de eerste keer met het bestuur worden gesproken. Dat zegt iets over het aangekondigde tempo. De mededeling, dat er pas de daaropvolgende maandag voor het eerst met het bestuur over gesproken wordt, maakt het niet logisch om te veronderstellen dat er die maandag dan ook al gepubliceerd wordt. Ik kan echter niet treden in de vraag of dat wel werd verondersteld in de boezem van het college of van medewerkers van het college. Ik kan alleen zeggen dat noch ik zelf, noch mijn medewerkers op de hoogte waren van het feit dat er blijkbaar een persconferentie was gepland.

De heer **Van der Vlies** (SGP): De staatssecretaris zegt dat die concept-rapporten voor het eerst op 20 november in het bestuur werden besproken. Maar dit zou toch ook kunnen worden opgevat als een ultieme poging van het bestuur om die rapporten nog net voor het debat publiek te maken? Dat was namelijk op dat moment de intentie, zoals blijkt uit de versies van het bestuur en van de ondernemingsraad van de gang van zaken. Op 21 november is pas om half twee 's middags beslist om dat uit te stellen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik acht het, na alle signalen die ik uit die rapportage heb gekregen, ook waarschijnlijk dat het bestuur heeft gepoogd om de stukken gereed te krijgen voor de behandeling van de WULBZ in de Kamer. Daar heb ik geen twijfel over.

Mevrouw **Schimmel** (D66): De staatssecretaris benadrukt dat er voor de eerste keer op 20 november in het bestuur zou worden gesproken over die rapporten. In het overzicht van de ondernemingsraad staat:
- 2/11, presentatie aan bestuur van resultaten rapport 1;
- 14/11, presentatie aan bestuur van resultaten rapport 3;
- 14/11, presentatie aan bestuur van resultaten rapport 2;
- 14/11, bestuur geeft tijdens de laatste twee presentaties aan het gewenst te vinden dat de rapporten versneld zullen worden behandeld.

Het lijkt mij vreemd dat deze rapporten dan pas op de 20ste voor de eerste keer in het bestuur worden behandeld.

Staatssecretaris **Linschoten**: De feiten waarover ik beschik en waarover u ook beschikt, geven aan dat de teksten van de rapporten pas voor het eerst op 17 november in de weekendtassen van de leden van het bestuur meegaan en dat er op 20 november pas voor het eerst aan de hand van de gepresenteerde concept-rapporten met het bestuur zou worden gesproken. Dat er in de voorafgaande weken aan de hand van sheets presentaties hebben plaatsgevonden in het kader van de voorbereiding, is ook uit de rapportage aan mij helder geworden. Maar op 17 november wordt het bestuur voor het eerst geconfronteerd met de betrokken stukken met het oog op een vergadering van 20 november waarop voor het eerst over die stukken met het bestuur van gedachten wordt gewisseld.

Voorzitter! Wat hebben mijn eigen medewerkers in de loop van die dag gedaan met die informatie? Een van de directeuren heeft dit ambtelijk gerapporteerd. Die rapportage is samen te vatten in een tweetal mededelingen. Die mededelingen zouden mij ± daar kom ik zo nog op ± de daarop volgende maandag ook bereiken. De eerste mededeling is: die rapporten komen er inderdaad aan. De tweede mededeling is: het gaat met de ontwikkeling van het terugdringen van het ziekteverzuim een stuk sneller dan wij verwacht hadden. Die mededelingen werden in die algemeenheid gedaan en ook zonder het kwantitatieve materiaal dat uit de uitgedeelde samenvatting bleek. Dat was namelijk meegegeven aan iemand anders om de boel te analyseren. Dat waren de mededelingen die werden gerapporteerd en die vervolgens in de loop van die maandag bij mij terechtkwamen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Vindt u dat het kan dat in het verkeer tussen organisaties als het departement en het CTSV, strikt vertrouwelijk informatie van het CTSV naar het departement gaat, waar ambtenaren naar boven toe niets mee kunnen en mogen doen? Verder...

De **voorzitter**: Ik wijs u erop dat dit

typisch vragen zijn voor de eerste termijn. U mag veel interrumperen, maar dit zijn aanvullende vragen. Die moeten in eerste of tweede termijn gesteld worden.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Natuurlijk kunnen er vertrouwelijk stukken worden uitgewisseld. Ik stel vast dat mijn medewerkers een belangrijk signaal dat daaruit is voortgekomen, ambtelijk hebben doorgerapporteerd. Een deel daarvan is ook bij mij terechtgekomen. Men zal iedere keer een afweging maken wat wel of niet gerapporteerd moet worden aan ambtelijke superieuren of bewindslieden van het departement. Er worden natuurlijk stukken uitgewisseld tussen het departement en het CTSV en tussen het departement en het TICA. Er vinden voortdurend contacten plaats tussen ambtenaren. Daar wordt natuurlijk ook gezeefd wat op welke plaats terecht moet komen. En dat is ook met deze informatie gebeurd.

Voorzitter! Dan breekt het weekend aan en gaan de leden van het college van toezicht met de stukken in hun tas naar huis. In dat weekend gebeurt er een heleboel, maar volstrekt buiten mijn waarneming. Ik begrijp dat een groot aantal betrokkenen gebeld is over twee zaken, althans zoals ik dat heb opgetekend: 1. die rapporten komen eraan; 2. zij bevatten majeure informatie met betrekking tot een oordeel over de WULBZ. Die reacties worden bevestigd door de kamerleden die daar in het debat hier over gesproken hebben. Het spijt mij zeer dat die signalen mij dat weekend niet bereikt hebben. Betrokkene ± mogelijkerwijze is dat het lek ± heeft mij niet gebeld met die mededelingen. Dat verklaart ook waarom ik op het moment dat ik maandag door middel van vragen van journalisten en andere contacten geconfronteerd werd met die gegevens, daar niet op kon reageren. Het waren echter wel de eerste signalen in mijn richting dat er iets gaande was, dat er blijkbaar mensen op de hoogte waren van de komst van rapporten van het college van toezicht en dat die van majeure betekenis zouden zijn voor een oordeel over het wetsvoorstel. Tot op dat moment hadden die signalen mij echter niet bereikt.

Op die maandag de 20ste die dan aanbreekt, gebeurt er een aantal zaken. Het was een heel drukke dag. Die begon 's ochtends op het departement met een bespreking met medewerkers van wat er gaande was. Op dat moment wordt door een van mijn medewerkers die de terugkoppeling heeft gekregen van een van de directeuren die bij het overleg van de 17de is geweest, een aantal opmerkingen gemaakt. Ik was bij die vergadering aanwezig. Die opmerkingen komen eigenlijk neer op een drietal signalen die ook precies aangeven wat ik op dat moment wel en niet weet en wat ik met die signalen gedaan heb. Ik loop ze langs.

De eerste mededeling is: de TZ/Arbo-evaluatie komt eraan. Dat is helemaal conform hetgeen gemeld is in het overleg van 17 november, de vrijdag daaraan voorafgaand. Dat was geen nieuws en wel nieuws. Wat nieuws was, was dat zij er blijkbaar snel aan kwamen. Wij zaten er echter al op te wachten. Dat was voor mij dus geen zodanig significant signaal dat ik vond dat ik daar op welke manier dan ook op moest reageren. Ik wist vanaf dat moment alleen met zekerheid dat wij die rapporten binnen afzienbare tijd konden verwachten.

De tweede mededeling is: er zitten kwantitatieve mededelingen bij die aangeven dat de volume-ontwikkeling veel sneller gaat dan was geprognotiseerd. Ook daarop was mijn reactie: tot je dienst, maar het is eigenlijk geen nieuws. Het ging daarbij niet zozeer om het cijfermateriaal dat de heer Rosenmöller in eerste termijn een paar keer heeft genoemd. Het ging niet om de manier waarop de uitvoeringskosten met 50% waren teruggedrongen. Neen, het ging om de vraag hoeveel het ziekteverzuim in Nederland was teruggedrongen. Het ging niet om 15%; alle onderzoeken kwamen uit op een getal tussen de 16% en de 18%. Vervolgens werd mij het algemene gegeven gemeld. Toen beschikte ik nog niet over die drie A4'tjes. Die lagen nog bij onderzoeksmedewerkers. Alleen het algemene gegeven is mij gemeld. Daar werd ik niet warm of koud van, omdat wij al beschikten over een aantal rapporten waaruit precies hetzelfde bleken. Er waren een paar nuanceverschillen. In het ene rapport ging het om een paar procenten meer en in het andere een paar procenten minder in termen van de ontwikkeling van het ziekteverzuim. Er werd echter niets nieuws mee gemeld. Het CTSV had al in maart 1995 melding gemaakt van die ontwikkelingen. Mevrouw Schimmel heeft dit rapport genoemd in haar eerste termijn. Het CBS had al in juli 1995 publiek melding gemaakt van een dergelijke ontwikkeling en het ASTRI had daar in juni 1995 al melding van gemaakt. Het zou kunnen zijn dat het laatstgenoemde rapport wel mijn departement, maar nog niet de kamerleden bereikt had, omdat het pas in januari 1996 in druk verschenen is.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Ik wil mijn verhaal graag afmaken, omdat het een afgerond onderdeel betreft. De mededeling rondom die kwantitatieve effecten bracht mij op de hoogte van het feit dat deze effecten onderdeel zouden zijn van de rapportage. Dat heeft wat mij betreft op dat moment niet tot actie geleid, omdat ik daar geen enkele aanleiding toe had. Het was zelfs niet voor de hand liggend om daarover een mededeling aan de Kamer te doen. Ik dacht: ik wacht wel af tot dat rapport wordt gepresenteerd; dan kunnen wij met elkaar over de inhoud daarvan van gedachten wisselen. Ik veronderstelde op dat moment dat het ging om informatie waarover wij allang beschikten.

De derde mededeling in die vergadering was dat het CTSV zich ook zou bezighouden met toekomstvoorspellingen. De Kamer weet hoe ik daar tegenaan keek. Ik ben daar niet voor. Ik vind dat die toekomstvoorspellingen buitengewoon belangrijk zijn en serieus moeten worden uitgevoerd. Zij moeten echter niet gedaan worden door degenen die de verantwoordelijkheid hebben als onafhankelijk toezichthouder in de sociale-verzekeringswereld te opereren, al was het alleen maar om te voorkomen dat men in een politiek debat terechtkomt. Belangrijker is wat ik met die mededeling heb gedaan. Een aantal woordvoerders heeft gesuggereerd dat deze informatie over toekomstvoorspellingen voor mij aanleiding is geweest om te interveniëren bij het CTSV. Dat is niet waar. Ik heb alleen in die vergadering tegen mijn medewerkers gezegd

dat dit punt aan de zwaarbeladen agenda voor het bestuurlijk overleg met het CTSV op 11 december moest worden toegevoegd. Mijn medewerkers noch ik hebben op dat moment aan het CTSV duidelijk gemaakt dat wij dit eigenlijk geen juiste gang van zaken vonden. Ik zag geen enkele reden om op dat moment op te treden. Daarmee heb ik weergegeven wat mij in die vergadering op het departement op de maandagochtend werd gemeld.

Voorzitter!...

De heer **Marijnissen** (SP): Zo is het wel mooi, mijnheer de staatssecretaris. Ik heb zojuist geprobeerd u te interrumperen. Dan laat ik u uitspreken en vervolgens praat u vijf minuten door. Dus nu ben ik even aan de beurt.

De **voorzitter**: Nee, dat is een misverstand. Dan krijgt u geen recht van interruptie meer. De staatssecretaris is al aan het antwoorden en u mag een interruptie plaatsen. U kunt op die manier geen interruptie claimen. U mag nu één korte vraag stellen.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat zal ik doen. Mijn vraag is: wat betrof nu precies de geheimhouding die door de directeuren aan de medewerkers werd opgelegd en wanneer is die geheimhouding opgeheven? Betrof die geheimhouding ook het stuk dat wij afgelopen vrijdag een week geleden van u hebben ontvangen?

Staatssecretaris **Linschoten**: Die vragen betreffen het vorige hoofdstukje dat ik behandeld heb. Ik ben inmiddels met een nieuw hoofdstuk bezig. Die geheimhouding betrof gewoon medewerkers van verschillende organisaties: één van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en één van het CTSV. Toen zij bij elkaar aan tafel zaten hebben zij afgesproken dat het stuk alleen overlegd zou worden als beloofd werd dat het geheim zou worden gehouden. Dat is het karakter van die afspraak. Is dat formeel of materieel? Zegt u het maar. Feit is dat het stuk naar boven is gekomen. Ik heb het noodzakelijk gevonden om dat stuk te presenteren aan de Kamer, omdat het voor mij een bewijsstuk was. Er werd namelijk voortdurend, ook van uw kant, beweerd dat ik op enig moment op de hoogte was van een samenvatting van concept-rapport 3. Dat stond in uw informatie. U was op dat moment door uw informanten verkeerd geïnformeerd. Dan kunt u wel zeggen dat het niet zo is, maar op dit punt had ik toevallig een bewijsstuk in handen. Dat heb ik aan de Kamer overlegd om duidelijk te maken dat ik niet zat te liegen. U kon daardoor ook vaststellen dat het stuk niet de hele lading dekte en dat het geen betrekking had op dat politiek belangrijke rapport 3, waar ik tot op dat moment nog steeds niets van af wist, maar op een ambtelijke concept-samenvatting van concept-rapport 2. Voorzitter! Wat mij spijt, is dat de heer Marijnissen het bewijsmateriaal dat hij op dat moment op tafel heeft gelegd niet op waarde heeft weten te schatten.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! De staatssecretaris geeft geen antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was: wat gold nu precies die geheimhouding?

Staatssecretaris **Linschoten**: Die geheimhouding betrof dat stuk, de drie A4'tjes die ik heb uitgedeeld.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat is duidelijk. Ik heb zojuist gevraagd of die geheimhouding ook u gold. Met andere woorden: mochten uw ambtenaren niet aan u rapporteren? U zei toen: ja. Wanneer is die geheimhouding opgeheven, dus wanneer hebt u kennis genomen van deze stukken?

Staatssecretaris **Linschoten**: Er is helemaal niets opgeheven. Ik heb op dat moment geen kennis genomen van die stukken. Ik kom daar zo nog op, omdat een en ander in dat kader niet relevant was. Mijn ambtenaren kunnen alles wat zij tegenkomen aan mij melden. Ook als er in contacten met andere ambtenaren, bijvoorbeeld van een zelfstandig bestuursorgaan, vertrouwelijke stukken worden uitgewisseld, ga ik ervan uit dat zij, als zij politieke relevantie hebben, mij gemeld worden, ook als is afgesproken dat zij vertrouwelijk zijn.

De heer **Marijnissen** (SP): In dit stuk staat wel dat die kosten in dat jaar maar liefst gehalveerd zijn, dus dat TZ/Arbo gigantische resultaten heeft.

Staatssecretaris **Linschoten**: De uitvoeringskosten?

De heer **Marijnissen** (SP): Ja, bijvoorbeeld de uitvoeringskosten, maar ook het ziekteverzuim. Wanneer hebt u het stuk voor het eerst gezien?

De **voorzitter**: De staatssecretaris gaat verder met zijn beantwoording. Ik wijs erop dat er ook nog een tweede termijn is.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Wat gebeurt er verder op de 20ste? Na die vergadering ga ik naar de Tweede Kamer, waar het nationaal jeugddebat wordt gehouden. Op dat moment wordt ik door tal van journalisten, maar ook kamerleden, geconfronteerd met het signaal dat zij op de hoogte zijn van het feit dat die rapporten eraan komen. Zij vragen mij wat ik daarvan afweet. Er blijkt in het weekeinde zeer ruimschoots rondgebeld te zijn. Ik had op dat moment de indruk dat iedereen op de hoogte was behalve ik zelf. Het was niet zo dat ik iets wist wat ik de Kamer niet vertelde, maar dat zo ongeveer iedereen door mijnheer B. of door een ander was gebeld. Men wist dat er rapporten waren die dynamiet zouden zijn voor het ziektewetdebat. Die informatie had mij niet in dat weekeinde en ook niet die maandag bereikt, maar ik werd wel geconfronteerd met vragen van journalisten en van leden van deze Kamer. Toen was mij wel helder dat er een informatiestroom van welke aard dan ook op gang was gekomen over wat er gaande was bij het CTSV ten aanzien van de besluitvorming rondom deze rapporten.

Voorzitter! Wat gebeurde er verder die dag? Verder die dag heb ik een afspraak in mijn agenda staan met woordvoerders van de coalitiefracties met het oog op de behandeling van de WULBZ, de privatisering van de Ziektewet die die week aan de orde is. Voorzitter! Daaraan is in het gebeuren van de afgelopen dagen enige aandacht besteed en ook door woordvoerders in eerste termijn. In dat overleg met woordvoerders zijn de drie rapporten, concept-rapporten of samenvattingen daarvan waarover ik of een van die woordvoerders zou beschikken, absoluut niet aan de orde geweest. In die vergadering was de vraag aan mij aan de orde: heb jij die rapporten en, zo ja, dan willen wij ze ook hebben. Ik retourneerde die vraag in die zin dat ik naar voren bracht dat ik zo

langzamerhand had gehoord dat een heleboel mensen op de hoogte waren van de komst van die rapporten. Ik heb ze niet, zo heb ik gezegd, maar als jullie ze hebben, ontvang ik ze graag. Ik heb er wel bij gemeld dat ik inmiddels begrepen had dat zij aanstaande waren en dat mij gemeld werd dat er, voor zover ik dat op dat moment kon overzien, niets nieuws in stond, omdat ik alleen maar op de hoogte was van de mededeling dat het erg meeviel met de volume-ontwikkeling. Diezelfde informatie waar ik en u op dat moment al lang over beschikten. Dat en niets meer, dus helemaal niets spannends of wat dan ook, is en marge van het overleg over de WULBZ tussen mij en de woordvoerders van de regeringsfracties aan de orde geweest met betrekking tot deze rapporten.

Voorzitter! De volgende dag word ik gebeld door de voorzitter van het college van toezicht. Wat was de inhoud van dat telefoongesprek? Allereerst moesten wij met elkaar vaststellen ± zij in eerste instantie, maar ik heb toen ook melding gemaakt van hetgeen ik had gehoord ± dat het verhaal c.q. delen van het verhaal c.q. samenvattingen van het verhaal, maar in ieder geval iets van het verhaal, op straat lag. Dat heeft zij mij gemeld. Ik heb toen ook melding gemaakt van het feit dat ik inderdaad had begrepen dat de woordvoerders van de coalitie, zoals zij mij dat die dag daarvoor gemeld hadden, in ieder geval die signalen hadden gekregen. Dat is de eerste mededeling.

De tweede mededeling was dat er inderdaad concepten lagen, maar dat die nog niet klaar waren. Die waren niet alleen nog niet klaar, maar de voorzitter van het College van toezicht sociale verzekeringen wist mij ook te melden dat daar nog veranderingen in zouden moeten worden aangebracht. Het waren dus niet eens eindconcepten die alleen nog maar pro forma zouden moeten worden vastgesteld. Nee, er werd duidelijk gemeld dat daar nog wijzigingen in zouden moeten worden aangebracht. Dat was de derde mededeling. De voorzitter van het CTSV vroeg mij of ik die wilde hebben. Zij vroeg: wil je die hebben, omdat de boel toch op straat ligt, want daar komen vragen over? Dat bleek ook in de loop van die week. Zij vroeg: wil je die hebben teneinde daar beter geprepareerd op te kunnen antwoorden?

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Zou de staatssecretaris nader kunnen aangeven wat hij bedoelt met ''toch op straat ligt''?

Staatssecretaris **Linschoten**: Gelekt zijn. Maar ik heb op dat moment niet nader gevraagd wat daarmee bedoeld werd.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Heeft u de voorzitter van het college niet gevraagd waarom zij dat zo zei? Dit heeft u tijdens het mondeling overleg ook gezegd. Ik vraag mij zo langzamerhand af wie er nu belang bij had om te melden dat bepaalde collega's eventueel over informatie dan wel over de rapporten zouden beschikken. Dat is toen een paar dagen in de Kamer door blijven gonzen. Ik weet zo langzamerhand dat beide genoemde kamerleden ze niet hadden, terwijl dat wel steeds gezegd werd.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja, dat heb ik ook moeten vaststellen. Ik heb mevrouw Adelmund in dat gesprek op maandagavond gevraagd of zij die stukken zelf had. Toen zei zij tegen mij: die heb ik niet zelf. Zij heeft aan mij gevraagd of ik over die stukken beschikte. Ik heb haar toen ook gezegd dat ik niet over die stukken beschikte. En zo was het ook.

Wat mij wel helder was, is dat mij met enige regelmaat gemeld wordt dat er wat gelekt is. Dat is ook de reden waarom ik er de voorzitter van het college tijdens dat gesprek niet naar gevraagd heb. Ik ben opgehouden met vragen als ''waar'', ''wie'' en ''hoe''. Daar krijg je immers toch nooit antwoord op. De tweede reden waarom ik dat niet vroeg, was dat mij zelf die dag daarvoor ook gebleken was dat mensen ervan af wisten. De mededeling dat er gelekt was, kwam mij dus zeer plausibel voor. Ik had dat zelf ook kunnen waarnemen, omdat ik in ieder geval had kunnen vaststellen dat mevrouw Adelmund en mevrouw Schimmel via een bron, die mij op dat moment nog niet bekend was, benaderd waren met informatie rondom deze rapporten.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): De bron die het zelf gemeld heeft, die laat het natuurlijk niet zelf ook nog een keer naar buiten lekken. Daar heb je toch niet zoveel fantasie voor nodig! Dat is een heel merkwaardige gedachtenkronkel. Er moet dus een ander iemand geweest zijn. Daarom vraag ik: heeft u daar enig inzicht in dan wel heeft mevrouw Van Leeuwen daar iets over gezegd tegen u? Er is immers steeds gezegd: zij beschikken wel over die rapporten. Het gaat zelfs zo ver dat er die avond gezegd werd dat mevrouw Adelmund ze in haar tas zou hebben.

Staatssecretaris **Linschoten**: Het antwoord is dat ik u daar dus geen nadere informatie over kan geven. Ik moet aannemen dat het niet in het belang van het College van toezicht sociale verzekeringen was om de stukken te laten lekken. Ik moet vaststellen dat het ook niet in mijn belang was om die stukken te laten lekken. Het was blijkbaar in het belang van mensen die van mening waren dat alles op alles moest worden gezet om dat wetsvoorstel WULBZ te laten stranden in deze Kamer. Dat denk ik als ik het achteraf waarneem. Daar moet het vandaan komen. Alleen diegenen die deze opvatting hadden, hadden er belang bij dat deze informatie op straat kwam te liggen. Nogmaals, ik weet niet wie het is. Ik hoop, hopelijk met u, dat het rijksrecherche-onderzoek op dat punt nadere informatie oplevert.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Ik wil even een opmerking maken. De heer Linschoten zei dat ik ook in dat weekend geÈnformeerd was door de persoon die mevrouw Adelmund geÈnformeerd heeft. Ik ben niet aangesproken door deze informant. Dat wil ik dus even rechtzetten voordat dit ook allemaal weer waarheid dreigt te worden. Dat is dus niet de waarheid.

Waarom denkt de staatssecretaris dat het in iemands belang was om die rapporten te laten lekken? Het was op dat moment in het belang van iedereen om die rapporten zo snel mogelijk te krijgen, hoe dan ook. Niet door lekken, maar gewoon doordat de staatssecretaris tijdens het debat zou zeggen: de voorzitter heeft het aangeboden; weliswaar zijn het nog concepten, maar je mag van een voorzitter verwachten dat die in ieder geval enige bestuurlijke autoriteit heeft om ze aan te bieden. Waarom gaat de staatssecretaris

almaar van die complottheorieËn uit? Iedereen in de Kamer wilde die rapporten hebben. Waarom zouden sommige partijen meer belang hebben bij die rapporten dan andere partijen? Ik had er ook belang bij.

Staatssecretaris **Linschoten**: Als u het zo stelt, dan wil ik zeggen dat iedereen belang had bij de inhoud van die rapporten. Het zou hartstikke mooi zijn geweest als wij die op 17 november 1995, in het weekend voorafgaand aan het debat, al hadden gehad. Maar ik denk, en dat is een vermoeden van mijn kant, dat degene die de informatie in dat weekend naar kamerleden heeft toegespeeld, echt andere motieven heeft gehad. Daar mag u dan een complottheorie achter veronderstellen, maar ik denk dat dat voor de hand ligt. Dat laat onverlet dat iedereen geËnteresseerd was in die rapporten. Dat gold niet alleen voor mij; ik moet aannemen dat het voor de hele Kamer gold.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Maar u begrijpt toch dat wij bij zo'n debat allemaal de beschikking willen hebben over dergelijke rapporten, ook al zijn zij een concept-versie? Bij de SER zijn de adviezen ook al in conceptvorm beschikbaar, maar daar wil ik het verder niet over hebben. Zelfs in het advies van de Raad van State stond dat TZ/Arbo belangrijk was om het wetsvoorstel te kunnen beoordelen, welke kant je ook uit gaat. Waar haalt u de suggestie toch vandaan dat mensen benaderd zouden zijn en dat er sprake was van een dubbele bodem?

Staatssecretaris **Linschoten**: Met alle respect: dat debat hebben wij met elkaar gevoerd. Ik vind dat een rapport van het College van toezicht sociale verzekeringen pas een rapport is van dat college als het niet alleen formeel door dat college is vastgesteld, maar ook door dat college zelf is gepubliceerd. Stelt u zich eens voor dat er, van welke kant dan ook en op welk beleidsterrein dan ook, stukken lekken waar nog niemand de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor heeft genomen en dat er dus iets is gelekt omdat iemand zijn eigen werk zo interessant vindt dat de hele wereld daar maar kennis van moet nemen; als wij dan zouden beslissen dat dat rapport automatisch wordt opgevraagd en naar de Kamer wordt gestuurd, wordt het Âen grote janboel. Ik wil echt vasthouden aan het uitgangspunt dat er pas een rapport van het college van toezicht is als dat college van toezicht daar bestuurlijk de verantwoordelijkheid voor heeft genomen en niet als op welk moment dan ook in media of anderszins blijkt dat ambtelijke concepten beschikbaar zijn.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Mijn stelling is: als de voorzitter van het bestuur u belt en aanbiedt om die concepten ter beschikking te stellen waarover het bestuur volgens mij heeft afgesproken dat zij kon opbellen om die aan u ter beschikking te stellen, hebben die concepten bestuurlijke autorisatie.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, dat is dus niet het geval. Dat is absoluut niet het geval.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Wat doet een voorzitter dan in uw visie?

Staatssecretaris **Linschoten**: Mij werd gemeld dat het nadrukkelijk om concepten ging en ook dat die concepten nog veranderd zouden worden en dus niet eens de eindversie vormden. Dat is het eerste element. Nadat ik tegen de voorzitter had gezegd dat ik er even over wilde nadenken, heb ik echter ook gezegd dat ik, om de zojuist aangegeven redenen, die stukken niet wilde hebben als zij niet af waren en als het geen rapporten van het college van toezicht waren. Ik vind dat wij ook in de toekomst met elkaar aan een dergelijke procedure moeten vasthouden. Je kunt, in welke fase dan ook, niet ingaan op alle mogelijke concepten die er zijn. Ik denk dat ik daar volstrekt juist in gehandeld heb en dat ik, ook in het vorige overleg, de Kamer mijn motieven heel helder heb aangegeven. Men kan het op dat punt inhoudelijk met mij oneens zijn en men kan stellen dat, als iets uitlekt, alles pats boem naar de Kamer moet worden gestuurd, maar op dat punt heeft het aan communicatie tussen mij en de Kamer niet ontbroken. Daar ben ik de vorige keer helder over geweest en daar ben ik nu weer helder over.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Waarom blijft u beweren dat het uitgelekt is? Bovendien doorbreekt u uw eigen formele stellingname door een week later de concepten ± die vervolgens op 1 december officieel en in een aangekondigde bestuursvergadering bij hamerslag worden vastgesteld ± wel ter beschikking te stellen aan de Kamer. Mijn vraag is dus, waarop u uw stelling blijft baseren dat er gelekt is? Hoe weet u dat er gelekt is?

Staatssecretaris **Linschoten**: Aan de hand van een tweetal gegevens weet ik dat er gelekt is. Ik weet dat kamerleden op de hoogte zijn gesteld van het feit dat die rapporten eraan kwamen en ik weet uit vragen van journalisten dat zij op de hoogte waren gesteld van het feit dat die rapporten eraan kwamen. Na het telefoongesprek met de voorzitter van het college wist ik dat ook daar duidelijk is geworden dat er gelekt is. De vorm waarin, de wijze waarop en op welke plaats dat is gebeurd, is op dat moment niet bekend.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Het lijkt mij wel van belang of de totale rapporten ter beschikking zijn gesteld van wie dan ook of dat, zoals mevrouw Adelmund vertelt, iemand informatie heeft gekregen waarvan zij niet kon checken of dat de juiste informatie was. Zij heeft die rapporten nodig om te kunnen checken of de informant niet fantaseert ± dat sluit ik niet uit ± of dat de informatie juist is. Wij kunnen dat nooit beoordelen zonder de onderliggende stukken te hebben.

Staatssecretaris **Linschoten**: Daar hebt u gelijk in, maar wat probeert u daarmee te stellen?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Dat er niet gelekt is.

Staatssecretaris **Linschoten**: O, u probeert te zeggen dat er niet gelekt is. Prima, dat mag u stellen. Ik geef u aan welke signalen mij bereikt hebben. In ieder geval is gelekt dat die rapporten eraan kwamen.

Mevrouw **Schimmel** (D66): De Raad van State zei dat het rapport TZ/Arbo-evaluatie eraan kwam en u hebt gezegd dat het al veel eerder werd verwacht. Kijk eens in de presentatie van het CTSV over hun jaarprogramma. Daarin staan die kwantitatieve effecten in mei al aangekondigd.

Staatssecretaris **Linschoten**: Maar

wel is op dat moment in dat weekeinde degene die wilde lekken er blijkbaar in geÈnteresseerd om kamerleden en journalisten te melden dat die rapporten er snel aan komen. Hoe u het ook wendt of keert, dat is een vorm van lekken. Voor zover ik heb begrepen, maar ik ben dus de enige die niet is gebeld...

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik ben ook niet gebeld; dat heb ik zoÈven al geprobeerd duidelijk te maken.

Staatssecretaris **Linschoten**: OkeÂ, maar een aantal mensen is dus wel gebeld en zij hebben dat ook aan mij bevestigd. De tweede mededeling is: wat eraan komt, nou joh, dat is dynamiet! Want als dat bekend is bij de behandeling van de WULBZ, dan is het gauw afgelopen met dat wetsvoorstel. Ik chargeer nu, maar dat was de informatie die mij niet bereikt had, maar die blijkbaar bij een aantal mensen, die zeer geÈnteresseerd waren in de behandeling van het wetsvoorstel, wel bekend was. Dat is alles wat er op dit punt te melden is.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Lettend op wat het bestuur die dag heeft gedaan en op het tijdschema daarvan en lettend op het feit dat wij hier 's middags om twee uur een ordedebat hebben gevoerd waarin mevrouw Bijleveld haar verzoek deed, lijkt het mij nog relevant hoe laat dat telefoongesprek is gehouden.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik zou er naar aanleiding van uw vragen nog aan toegekomen zijn. Dat telefoongesprek heeft plaatsgevonden aan het eind van de ochtend, in ieder geval voor de regeling van werkzaamheden waarbij mevrouw Bijleveld naar de betrokken stukken vroeg.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ook voor half twee?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja, absoluut.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Goed. En is in dat telefoongesprek, waarin gemeld werd dat er nog aanpassingen zouden volgen, ook over de aard van die aanpassingen gesproken?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Is er door mevrouw Van Leeuwen, al dan niet op uw vraag, een mededeling gedaan over het tijdpad dat het bestuur op dat moment nog voor ogen stond?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja. Ik meen zelfs dat ik dat de Kamer meegedeeld heb. De planning was dat er nog wijzigingen moesten worden aangebracht, dat de zaak de volgende week aan de orde zou komen en dat per 1 december de boel bestuurlijk zou worden afgerond. Ik heb in dat gesprek geÈnformeerd: hoe lang duurt het dan nog?

De heer **Van der Vlies** (SGP): Kunt u voor zichzelf reconstrueren waarom u op dat moment niet vroeg naar de aard van die aanpassingen, waarvan u werd gemeld dat zij zouden worden aangebracht?

Staatssecretaris **Linschoten**: Omdat ik in de veronderstelling verkeerde dat ik wist waar het over ging. Ik meende dat de mededeling dat het heel goed ging met de volume-ontwikkeling, veel meer dan wij geprognosticeerd hadden, de vlag was die de lading dekte.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Nu blijkt... maar daar komen wij misschien nog op?

Staatssecretaris **Linschoten**: Wij komen nog toe aan de interruptie die volgde, want dan ontstaat er een nieuwe situatie.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Akkoord.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb het nu over dat telefoongesprek, wat ik daarin hoorde en wat ik op basis daarvan wist, in combinatie met wat mij de dag daarvoor gemeld was. U weet nu dus wat mijn kennis was en wat ik aan de Kamer had kunnen zeggen naar aanleiding van de informatie van 20 en 21 november vorig jaar.

ZoÉven werd zijdelings de vraag gesteld: je krijgt de rapporten toch aangeboden door de voorzitter? Dat betreft de vraag van mevrouw Bijleveld. Ik zeg er nadrukkelijk bij dat het aanbod mij persoonlijk gold. Aan de hand van de dingen die in de verdere loop van die middag gebeurden, moet ik opmaken dat de stukken niet eens voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid beschikbaar zouden zijn.

Achteraf heb ik het volgende kunnen vaststellen. De medewerker die de drie of vier A4'tjes had meegekregen om te analyseren, kwam er niet veel verder mee en had de achterliggende stukken nodig. Diezelfde middag, dus op 21 november, heeft hij contact opgenomen met de medewerkers van het CTSV ± zij kenden elkaar natuurlijk erg goed ± en kreeg te horen: ''Het dekt inderdaad niet de hele lading, het gaat niet om eÂeÂn rapport maar om drie rapporten en wij mogen er niets over zeggen. In elk geval krijgen jullie de stukken niet.''

Met andere woorden, een of twee uur nadat de voorzitter van het CTSV mij het aanbod doet: ''Wil je de stukken hebben, die niet af zijn en die niet formeel zijn vastgesteld?'', proberen medewerkers, zonder dat ik het weet ± omdat zij de opdracht hadden die drie of vier A4'tjes te analyseren ± die stukken te krijgen en die poging is tevergeefs. Zij krijgen te horen dat het bestuur van het CTSV heeft besloten dat die informatie niet aan mijn ambtenaren mag worden gegeven.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Op zichzelf lijkt het mij al vreemd dat de staatssecretaris persoonlijk stukken ter beschikking krijgt, want het gaat in dit geval toch om een functie. Zo'n bestuur communiceert toch met de functionaris, neem ik aan.

Daarvan afgezien, lijkt mij dat op een aantal punten verder onderzoek zeker nodig is, bijvoorbeeld over het lekken. Nu hebben wij vandaag in het openbaar een brief van de ondernemingsraad van het CTSV ontvangen. Daarin staat als feitelijke informatie ± ik wil graag horen of de staatssecretaris die bestrijdt ± dat om elf uur het bestuur de rapporten bespreekt en dat de enige conclusie zou zijn om rapport 3 aan te passen. EeÂeÂn van de drie rapporten zou dus worden aangepast. Er staat voorts: het streven van het bestuur is om de rapporten om twee uur te bezorgen bij de staatssecretaris. Er staat niet ''persoonlijk'' bij; gewoon, bezorgen bij de staatssecretaris. Ik vraag mij af waarom u helemaal niet hebt geÈnformeerd naar die aanpassing, terwijl u wist welke nadruk wij bij de

regeling van werkzaamheden op die rapporten hadden gelegd.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, natuurlijk heb ik daar niet naar geÈnformeerd. Dat is mijn taak ook niet, het is een verantwoordelijkheid van het college van toezicht. Ik ga mij niet bemoeien met de manier waarop het college van toezicht zijn rapporten samenstelt, hoe het van concept naar concept tot een afronding komt. Daar heb ik inderdaad niet naar geÈnformeerd en ik vind ook niet dat ik daarnaar zou behoren te informeren. Op dat moment was het belangrijk, wanneer die rapporten zouden komen. En toen ze mij aangeboden werden, was natuurlijk de vraag belangrijk, of ze eigenlijk wel klaar waren. Maar nee, ze waren niet klaar, ze waren niet formeel vastgesteld. Sterker nog, er werd mij gemeld dat er nog wijzigingen in zouden worden aangebracht. Welnu, in zulke omstandigheden zal ik nooit aan een zelfstandig bestuursorgaan vragen, mij als staatssecretaris stukken ter beschikking te stellen, blijkbaar met het oog op het publiceren van die stukken, om de Kamer erover te informeren. Mijn antwoord aan het college van toezicht zal dan altijd zijn: eerst het eigen werk afmaken, geen concepten rondsturen, maar gewoon een rapport uitbrengen, een advies van het college van toezicht. Zulke stukken neem ik graag in ontvangst, hoe eerder hoe liever, en dan doe ik ze ook per omgaande aan de Kamer toekomen. Maar geen concepten, geen stukken die gepaard gaan met de mededeling dat er nog wijzigingen in zullen worden aangebracht. Nee, wij hebben hiervoor een ordentelijke procedure in ons land, die wij ook niet voor niets bedacht hebben. Die hebben wij bedacht omdat er heel veel voor te zeggen is.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Maar wij hadden ook niet voor niets gevraagd ± ik moet toegeven dat het niet op diezelfde dag maar een dag later was, op de 22ste ± om de Kamer desnoods maar concepten, samenvattingen, stencils of welke stukken van het CTSV dan ook te overhandigen om die bij het debat te kunnen betrekken. Dat heeft de Kamer natuurlijk niet voor niets gevraagd. U ontkent nu, maar mijn vraag was...

Staatssecretaris **Linschoten**: Zo is het inderdaad gegaan: stuurt u ons maar concepten, stencils, papieren of wat dan ook. Maar op zo'n manier kan het toch niet? Wij moeten in dit land de verantwoordelijkheid van zelfstandige bestuursorganen die ons adviseren, intact laten. Men zal zelf de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het uitbrengen van een advies moeten nemen. Dan...

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Die redenering klopt natuurlijk niet ± ik onderbreek u ook maar even ± want op 28 november hebt u uiteindelijk wel die concepten aan de Kamer toegestuurd. Dat had dan toch ook niet gekund? Ik vind het een vreemde redenering. Maar u zegt dus dat de informatie in de brief van de ondernemingsraad van het CTSV niet juist is. U zegt dus dat het niet juist dat er slechts één rapport aangepast moest worden en dat er van feitelijke vaststelling sprake was. En volgens u is er pas na uw telefoongesprek met mevrouw Van Leeuwen besloten om pas twee weken later tot publikatie van die rapporten over te gaan.

Staatssecretaris **Linschoten**: In ieder geval kan het niet het gevolg van dat telefoongesprek zijn geweest, omdat ik daar niet over gesproken had met mevrouw Van Leeuwen. Sterker nog, als ik een poging had gedaan om op dat punt enige suggesties te doen, dan zou heel Zoetermeer in een bulderend gelach zijn uitgebarsten. Zo ga je namelijk niet met elkaar om; ook daar weet men wat de eigen verantwoordelijkheid is en welke bevoegdheden men heeft. Kom nu toch! Alleen al de suggestie dat het op die manier zou gaan, zou ik verre van mij willen werpen. Om dit even af te maken, ik heb niet in dat eerste telefoongesprek, maar toen ik na er even over nagedacht te hebben terugbelde naar mevrouw Van Leeuwen, gezegd dat ik die stukken op dat moment niet wilde hebben als ze nog niet vastgesteld waren.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Vindt de staatssecretaris niet dat hij met betrekking tot het principiële punt van het niet beschikbaar stellen van concept-rapporten, omdat het anders een janboel zou worden, een toontje lager zou moeten zingen omdat hij het een week later wel deed? Toen hij zijn politieke knopen telde, viel dat principe ineens in het water. Hij was bang dat zijn wetsvoorstel niet op 1 december bij de Eerste Kamer zou zijn.

De **voorzitter**: Deze vraag is zoëven ook al gesteld; ik vind dat de leden elkaar niet moeten herhalen. De staatssecretaris kan er wel op antwoorden, maar de vraag was zoëven al gesteld.

Staatssecretaris **Linschoten**: Niet alleen zoëven, voorzitter, maar ook in het overleg op 1 maart. Ik heb ook toen aan de Kamer duidelijk gemaakt dat ik het niet juist vond. Maar het gaat niet om principes, ik moest toen kiezen tussen twee kwaden. Ik voelde aan mijn politieke theewater dat de behandeling van het wetsvoorstel vertraging zou oplopen als die concepten, waarvan ik vond dat ik ze niet zou moeten willen hebben en ook dat de Kamer ze niet zou moeten willen hebben, niet op tafel zouden komen. Die afweging heb ik in alle openheid duidelijk gemaakt en ik wil het ten behoeve van dit debat best nog een keer zeggen. Ik heb gekozen tussen twee kwaden, niet tot tevredenheid van de heer Rosenmöller, maar wel met een bepaald doel, waarover ik ook geen enkel misverstand heb laten bestaan.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Sinds vrijdag weten we dat u op 20 november beschikte over die belangrijke conclusie uit het concept-rapport 2. Heeft de kennis daarvan, waarover we ongeveer vier dagen beschikken, meegespeeld bij het beantwoorden van het verzoek van mevrouw Van Leeuwen om u de concept-rapporten ter beschikking te stellen? Dat zou natuurlijk kunnen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat heeft een rol gespeeld, maar welke is heel moeilijk te traceren. U zegt overigens dat u pas sedert een paar dagen op de hoogte was van die belangrijke conclusie, maar ik wijs u erop dat ik u dit niet eerder gemeld heb omdat ik ervan uitging ± en er ook van uit kon gaan ± dat ook u op de hoogte was van de inhoud van de conclusie. Ik heb u proberen duidelijk te maken, en ik hoop niet dat u dat ontgaan is, dat het signaal dat het een stuk beter gaat met het terugdringen van het ziekteverzuim als die belangrijke conclusie, voor mij niet iets nieuws of vreemds was. Op dat moment was die ook u

bekend. U moet niet doen alsof ik pas afgelopen vrijdag de Kamer daarvan melding maakte. Neen, nadat er specifiek naar gevraagd werd, heb ik dat opgeschreven. Het ging om informatie waarover ik niet prakkizeerde om die aan de Kamer toe te zenden, omdat die daar allang over beschikte. Er zat voor mij ook helemaal geen nieuws in.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dit roept een nieuw debat op. Eigenlijk zegt u: ik heb afgelopen vrijdag niets nieuws gezegd en iedereen die dit zo ervaart, heeft zitten slapen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb ten opzichte van het algemeen overleg dat we gevoerd hebben, moeten vaststellen dat ik me op één punt heb vergist. En dat ene punt had alleen maar betrekking op het feit dat ik, omdat het al in Den Haag gonsde en ik van tal van journalisten en anderen daarover vragen kreeg, ten onrechte in de veronderstelling verkeerde dat ik op 20 november dat al in een krant had kunnen lezen. Op dat punt heb ik me vergist en verder op geen enkel ander punt. Dat neemt niet weg dat enkele andere punten nader kunnen worden gepreciseerd. Op iedere vraag kun je een aanvullende vraag stellen met nog meer gedetailleerde informatie. Van die techniek hebt u de afgelopen weken dan ook uitvoerig gebruik gemaakt.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Suggereer niet dat ik hier technische spelletjes speel.

Staatssecretaris **Linschoten**: Neen, het gaat om de manier waarop we de afgelopen weken met elkaar zijn omgegaan. Het feit dat ik van mijn medewerkers te horen kreeg op 20 november dat het ontzettend goed gaat met het terugdringen van het ziekteverzuim en dat ik daar geen melding van heb gemaakt, heb ik zelf nooit als een fout of tekortkoming gezien. Waarom niet? Omdat het om informatie ging die ik al had. U beschikte er ook over. Ik moet aannemen dat u kennis neemt van de publikaties die er op dat punt zijn verschenen. Ik meen zelfs dat u dit type informatie in het debat bij de behandeling van de WULBZ gebruikt hebt. Ik mag ervan uitgaan dat als ik u op dat moment gemeld had dat het goed gaat met het terugdringen van het ziekteverzuim, ik helemaal niets nieuws gemeld had.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Maar geenszins gerelateerd aan de rapportage van het CTSV. Daarover ben ik het dus niet met u eens. Dat blijft staan. Belangrijker was dat u zei dat die inhoudelijke mededeling, waarvan u de afgelopen vrijdag melding maakt, wel degelijk een rol gespeeld heeft bij de beantwoording van de vraag of u de concept-rapporten van mevrouw Van Leeuwen namens het CTSV in ontvangst moet nemen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dit heeft in die zin een rol gespeeld, dat ik haar in dat gesprek niet nader heb gevraagd wat er in die rapporten staat. In die zin heeft het een rol gespeeld bij dat gesprek, verder niet. Ik had onder alle omstandigheden, los van de vraag wat ik linksom of rechtsom over die concepten had gehoord, tegen mevrouw Van Leeuwen gezegd: als een rapport in concept bij het college ligt en u meldt mij dat er in die concepten nog wijzigingen moeten worden aangebracht en dat het rapport nog niet is vastgesteld door het college van toezicht, dan wil ik het nog niet ontvangen. Daarvoor moet eerst, en in dit geval bij het CTSV, iemand bestuurlijke verantwoordelijkheid nemen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de staatssecretaris zijn betoog vervolgt.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat tot en met 21 november en precies wat ik van het ene op het andere moment wist. Dan ontstaat er een heel interessante nieuwe situatie. Alweer speelt de heer Van der Vlies een centrale rol in het naar voren brengen van dat probleem. In de loop van de 22ste wordt bij de Kamer een brief van de KNMG bezorgd. In die brief staan drie belangrijke conclusies die toegeschreven worden als conclusies van de TZ/Arbo-evaluatie. Conclusie één is dat verdere privatisering vooralsnog helemaal niet nodig is, omdat de eerste maatregel, dus de wekenmaatregel, al zoveel effect heeft gehad. Maar niet alleen omdat die maatregel zoveel effect heeft gehad. Nee, vooralsnog zijn helemaal geen verdere maatregelen nodig. De tweede conclusie is dat een verdere privatisering een tweedeling in de maatschappij zou kunnen vergroten, vanwege de verwachtingen rondom de reÈntegratie. De derde conclusie is dat van verdere privatisering geen noemenswaardige verdere daling van het ziekteverzuim te verwachten zou zijn.

Dit alles werd bij de Kamer neergelegd in de brief van de KNMG. De heer Van der Vlies was op dat moment aan het woord in de Kamer en hij confronteerde mij ermee. Hij vroeg: kent u die conclusies? Ik zei daarop heel helder en heel direct tegen hem: nee, mijnheer Van der Vlies, ik heb helemaal geen inzicht in die conclusies. Dat klopte ook, want die drie zo specifieke conclusies, die niet alleen betrekking hadden op dat rapport 2, maar die met de hele lading te maken hadden, waren mij op maandag helemaal niet gemeld in het overleg met mijn eigen medewerkers. Zo gespecificeerd, in deze vorm, waren die zaken aan mijn medewerkers ook niet gemeld in het overleg van 17 november. Ik werd dus op dat moment door de heer Van der Vlies geconfronteerd met voor mij volstrekt nieuwe conclusies. Ik heb op dat moment naar volle waarheid meegedeeld dat ik die conclusies niet kende. Dat was echt een fase verder. De brief van de KNMG was voor mij ook het eerste signaal dat dat mogelijkerwijze ± bij mijn weten had het college op dat moment ook nog geen besluit genomen ± onderdeel zou kunnen zijn van de informatie die naar ons op weg was. Maar daar had ik op basis van de informatie, de signalen van wie dan ook ± op vrijdag van mijn ambtenaren, op maandag, op dinsdag ± geen inzicht in. Die conclusies kende ik niet. Daarom heb ik de heer Van der Vlies geantwoord zoals ik geantwoord heb. Ik zou dat ook vandaag nog steeds doen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik heb in mijn bijdrage in eerste termijn en later bij interruptie al gewezen op het feit dat het in dat stukje van onze gedachtenwisseling ging over geautoriseerde conclusies en voorlopige conclusies. De staatssecretaris kan toch niet volhouden dat de drie conclusies die ik uit de KNMG-notitie heb ingebracht in het debat, als het ware puur zwart zijn tegenover als totaal wit de voorlopige conclusie ± enkelvoud ± die de staatssecretaris al wél kende? De staatssecretaris heeft ook toegegeven die te kennen op 20 november.

Linschoten

Er is toch een duidelijke verwantschap tussen beide? Wij gaan elkaar toch niet op woorden vangen? Het ging in dat debat om trends, een fase later uiteraard met cijfermateriaal daaromheen. Op dat moment ging het om de trends.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, het ging om significant nadere informatie. De conclusies die de heer Van der Vlies verwoord heeft, staan in de brief van de KNMG. Die brief heb ik ergens in mijn dossier zitten. De informatie komt er niet alleen op neer dat het zo goed gaat ± veel beter dan wij gewenst hadden ± met de terugdringing van het ziekteverzuim. In de conclusie wordt er namelijk vervolgens iets aan gekoppeld, namelijk dat verdere privatisering niet meer nodig is. Dat is een significant ander signaal. Het derde element dat ik zojuist noemde, was dat ook als gevolg van de privatisering ± nadere formulering ± geen noemenswaardige verdere daling van het ziekteverzuim te verwachten zou zijn. Dat waren toch heel andere conclusies dan ik tot dat moment kende en kon kennen. De heer Van der Vlies confronteerde mij in de Kamer met die drie conclusies. Die weken significant af van datgene wat ik verwachtte dat de inhoud van de evaluatie zou zijn. Daarom zei ik volstrekt terecht tegen de heer Van der Vlies: ik heb absoluut geen inzicht in die conclusies, ze kunnen wel in de brief van de KNMG staan, maar mij zijn ze niet eerder gemeld dan nadat ik net als de Kamer de brief van de KNMG tijdens het debat onder ogen kreeg. Geen moment eerder. Dus ook op dat moment heb ik volstrekt eerlijk en terecht tegen de heer Van der Vlies gezegd: sorry, maar die conclusies ken ik niet.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik neem de staatssecretaris natuurlijk op zijn woord. Het is echter merkwaardig dat alleen de staatssecretaris het zo ervaart als hij het zegt, in tegenstelling tot nogal wat deelnemers aan het debat, zeker nu achterom ziende. Ik erken dat ik met die mededeling van de staatssecretaris op dat moment genoegen heb genomen. Ik had niet de bewijslast van het tegendeel. Maar nu, het geheel overziende, ligt het op het punt van de volume-ontwikkeling en de relevantie van de volgende tranche in de ziektewetingreep uit het regeerakkoord toch een slag anders. Als u de voorlopige conclusie, het A4'tje dat via uw ambtenaren tot u is gekomen, legt naast wat de KNMG heeft gezegd, dan loopt die trend die op dat moment uiterst relevant was, toch synchroon. Dat u die laatste conclusie niet kende, begrijp ik, maar de eerste kende u in ieder geval wel.

Staatssecretaris **Linschoten**: Maar het gaat vooral om de conclusie die aan die trend wordt verbonden. Er wordt hier aan een trend die gaande is, namelijk dat het veel beter gaat met het terugdringen van het ziekteverzuim dan wij hadden gedacht, de conclusie verbonden, dat er blijkbaar in het onderzoek materiaal is te vinden op grond waarvan men kan concluderen dat verdere privatisering niet nodig is. Ook zou uit dat onderzoek blijken dat wij niet alleen op de goede weg zitten maar dat verdere privatisering geen nadere bijdrage zou leveren aan het terugdringen van het ziekteverzuim.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Maar dat was nu juist het onderdeel dat u er liever niet in wilde hebben, omdat u het niet rekende tot het takenpakket van het CTSV om de toekomstverkenning eraan toe te voegen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat is allemaal waar, maar dat maakt niet uit. Feit is, dat u me met die conclusies confronteert en dat ik die conclusies op dat moment niet kende. Dat laat onverlet wat mijn oordeel erover is. De mededeling dat het heel goed gaat met het terugdringen van het ziekteverzuim en dat dus de WULBZ niet meer nodig is, is een conclusie die ik tot op de dag van vandaag niet de mijne heb gemaakt. Mijn conclusie was: we zijn op de goede weg; dat geeft het feit aan dat die volume-ontwikkeling zo goed gaat en dat er geen enkele reden is om niet de volgende stap te zetten teneinde de volume-ontwikkeling een nog grotere push te geven. Met andere woorden, ik ben het inhoudelijk met die conclusies absoluut niet eens. Maar wat aan de orde is, is de vraag of ik ervan wist en of ik ze kende. Ik heb u toen naar eer en geweten geantwoord dat ik ze niet kende.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Ik heb op ditzelfde punt een feitelijke vraag aan de staatssecretaris. Het kan mij ontgaan zijn dat hij het al eerder heeft gezegd. Wanneer was hij op de hoogte van de samenvatting die de kwantitatieve gegevens bevatte die hij ons tijdens het overleg van 1 maart heeft uitgereikt? Op 17 november was die samenvatting aan zijn ambtenaren meegegeven.

Staatssecretaris **Linschoten**: Die heeft mij in de loop van de behandeling van de Ziektewet niet meer bereikt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): U kreeg die pas na het debat?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja, in ieder geval. Ik denk zelfs dat die pas in het kader van de voorbereiding van de vragen die hier aan de orde zijn geweest, bij onze interne reconstructie naar boven is gekomen. Dat is niet verwonderlijk, want mij is wel gemeld wat er vervolgens door de medewerkers mee gebeurde. De betrokken medewerker die moest nagaan wat hij er verder mee moest, is blijven steken bij de mededeling van het college van toezicht dat hij de achterliggende informatie niet zou krijgen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Ik hoop dat de staatssecretaris het mij niet euvel duidt dat ik het toch wat merkwaardig vind, aangezien er zinnen in staan, die ook al door anderen zijn geciteerd, als: maar de besparing die door TZ in drie jaar werd beoogd, is in 1994 reeds vrijwel volledig gerealiseerd. Dat moeten uw ambtenaren u toch gemeld hebben?

Staatssecretaris **Linschoten**: Het feit als zodanig, de mededeling op die maandag dat het een stuk sneller gaat, is mij gemeld. Dat gebeurde niet in die exacte kwantiteit.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dan moet u eens met uw ambtenaren praten.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik praat regelmatig met mijn medewerkers.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Sorry, laten wij even met de voeten op de aarde blijven staan.

Linschoten

Staatssecretaris **Linschoten**: In de daarop volgende week kwamen alle rapporten beschikbaar.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Nee, dat was pas op 1 december.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, ik heb voor die tijd op 28 december...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dat was omdat de Kamer u gedwongen had om tijdens het debat te zeggen of u die concepten had. Maar dat wist u toen nog niet. Maar uw ambtenaren wisten sinds 17 november dat deze conclusies in de samenvatting van de kwantitatieve gegevens stonden. Ik meen dit heel serieus en goedaardig: als u ambtenaren heeft die dit lezen en die u dat niet melden, dan moet u echt een heel goed gesprek met ze hebben. Ik vind dat dit niet kan.

Staatssecretaris **Linschoten**: Met alle respect, maar belangrijk was de mededeling...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Het is belachelijk dat ik het moet vragen, maar dat komt door de verbijstering dat ik nu besef dat u het niet wist op dat moment.

Staatssecretaris **Linschoten**: Maar mevrouw Van Nieuwenhoven, het ging om informatie waarvan mijn ambtenaren op dat moment hebben geconcludeerd dat er geen significant nieuws in zat...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dan kan ik u aanbevelen om eens een goed gesprek met ze te voeren.

Staatssecretaris **Linschoten**: ...anders dan de mededeling dat het onderdeel uitmaakte van die rapporten. Dat wordt mij die maandag gemeld. Ik heb, voordat ik uiteindelijk de concepten van 28 november ontving, die drie A4'tjes inderdaad niet ingezien.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! De staatssecretaris meldde in het begin dat zijn directeuren een gesprek hadden gehad met de directeuren CTSV, waarin werd gezegd dat de rapportages eraan kwamen. Dat waren onder andere de toekomstontwikkelingen en de kwantitatieve effecten. Dat leidde ± hoewel wij dat allemaal, ook de staatssecretaris, niet zeker weten ± tot de verzuchting: dan wordt het oorlog. Waarom zouden de conclusies van het KNMG niet de aanleiding zijn voor de ambtenaren om te zeggen, dat het oorlog zou worden?

Staatssecretaris **Linschoten**: Omdat mijn ambtenaren die conclusies niet kenden!

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): U hebt gezegd dat in het gesprek tussen de ambtenaren van het CTSV en Sociale Zaken een viertal zaken naar voren is gebracht. Die rapportages kwamen eraan en daarin zaten onder andere kwantitatieve effecten en een toekomstontwikkeling. Het gaat met name om de toekomstontwikkeling. Een van uw ambtenaren heeft gezegd dat het oorlog wordt. Zou dat eigenlijk niet te maken kunnen hebben met die toekomstontwikkeling?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb zojuist aangegeven dat dit signaal mij bereikt had en dat de lezing van mijn eigen medewerkers dus een andere is. Ik heb het alleen maar gebruikt in relatie tot het proberen te bedenken wat de scherpste reactie zou kunnen zijn geweest en of deze van invloed heeft kunnen zijn op de manier waarop het college op de 20ste zijn besluiten heeft geformuleerd. Ik heb het alleen maar in dat kader gebruikt. Verder is er in een heel korte afronding van die vergadering in globale termen mijn medewerkers aangeduid wat eraan kwam. Met betrekking tot de onderbouwing daarvan is slechts dat ene stuk op tafel gelegd. De wijze waarop dat aan mij is gerapporteerd en teruggekoppeld, heb ik in de discussie helder gemaakt.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Als de ambtenaren van het CTSV wel de concept-rapporten aan de ambtenaren van Sociale Zaken hadden gegeven, waarmee zij dus op de 21ste beschikten over alle drie concepten, had de staatssecretaris het dan ook logisch gevonden dat hij daarover ook niet geÏnformeerd was? Hij wilde het niet van mevrouw Van Leeuwen hebben.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik moet aannemen dat mijn medewerkers mij gerapporteerd zouden hebben op de 20ste indien zij de 17de die concept-rapporten hadden gekregen.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Op basis waarvan neemt u dat aan? Met betrekking tot een andere belangrijke conclusie hebben die ambtenaren u namelijk niet geÏnformeerd.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat hebben ze wel. Op die maandag hebben zij in algemene termen die conclusie meegedeeld. Men heeft niet die A4'tjes overgelegd. Dat was ook niet nodig in die fase, maar men heeft wel melding gemaakt van het feit. Als mijn medewerkers in die vergadering samenvattingen zouden hebben gekregen van rapport 1, rapport 2 en rapport 3 en daarmee zouden weten dat het om drie rapporten ging, hadden zij mij dat gemeld. Daar ben ik van overtuigd.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dus u denkt dat u wel op de hoogte gesteld zou worden van samenvattingen van drie rapporten en u vindt het eigenlijk logisch dat u niet op de hoogte wordt gesteld van één rapport en de samenvatting daarvan?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, ik ben dus wel van de hoofdconclusie op de hoogte gesteld. Dat vervolgens die drie á vier A4'tjes niet op mijn bureau terecht zijn gekomen, verbaasde mij niet.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Maar dan wil ik precies weten waar u op die maandagochtend door uw ambtenaren van op de hoogte bent gesteld. U heeft niet de tekst gekregen?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): U bent op de hoogte gesteld van de algemene lijn. Dat was niets nieuws. Dat was ook uw argumentatie om het niets nieuws te vinden en het niet mee te delen aan de Kamer. In de samenvatting staat echter wel iets nieuws, namelijk dat het CTSV tot het oordeel komt dat hetgeen de politiek in drie jaar beoogd heeft met betrekking tot ziekteverzuim in één jaar wordt gerealiseerd. Me dunkt dat dit een belangrijke conclusie is! Dat zegt u zelf ook in de antwoorden. Bent u nu van die conclusie, inclusief de financiële gevolgen daarvan, op

de hoogte gesteld of alleen maar van die algemene trend?

Staatssecretaris **Linschoten**: Alleen maar van die algemene trend. Dat heb ik ook aangegeven in mijn antwoord zojuist.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat klopt, maar dan kunt u toch niet met droge ogen zeggen dat de ambtenaren u wel op de hoogte hadden gesteld als zij ook een samenvatting van rapport 1 en rapport 3 zouden hebben gekregen? Van rapport 2 bent u het namelijk niet.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, waarschijnlijk op dezelfde wijze: de algemene formulering. Mijn ambtenaren wisten op dat moment dat het om concepten ging. Ze wisten dat er nog niet één keer met het bestuur over die concepten was gesproken. Dat geeft ook ongeveer de status van die stukken aan. De daaropvolgende maandag zou pas de eerste vergadering plaatsvinden op basis van de stukken die het bestuur had meegekregen in de weekendtas. Dat was de situatie. Dan krijgen ze een stuk mee waarin iets staat over kwantitatieve ontwikkelingen. Dat verbaast niemand, omdat wij dat in belangrijke mate al wisten. In algemene termen wordt mij dat dus gemeld. Het onderliggende stuk zou niets hebben toegevoegd aan de informatie dat het een stuk sneller gaat met de ontwikkeling van het terugdringen van het ziekteverzuim dan wij met elkaar hadden verondersteld.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Maar waarom melden ambtenaren u de informatie die niks zegt, namelijk een trend die u al kende, en waarom informeren zij u niet over iets wat wél relevant is?

Staatssecretaris **Linschoten**: Omdat wij uit het onderzoek dat wij tot dan toe tot ons hadden gekregen, ongeveer dezelfde informatie kenden. Dus men heeft na lezing van het rapport, gewoon in het kader van de zeef ''wat komt wel en wat komt niet bij bewindslieden terecht'', besloten dat stuk niet op tafel te leggen, los van de mededeling dat de rapporten eraan komen en dat dit een belangrijke maar niet nieuwe trend is. Kijkend naar de inhoud van het stuk en naar de cijfertjes die erin staan, vind ik dat een begrijpelijk standpunt.

Voorzitter! Dan ga ik in op nog enkele concrete vragen van de woordvoerders. Op de vragen van de heer Rosenmöller over 20 en 17 november en het punt van de persconferentie heb ik al geantwoord. Ik meen dat ik ook een helder antwoord heb gegeven op zijn vraag over het verschil tussen het aanbod dat de voorzitter van het CTSV mij heeft gedaan en de poging die een van mijn medewerkers heeft ondernomen om dezelfde dag ambtelijk de concept-stukken te krijgen. Ik heb ook uitvoerig stilgestaan bij de reactie van mijn medewerkers en de wijze waarop die niet bij het bestuur terecht had kunnen komen. In reactie op de opmerking van de heer Rosenmöller over de diverse concepten die er zijn geweest, moet ik herhalen wat ik in het algemeen overleg op 1 maart aan de orde heb gesteld. Ik meen echt dat het de verantwoordelijkheid van het CTSV is om die verschillende concepten in de eigen voorbereiding en besluitvorming te gebruiken op de wijze die het CTSV zelf wenselijk acht. Ik heb ook geantwoord op de vraag over het overleg met kamerleden op 20 november. De heer Rosenmöller heeft mij gevraagd inhoudelijk te reageren op een eigen onderzoek van de Kamer. Op dit punt ± wat is er rondom die rapporten gebeurd? ± vind ik het niet nodig. Ik heb helder en op geen enkel moment de onwaarheid sprekend, verteld hoe het naar mijn idee gelopen is. Dat ik vervolgens ook niet weet hoe een aantal dingen bij het CTSV is gelopen, is vers twee. Maar dat is ook niet primair mijn verantwoordelijkheid of de verantwoordelijkheid van de Kamer. Dat is de verantwoordelijkheid van het CTSV zelve.

Voorzitter! De heer Marijnissen, mevrouw Bijleveld, de heer Van der Vlies, mevrouw Van Nieuwenhoven en de heer Van Hoof hebben de heel specifieke vraag gesteld of ik op enig moment ± toen ik, in welk stadium dan ook, beschikte over welke kennis dan ook ± een poging heb ondernomen om in de richting van het CTSV te interveniëren met betrekking tot het wijzigen van conclusies die eraan kwamen en die mij eigenlijk niet bevielen. Het antwoord op die vraag is: nee. Ik vond en vind dat dit de eigen verantwoordelijkheid van het CTSV is. Een telefoontje van mij in de richting van Zoetermeer met de mededeling ''luister eens, dit bevalt mij niet'', is naar mijn stellige overtuiging in de bestuurlijke verhoudingen die wij hebben iets wat niet voorkomt. Ik heb het in dit debat ook al eerder gezegd. Ik denk dat men in Zoetermeer ± gelet op de onafhankelijke positie die het college zelf claimt ± in lachen zou zijn uitgebarsten als ik als staatssecretaris een dergelijke poging had ondernomen. Met andere woorden, wanneer komt er een rapport met welke inhoud, wanneer wordt het gepubliceerd, wanneer is er een persconferentie, wanneer bieden wij het aan aan de staatssecretaris; dat zijn allemaal zaken van het CTSV zelf. Daarmee wil ik mij niet bezighouden, daarmee heb ik mij ook niet beziggehouden. In dit kader is de vraag gesteld: wat mag het college wel en wat mag het college niet? Daarover heb ik natuurlijk in algemene zin wel communicatie met het college. Ik heb de Kamer daarvan ook voorbeelden gegeven. Ik noem het doen van toekomstvoorspellingen. Ik vind dat wij er allemaal belang bij hebben dat die er zijn, dat die kwalitatief goed zijn. Maar dat is nu juist iets wat je niet bij een onafhankelijk college van toezicht moet leggen. Je moet ervoor zorgen dat op een andere wijze die informatie beschikbaar komt voor degenen die bezig zijn met beleidsontwikkeling.

Voorzitter! Mevrouw Bijleveld heeft mij gevraagd nader in te gaan op het lek. Ik kan daar eigenlijk niet veel meer over zeggen dan wat ik er tot nu over heb gezegd. Zij concludeerde zojuist dat juist met betrekking tot dat lek nader onderzoek nodig is. Ik ben het met haar eens. Dat onderzoek vindt ook op dit moment plaats. Het wordt gehouden door de rijksrecherche. Ik vind dat het daar in goede handen is. Ik hoop met anderen dat het, op verzoek van het CTSV ingestelde, rijksrecherche-onderzoek met betrekking tot dat lek ± wat het ook moge zijn, wie het ook moge zijn geweest, waar naar toe het ook mag zijn geweest en wat de inhoud van het lek ook mag zijn geweest ± nadere informatie met betrekking tot deze materie oplevert.

De heer **Marijnissen** (SP): In een brief van vandaag, waarvan wij een kopie hebben gekregen, vraagt de ondernemingsraad van het CTSV op

enigszins verontwaardigde toon aan de staatssecretaris om zich verder te onthouden van elke insinuatie in de richting van het personeel, zeker zolang het onderzoek nog loopt. In dit verband wil ik ook herinneren aan zijn uitspraken in het algemeen overleg van 1 maart over mensen met dubbele agenda's, etcetera.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik doe helemaal geen insinuaties als het om het lek gaat. Ik laat deze zaak graag over aan de rijksrecherche, want bij haar is dat onderzoek in goede handen. Ik wil daar niet in treden.

De heer **Marijnissen** (SP): Maar u ontkent toch niet dat in het algemeen overleg van 1 maart door u uitspraken zijn gedaan die duidelijk het personeel van het CTSV betroffen? Dat personeel vraagt u nu om u verder van dit soort uitspraken te onthouden.

Staatssecretaris **Linschoten**: Het kan best zijn dat het bij het personeel vandaan komt; ik weet het niet. Wie zal het zeggen? Het enige dat wij weten, is dat er op enig moment zaken naar buiten zijn gekomen die het bestuur niet had vastgesteld. Dat blijkt uit wat er rond de maandag is gebeurd, zoals ik zojuist aangaf. Het blijkt ook uit de conclusies die in het rapport van de KNMG stonden, want die zijn natuurlijk niet uit de lucht komen vallen. Die moeten ergens vandaan komen. Er is dus op enig moment ergens gelekt. Wie dat heeft gedaan, weet ik niet. Ik weet alleen dat het gebeurd moet zijn en dat het bestuur van het college terecht om een onderzoek van de rijksrecherche gevraagd heeft. Ik hoop dat dit onderzoek ons nader kan informeren over deze hele materie.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Begrijp ik dat de staatssecretaris nu zegt dat de conclusies uit de onderzoeksrapporten kwamen? Dat zegt hij namelijk. Hij gaat ervan uit dat dit de conclusies waren. Dan kunnen wij nu ook zeggen: dat waren de conclusies die op 20 november in het overleg tussen directie en bestuur geschrapt zijn. Daaraan ging het overleg op 17 november vooraf waarin de SZW-ambtenaren hebben gezegd dat zij geen behoefte meer hadden aan toekomstige conclusies.

Staatssecretaris **Linschoten**: Op het moment dat ik de brief van de KNMG kreeg en de heer Van der Vlies mij in de Kamer met die conclusies confronteerde, was mijn perceptie, evenals van degene die de vragen stelde, dat dit geen zelfstandige bevindingen van de KNMG waren. Men wilde ons ervan op de hoogte stellen dat dit de inhoud zou zijn van de rapportage die wij van het CTSV zouden krijgen. Dat was op dat moment aan de hand. Als wij daarin gelijk hadden, en ik denk dat wij daarin gelijk hadden, dan is dat een voorbeeld van het resultaat van het lekken van informatie. Ook op dat moment had het college van toezicht de rapporten nog steeds niet vastgesteld. Die informatie moest toch ergens uit of rondom het CTSV vandaan komen, want die is niet uit de lucht komen vallen. Anders kan dat niet. Als men vervolgens die conclusies vergelijkt met de definitieve rapporten, kan iedereen zijn eigen conclusie trekken. Dat moet men ook vooral doen. Maar feit is dat het op dat moment helder was dat was gelekt uit de informatie die blijkbaar stond in de concept-rapporten die waren voorgelegd aan het bestuur. Dat is het enige dat ik daarmee wilde zeggen.

Mevrouw **Schimmel** (D66): U zei: de rijksrecherche moet nu uitzoeken wie dat gelekt heeft. Daarmee geeft u aan dat het inderdaad de conclusies uit die rapporten waren.

Staatssecretaris **Linschoten**: Natuurlijk. Maar daar gingen wij op dat moment toch allemaal van uit?

Mevrouw **Schimmel** (D66): Niet op 22 november. U zegt op de vraag van de heer Marijnissen dat nu wordt onderzocht wie over deze conclusies uit de concept-rapporten heeft gelekt.

Staatssecretaris **Linschoten**: Die onderzoeksvraag is veel breder. Er is in zijn algemeenheid aan de rijksrecherche gevraagd: wij denken dat er gelekt is en wilt u dat voor ons uitzoeken? Wat ik nu aangeef, is dat de brief van de KNMG er een voorbeeld van is dat vertrouwelijke informatie op straat lag. Dat staat los van de vraag of die onderdelen inderdaad in de concept-rapporten stonden of later uit de definitieve rapporten geschrapt zijn. Het is gepresenteerd als materiaal dat uit die geheime concept-rapporten kwam. In die zin geef ik het als voorbeeld van een mogelijk lek.

Pas op 28 november, zo vervolgt mevrouw Bijleveld, heb ik de rapporten opgevraagd. Een week lang heb ik dat verzoek van de Kamer niet doorgegeven. Dat klopt inderdaad; daar waren wij het inhoudelijk met elkaar over eens. Ik heb dat verzoek echter niet zomaar niet doorgegeven; ik heb de Kamer ook laten weten dat ik dat verzoek niet wilde doorgeven. Ik heb ook aangegeven waarom. Ik heb de Kamer volstrekt helder gemaakt dat het mij erom gaat dat ik rapporten van het CTSV wil ontvangen en geen concept-rapporten. Daar ben ik helemaal helder over geweest, volgens mij ook in die periode in de Kamer. Op 28 november ben ik overigens door de knieën gegaan, nadat de Kamer hier andermaal om gevraagd had. De redenen hiervoor heb ik, dacht ik, in mijn beantwoording al aangegeven.

De heer Van Wingerden heeft met mijn beantwoording tot nu toe volgens mij al antwoord gehad op zijn vragen.

De heer Van der Vlies heeft gevraagd naar het moment van het telefoontje. Ik ben daarop ingegaan. Ik ben zeer uitgebreid ingegaan op hetgeen er gebeurde tijdens het debat, en op zijn vraag over de conclusies uit het KNMG-rapport. Ik heb ook uitdrukkelijk aangegeven dat ik op geen enkel moment de telefoon heb opgepakt en het college van toezicht op basis van mijn kennis heb opgebeld met de mededeling: dit soort rapporten lust ik niet; wilt u dit en dat veranderen. Ik heb de inhoud van die rapporten absoluut niet op die manier willen beïnvloeden.

De heer Van der Vlies heeft nog een concrete vraag gesteld over de toekomstvoorspellingen. Eerst stonden die erin en toen gingen zij er weer uit. Ik moet met de heer Van der Vlies vaststellen dat het college met betrekking tot die toekomstvoorspellingen een stuk prudenter is geweest dan de eerdere signalen, bijvoorbeeld die brief van de KNMG, deden veronderstellen. Ik verklaar dit als volgt. Het college van toezicht is blijkbaar evenzeer als ik van mening dat dit niet zijn taak is en dat die voorspellingen dus ook niet thuishoren in deze rapporten. Op verschillende momenten is door een aantal mensen, met name de heer Marijnissen, gesuggereerd dat het

bestuur op enig moment om zou zijn gegaan op dit punt. Aan de hand van de feiten die mij geworden zijn, moet ik vaststellen dat dit helemaal niet kan. Het bestuur krijgt pas op 17 november voor het eerst de stukken onder ogen. Ook is gebleken dat in de briefings die het, zonder de stukken te kennen, voor die tijd heeft gehad aan de hand van sheets, helemaal niets zat aan toekomstvoorspellingen. Gegeven het tempo dat moest worden gemaakt ± laten wij zorgen dat het nog klaar komt voor de behandeling van de Ziektewet ± vond het personeel blijkbaar dat ook dit moest worden meegenomen.

Ik stel vast dat die conceptrapporten pas op 17 november voor het eerst in de tas van het bestuur van het college zitten. Dat weekend neemt het bestuur er kennis van. Op 20 november vindt de eerste vergadering over die stukken plaats. De 14de vindt een belangrijke briefing plaats. Het bestuur krijgt op dat moment nog geen stukken ter beschikking, maar wordt aan de hand van sheets bijgepraat over wat er gaande is. De stukken zitten op 17 november voor het eerst in de weekendtassen van de bestuursleden. Op de daarop volgende maandag vindt voor het eerst een discussie plaats over die stukken tussen het bestuur en de directie. Dat het bestuur dan het standpunt inneemt dat dit soort passages niet thuishoort in die rapporten, vind ik zeer honorabel. Ik vind dat het bestuur daar volstrekt gelijk in heeft. Er is geen enkele reden om te veronderstellen dat het bestuur op welk moment dan ook om is gegaan. Het bestuur had daar voor die tijd nog geen standpunt over geformuleerd, omdat het die stukken nog niet had gezien.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! In de versie van de directie, aanvankelijk opgesteld door het personeel ± ik heb die tijdens het algemeen overleg rondgedeeld; vandaag is die versie door de ondernemingsraad ook toegezonden aan de kamerleden ± staat heel duidelijk dat na de 14de twee dingen aan het personeel zijn meegedeeld door het bestuur. Het eerste was: tempo maken in verband met de actualiteit en de behandeling van de WULBZ. Het tweede was: maak ook toekomstverkenningen. Mijn vraag aan de staatssecretaris is de volgende. Wordt in het stuk van het bestuur over de chronologie van de gebeurtenissen niet ook melding gemaakt van het feit dat in ieder geval bij het personeel de houding van het bestuur zo is overgekomen dat men meende dat er ook toekomstverkenningen moesten worden gemaakt? Indien dat waar is, is het toch zo dat het bestuur in het weekend van de zeventiende is omgegaan en inhoudelijk in ieder geval anders over de toekomstverkenningen is gaan denken dan daarvoor?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik deel uw analyse niet. Mij is ter ore gekomen dat men de zaak in een stroomversnelling wilde brengen om de rapporten tijdig voor de behandeling van de WULBZ aan de Kamer toe te zenden. Mogelijkerwijs hebben medewerkers begrepen dat het bestuur ook graag die toekomstvoorspellingen wilde hebben. Dat is best mogelijk. Ik stel alleen vast dat het bestuur daarover tot op dat moment geen standpunt had ingenomen. Ik stel tevens vast dat men het weekend van 17 november voor het eerst rapporten, teksten in de weekendtassen mee had genomen en dat het bestuur daar pas op maandag 20 november voor de eerste keer over praat. Dan wordt dus voor het eerst een standpunt ingenomen aan de hand van die teksten. Je kunt op het moment dat je voor het eerst een standpunt inneemt niet omgaan.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Op 14 november zijn toch die presentaties geweest? In de versie van de ondernemingsraad, die de Kamer vandaag pas heeft ontvangen, maar die al eerder bekend was, staat heel uitdrukkelijk d.d. 14 november: bestuur geeft opdracht om consequenties van de bevindingen voor de verdere privatisering van de Ziektewet in rapport 3 op te nemen. Dat is heel concreet.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja, dat heb ik ook gelezen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Het bestuur geeft opdracht. Dat doe je alleen als je de visie hebt dat het hoort, dat het moet, dat het gewenst is.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik ga uit van de versie die door het bestuur wordt vastgesteld. De Kamer moet mij niet kwalijk nemen dat ik mij daar primair op baseer. Nogmaals, ik ga ervan uit, wat er tussen de 14de en de 17de ook is gebeurd, dat het bestuur op de 17de pas voor het eerst teksten krijgt en dat het bestuur pas voor het eerst op de 20ste over die teksten praat.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Kunnen wij die bestuursversie krijgen?

Staatssecretaris **Linschoten**: U weet welke aarzelingen ik daarbij heb. Mij wordt vertrouwelijk meegedeeld dat het bestuur onder zijn verantwoordelijkheid een rapport ten behoeve van het rijksrecherche-onderzoek heeft gemaakt en mij wordt verzocht om daar vertrouwelijk mee om te gaan. Zolang degene die het heeft opgesteld mij niet de vrijheid geeft om dat te publiceren...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Volgens mij gaat er iets mis. Dat was ook al zo bij de brief van mevrouw Van Leeuwen en toen heb ik nog de handreiking gedaan om de vertrouwelijke zaken eruit te halen. Ik vraag mij af of wij er allemaal bij gebaat zijn, niet in de laatste plaats de staatssecretaris, als hij citeert uit stukken die hij niet aan de Kamer kan overleggen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik parafraseer.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Nou ja, zullen wij elkaar niet op dat soort woorden vangen? Het gaat erom dat wij in deze Kamer beoordelen of wij wel of niet juist ingelicht worden. Als u vindt dat u die stukken nodig hebt ter ondersteuning van wat u ons uitlegt, dan vraag ik mij af of het niet beter is dat wij die stukken kennen. U moet dat echter zelf beoordelen. Ik zeg niet dat het een wet van Meden en Perzen is, maar het zou wel een mooi gebruik voor de Kamer zijn.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb er absoluut geen problemen mee om de Kamer welk stukje informatie dan ook, hetzij uit het document hetzij uit die brief, te geven. Alleen als er ten behoeve van de rijksrecherche een verhaal wordt gemaakt en mij wordt gemeld dat ik er vertrouwelijk kennis van kan nemen...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dat is bezijden het punt dat ik stel. Daar hebt u gelijk in. Dat gelijk kunt u een- en andermaal van mij krijgen. Het gaat mij erom dat u nu al voor de derde of de vierde keer aangeeft dat het stuk dat wij wel hebben, verschilt van het bestuurlijke stuk voor de rijksrecherche.

Staatssecretaris **Linschoten**: Zo is het ook.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Ja, maar dat is toch heel raar? Dat moet ik toch kunnen controleren? Ik maak namelijk onderdeel uit van het parlement, dus ik moet kunnen controleren of u de waarheid wel of niet spreekt. Daarover hebben wij vandaag een debat. Ik wil u op uw woord geloven, maar eigenlijk zou u uw woord het beste onderstrepen door alle stukken te overleggen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat ben ik met u eens, maar moet u nu zelf eens zien hoe u met het begrip ''alle stukken'' omgaat. Er is een vertrouwelijk stuk gemaakt voor de rijksrecherche en het is niet de bedoeling dat het op straat komt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dan moet u dat eigenlijk ook niet naar voren brengen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Met alle respect, ik ben er ook niet over begonnen. De heer Marijnissen begon over het uitgelekte stuk waarover hij beschikte. Stelt u zich het volgende voor. Er zijn twee versies. Het personeel ± ik moet aannemen dat het personeel de bron is waarop de heer Marijnissen zich beroept ± laat zijn versie uitlekken via de heer Marijnissen.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Dat hebben zij opgestuurd.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ja, vandaag.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dat hebben wij gekregen van de ondernemingsraad. Maar ik doe net als u. Ik werk niet met uitgelekte stukken. Ik heb dat stuk vanochtend van de ondernemingsraad van het CTSV gekregen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Maar u heeft dat stuk van het bestuur niet gekregen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Nee, dat vraag ik nu aan u.

Staatssecretaris **Linschoten**: Als u dat wilt, zal ik het verzoek overbrengen aan het bestuur van het college van toezicht om ook de Kamer vertrouwelijk op de hoogte te brengen van dat stuk, evenals ik vertrouwelijk op de hoogte ben gebracht van dat stuk. Ik heb daar geen enkele moeite mee. Ik voeg er wel aan toe dat het rapport is opgesteld voor de rijksrecherche. Het bestuur neemt daarvoor de verantwoordelijkheid. Het personeel is er blijkbaar boos over en laat daarover een ander stuk lekken. Als daardoor ook het officiële vertrouwelijke stuk bekend moet worden gemaakt, ontstaat er een situatie waarin er voor de toekomst een ratjetoe van wordt gemaakt. Dat lijkt mij zeer onverstandig.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Wij kenden een stuk. Er is nu ook een openbaar stuk, waarvan de staatssecretaris op de hoogte kan zijn. De staatssecretaris is echter ook in het bezit van een stuk dat wij niet kennen. Er schijnt licht tussen die twee stukken. Is het niet in het belang van het debat en van iedere deelnemer aan dit debat, lettend op de zuiverheid die wij willen bereiken en de waarheid die wij willen vinden, dat hij een verzoek om dat stuk doorgeleidt naar het CTSV? Het kan daar prudent mee omgaan. Er kan daarin bij wijze van spreken worden geknipt, als de voor de Kamer relevante kwesties er maar in staan. Ik wil nog wel zo ver gaan dat ik hetgeen voor het recherche-onderzoek relevant is en geheim moet blijven, respecteer. Wij moeten vaststellen dat het de voortgang van het debat zou dienen als wij dat over en weer kunnen wisselen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik ben dat inhoudelijk met u eens. Mijn aarzeling heeft te maken met het volgende. Gesteld dat iemand er belang bij heeft dat rapporten die ten behoeve van rijksrecherche-onderzoeken zijn opgesteld beschikbaar komen. Het enige wat men dan moet doen, is het laten uitlekken van een andere versie. Men kan wijzen op hetgeen er in het ene stuk staat en vragen om het andere stuk. Ik begrijp uw inhoudelijke punt wel, maar ik wijs ook op het formele probleem. Het geheime stuk is niet eens voor mij gemaakt, maar voor de recherche. De Kamer wil dat hebben. Een volgende keer kan iemand het interessant vinden dat een rapport op straat komt te liggen. Hij bedenkt een eigen versie en laat deze uitlekken of stuurt haar aan de Kamer. De Kamer vindt dan dat die versie met de andere versie vergeleken moet worden.

Voorzitter! Ik vind het bijzonder onzorgvuldig als op die wijze een trucje wordt bedacht om vertrouwelijke informatie beschikbaar te krijgen. Nogmaals, het is ook in mijn belang dat de Kamer over alle informatie beschikt en dat is dan ook absoluut niet mijn bezwaar. Ik hoop dat de Kamer oog heeft voor dit punt.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik heb dat in het algemeen overleg van 1 maart al gezegd. Ik ben u daarin toen bijgevallen. Ik heb toen gezegd dat wij uitlekken niet moeten uitlokken. Ik vind dat nog steeds, maar de Kamer zou geen knip voor de neus waard zijn als zij geen gebruik zou maken van relevante informatie die in de openbaarheid ligt. Als wij die niet zouden gebruiken, zou ons dat kwalijk genomen worden.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik verwijt u absoluut niet dat u die informatie niet gebruikt. U vraagt mij echter om inzage te geven in een stuk wat niet voor mij is gemaakt en wat mij strikt vertrouwelijk beschikbaar is gesteld. Het enige argument waarom dat stuk niet op straat moet komen te liggen, is niet dat de inhoud daarvan zo geheim is, maar omdat het ten behoeve van een rijksrecherche-onderzoek is gemaakt. Er zijn blijkbaar mensen die ontevreden zijn over hetgeen er in dat stuk staat en zij hebben vervolgens een eigen versie gemaakt. Daar wordt nu gebruik van gemaakt, maar vervolgens moet ook het andere stuk beschikbaar worden gesteld.

De heer **Van Hoof** (VVD): Ik ben het eens met de collega's die van mening zijn dat informatie die gegeven kan worden ook gegeven moet worden. Waar het om gaat is dat de staatssecretaris zegt dat hetgeen er in het stuk van de ondernemingsraad staat, afwijkt van

het bestuursstuk. Als de staatssecretaris dat bevestigt, is mijn vraag aan de collega's of zij, ook als zij dat stuk niet krijgen, de staatssecretaris op zijn woord willen geloven, dat er twee verschillende versies, twee verschillende meningen zijn, want dat is de essentiële informatie.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Ik kan twee dingen bevestigen. In de eerste plaats wijken beide stukken van elkaar af. Zij zijn dus niet identiek. In de tweede plaats bevatten beide stukken ook aantoonbare fouten, zoals een mededeling over de rapportage van de 17de die ons schriftelijk heeft bereikt. In beide rapporten wordt gesproken over de conceptsamenvatting van rapport 3, terwijl wij hebben kunnen vaststellen dat het om rapport 2 gaat. Met andere woorden: beide rapporten zijn niet identiek en zij bevatten beide ook inhoudelijke fouten.

Ik heb echter met een procedureel probleem te maken. Er staat in de versie van het bestuur niets dat niet een van deze leden van de Kamer inhoudelijk zou mogen weten. Wij zijn echter raar bezig als op zo'n manier vertrouwelijke informatie op straat komt. Het enige wat men in de toekomst moet doen, is een eigen versie uit te laten lekken. Aan iedere bewindspersoon kan dan om een andere versie worden gevraagd.

De heer **Marijnissen** (SP): De staatssecretaris heeft zojuist toch toegezegd dat hij eventueel bereid is om het bestuur te vragen in te stemmen met openbaarmaking. Dat wil ik even verifiëren. Dat is overigens iets wat ik hem eerder schriftelijk heb gevraagd. Toen heeft hij dat geweigerd. Naar aanleiding daarvan heb ik de voorzitter van het bestuur gevraagd of zij daaraan mee wilde werken. Zij heeft mij vandaag laten weten dat zij mijn verzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur zal behandelen en dat ik binnenkort bericht zal krijgen. Dat geeft bij mij de indruk als zou zij daar geen bezwaar tegen hebben. Wat let de staatssecretaris dus om het gewoon op te vragen?

Staatssecretaris **Linschoten**: De vraag of dit document beschikbaar kan worden gesteld, heeft u terecht bij de voorzitter en de leden van het college van toezicht neergelegd, en niet bij mij. Zij moeten daar ook een oordeel over geven. Dat vind ik de zorgvuldige procedure. Wat ik niet zorgvuldig vind, is dat u tegen mij zegt: wilt u dat stuk dat u vertrouwelijk ter beschikking is gesteld, nu maar gewoon aan ons geven?

Voorzitter! Ik vervolg mij betoog. Ik denk dat ik het overgrote deel van de vragen beantwoord heb, maar ik loop nog even mijn aantekeningen naar aanleiding van de inbrengen van de woordvoerders na. De vragen van de heer Boogaard heb ik allemaal beantwoord. Ik ben ook ingegaan op de specifieke vraag van de heer Van Dijke over de bevoegdheden van het CTSV. Ik veronderstelde op dat punt een verschil van mening met het college te hebben, maar achteraf bleek dat dus erg mee te vallen. Ik ben inmiddels ook uitvoerig ingegaan op de opmerkingen over de wijze waarop ik met de coalitiepartners heb gecommuniceerd. Dat geldt eveneens voor de opmerkingen van de heer Van Hoof over het telefooncircuit in dat bewuste weekend en over de samenvattingen 2 en 3. Ik ben het met hem eens dat iedereen de afgelopen dagen te gemakkelijk zei dat ik op de hoogte zou zijn van de rapporten en de conclusies, terwijl dat veel genuanceerder lag. Kijkend naar de antwoorden op de vragen, zat die nuance er ook absoluut in. Ik hoop in ieder geval ik vanmiddag helder heb gemaakt wat ik van welk moment tot welk moment geweten heb en kon weten.

Naar aanleiding van een concrete vraag van de heer Van Hoof bevestig ik hem dat ik op geen enkel moment bewust gelogen heb. Eerlijk gezegd, is dat ook een punt dat ik graag met de heer Marijnissen uitgediscussieerd zou willen hebben. Ik vind een beschuldiging dat een bewindspersoon liegt ± niet allerlei gradaties van meer of minder voldoende de Kamer geïnformeerd hebben, maar gewoon zeggen dat ik gelogen heb ± zeer ernstig. Ik heb dat als een zeer ernstige beschuldiging opgevat. Ik vind eigenlijk dat dat consequenties moet hebben. Ik vond het dan ook heel raar dat de heer Marijnissen daar in dit debat niet op terugkwam en om een onderzoek vroeg. Mijn waarneming daarvan is als volgt: als een lid van deze Kamer een bewindspersoon ervan beschuldigt dat hij heeft gelogen, dan kan een kamerlid dat zichzelf respecteert maar één ding doen: acuut een motie van afkeuring indienen. Ik vind dat ik er recht op heb dat de heer Marijnissen hetzij doet wat hij hoort te doen als hij vindt dat ik gelogen heb, hetzij die beschuldiging dat ik heb gelogen, tijdens dit debat gewoon ook terugneemt. Ik bevestig immers aan het adres van de heer Van Hoof dat ik inderdaad op geen enkel moment, bewust of onbewust, gelogen heb aan het adres van de Kamer. Ik vind dus dat ik er recht op heb om ook in dat opzicht door de heer Marijnissen op een zorgvuldige manier behandeld te worden.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Dat vraagt vanzelfsprekend om een reactie. Het is niet mijn stijl om me in eufemismen te hullen. Op het moment dat ik de indruk heb dat de staatssecretaris meer dan eens niet de waarheid en niet de volledige waarheid heeft gezegd, dan heeft hij naar mijn indruk en in mijn woorden gelogen. Ik ben van mening dat hem zoveel kansen zijn geboden om de Kamer volledig inzage te geven in wat er aan de hand was, dat ik niet anders heb kunnen concluderen dan dat hij niet alles in het werk heeft gesteld om de Kamer geheel te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de rapporten, zijn kennis, zijn eventuele voorkennis, etcetera. Ik moet eerlijk zeggen dat datgene wat hij nu in eerste termijn naar voren heeft gebracht, in ieder geval in delen een bevestiging is van die interpretatie die ik heb. Dat die niet door hem en misschien niet door de meerderheid van de Kamer gedeeld wordt, is voor mij ook een politiek gegeven.

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik houd u voor dat ik van het begin tot het eind heb gepoogd om de Kamer adequaat te antwoorden. U mag mij op ieder moment verwijten dat ik dingen niet heb gedaan die u wilde. Daar heeft u gelijk in. Dat heeft u zelf ook gezegd in eerste termijn. Ik wilde die rapporten niet aan de Kamer ter beschikking stellen. Ik had daar goede argumenten voor. Maar ik heb op geen enkel moment, in geen enkele fase in dit debat gelogen. Toen ik in de krant las wat u had gezegd, dacht ik eerst: dat kan hij niet gezegd hebben. Toen ik u op de televisie letterlijk hoorde herhalen dat Linschoten had gelogen, dacht ik: dan heb ik er recht op dat u mij vandaag wegstuurt ± want als ik gelogen heb, behoor ik te vertrekken

± of dat u die beschuldiging terugneemt. Er wordt niet gelogen; ik heb u adequaat geantwoord en dat u met een heleboel van die vragen niet tevreden bent... Tot uw dienst! Ik ben ook met een heleboel opmerkingen, reacties en standpunten van uw kant vaak bepaald ontevreden. Ik ga mij pas zorgen maken als ik daar wel tevreden over ben en ik hoop dat u zich ook pas zorgen maakt als u het voortdurend met mij eens bent, maar ik houd u hier andermaal voor dat ik op geen enkel moment gelogen heb. Ik vind ook dat daarover in dit debat volstrekte helderheid moet komen: Áf u houdt dat vol ± dan dient u hier gewoon een motie van afkeuring in, want zo hoort dat in dit huis ± Áf u neemt die beschuldiging terug.

De heer **Marijnissen** (SP): Vanzelfsprekend zal ik hier in tweede termijn op terugkomen, maar ik wil alvast twee dingen aanhalen. Het eerste is dat de Kamer door de staatssecretaris niet in de gelegenheid is gesteld om de concepten op te eisen. Zij heeft dat hier wel gedaan, maar zij had geen kennis van het feit dat zij u waren aangeboden. Wat was er volgens u gebeurd en wat had de Kamer volgens u gedaan als zij had geweten dat u die rapporten in concept waren aangeboden door de voorzitter van het bestuur? Mijn inschatting is dat de Kamer dan waarschijnlijk een motie had aangenomen waarin u gedwongen werd om te aanvaarden dat de concepten werden opgeÈist. Het was dus cruciaal dat u de Kamer zou informeren over het feit dat het bestuur u die concepten had gegeven of in ieder geval bereid was om u die te geven. Dat is ÂeÂn.

Het tweede punt is dat u meer dan eens gezegd hebt dat u niet op de hoogte was van de conclusies, terwijl voor mij vast is komen te staan dat u daar wel van op de hoogte was. Sterker nog: na heel veel schriftelijke vragen en na een spoeddebat in de recesperiode hebt u moeten toegeven dat u op 20 november conclusies kende; u kende in ieder geval ÂeÂn belangrijke conclusie; nee, zelfs de belangrijkste conclusie, namelijk over hÁt argument om de WULBZ in de Kamer te presenteren: het bevorderen van een nog snellere daling van het ziekteverzuim. Ik kan dat niet anders zien dan als creatief met de waarheid omgaan, want ik vind dat onjuist voorlichten van de Kamer.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, ik ben het daar apert mee oneens. Om te beginnen heeft geen van beide voorbeelden betrekking op liegen. U kunt terecht de vraag stellen waarom ik geen melding heb gemaakt van het aanbod van de voorzitter van het college van toezicht dat ik persoonlijk die stukken zou mogen krijgen. Daar kun je verschillend over denken, maar ik vind niet dat ik daarover een mededeling aan de Kamer had moeten doen. Daar kunnen wij met elkaar een debat over aangaan en dat kunnen wij verschillend wegen, maar ik heb ervoor gekozen om tegen de voorzitter van het CTSV te zeggen dat ik het pas wilde hebben als het af was en ik heb er ook voor gekozen om van dat moment geen melding te maken aan de Kamer. Dat is nadrukkelijk geen liegen.

Ook op het tweede punt ± ''was ik op de hoogte van de conclusies? Ja, van de belangrijkste conclusie'' ± heb ik absoluut niet gelogen. Toen gevraagd werd waar ik wel en waar ik niet van op de hoogte was, heb ik dat heel nadrukkelijk aangegeven. Toen mij op maandag 20 november gemeld werd dat een belangrijke conclusie was dat het veel sneller ging met het ziekteverzuim dan wij hadden geprognotiseerd, was mijn conclusie ± overigens niet alleen de mijne ± dat dat oud nieuws was. Het kan een tandje meer of een tandje minder zijn, maar toen dat gemeld werd, was dat voor mij geen nieuws en was er dus ook geen enkele aanleiding om dat feit te melden aan de Kamer. Misschien komt u tot de conclusie dat ik dat wel had moeten doen; prima, dat kun je met elkaar wegen, maar het is geen voorbeeld van liegen. Wat u mij mag verwijten, is de beoordeling die ik, op welk moment ook, maak. U mag mij verwijten dat ik vond dat dat geen nieuws was en het dus ook niet aan de Kamer hoefde te melden. U mag zeggen dat u het, na dat telefoontje van de voorzitter van het college van toezicht, anders gedaan zou hebben, dat u het direct zou hebben opgeschreven en dat u een brief aan de Kamer zou hebben gestuurd. Dat mag u allemaal zeggen. U mag ook zeggen dat ik daar, althans naar uw oordeel, verkeerd in gehandeld heb, maar ik vind niet dat u mag zeggen dat ik daarover gelogen heb, want dat is pertinent niet het geval. Als dat niet het geval is, vind ik ook dat ik in alle scherpte het recht heb om dat hier in dit debat zo neer te zetten.

De heer **Marijnissen** (SP): Die woorden zijn voor rekening van de staatssecretaris. Ik heb mijn visie daarop tot twee keer toe gegeven en ik zal er in tweede termijn zeker op terugkomen, maar ik wil ÂeÂn ding nog gezegd hebben over de motie van wantrouwen. In dit dossier speelt veel meer. Het is niet alleen een kwestie van de staatssecretaris die al of niet gedaan heeft wat de Kamer wilde en die al of niet altijd in de Kamer gezegd heeft wat hij misschien had moeten zeggen; het gaat niet alleen om dat soort interpretatiekwesties. In dit debat is eens te meer gebleken dat, indien het parlement zichzelf serieus neemt in deze kwestie, er geen andere mogelijkheid is dan een parlementair onderzoek in te stellen, omdat deze staatssecretaris nu eenmaal geen toegang heeft tot alle bronnen ± dat heeft hij zelf meer dan eens gezegd ± en niet alle bronnen heeft geraadpleegd. Ten slotte, voor zover wij informatie krijgen, is dat altijd via de staatssecretaris zelf, die naar mij idee in dezen een rol heeft gespeeld.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat gaat in alle opzichten voorbij aan het punt dat ik hier probeer te maken. Daar gaat het mij in deze discussie niet om. Ik verwijt u dat u mij ervan heeft beschuldigd te liegen; gewoon opzettelijk de Kamer voorliegen, verkeerd informeren. Ik zeg u dat ik dat niet heb gedaan en ik geef beargumenteerd aan waarom ik de voorbeelden die u daarvan noemt, volstrekt inadequaat vind.

Er zullen altijd mijlen van verschillen blijven tussen mij en de SP. Wij zullen elkaar op alle fronten voortdurend tegenkomen en het hartgrondig met elkaar oneens zijn. Maar in dit huis hebben wij een aantal vaste afspraken over de vertrouwensvraag. Ik vind dat de heer Van der Vlies dat terecht heel scherp heeft neergezet in het algemeen overleg. Een van die afspraken is dat, als ik tegen u in de Kamer sta te liegen, u mij weg hoort te sturen.

U kunt niet zomaar buiten roepen dat Linschoten staat te liegen en daar vervolgens in de Kamer niets mee doen, anders dan een onderzoekje of zo in te stellen. Dat kan niet. Of u keurt mijn gedrag af, want ik neem aan dat u liegen afkeurenswaardig vindt, en dan dient u een motie van afkeuring in, Áf u trekt die beschuldiging in. Dan kunnen wij

vervolgens het debat met elkaar voortzetten, want ik ben het met u eens dat er veel meer aan de hand is. Vooral daarom wil ik vandaag de lucht geklaard hebben. Er is ongelooflijk veel aan de hand met het College van toezicht sociale verzekeringen. Wij moeten op heel korte termijn samen heel serieus bekijken wat er aan de hand is en wat wij er samen aan moeten doen. Dat debat zullen wij op een volwassen manier met elkaar voeren. Daarom vind ik dat de zware beschuldiging van uw kant, ''staatssecretaris, je hebt lopen liegen'', van tafel moet.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter!...

De **voorzitter**: U krijgt niet het woord als u zichzelf gaat herhalen.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat was ik niet van plan, maar ik was ook niet van plan om die woorden in te trekken.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dan zijn wij uitgepraat.

De heer **Marijnissen** (SP): Het eufemisme ''niet de gehele waarheid'' is goed en wel, maar mijn perceptie van wat er gebeurd is ± en ik ben er vanaf het begin nauw bij betrokken geweest ± is dat er inderdaad licht zit tussen wat er werkelijk is gebeurd en wat u hebt verteld. Die indruk heb ik nog steeds en ik heb nog steeds het idee dat niet alles boven water is gekomen en daarom wil ik een parlementair onderzoek.

Staatssecretaris **Linschoten**: Daar gaat het niet om, mijnheer Marijnissen! Het gaat er niet om dat niet alles boven water is gekomen. Ik heb ook een aantal dingen niet boven water kunnen krijgen. Het gaat erom, dat u mij ervan beschuldigd heeft dat ik lieg. En dat vind ik niet acceptabel. Dat er natuurlijk over alle onderdelen van dit dossier nog vragen te stellen zijn, en dat er ook best vragen zijn waar ik dolgraag een antwoord op wil, ja, tot uw dienst! Daar ging het niet om. U heeft gezegd dat ik gelogen heb en alleen dat, niets anders. Voor de rest vind ik dat u gewoon uw werk als kamerlid naar behoren doet door al dit soort problemen aan de orde te stellen; daar zijn kamerleden voor. Alleen, als u de beschuldiging uit dat de staatssecretaris liegt, moet dat volgens mij hard worden gemaakt. En als het hard is gemaakt, moeten daaraan de normale consequenties worden verbonden. Als dat niet het geval is, vind ik dat u de beschuldiging van tafel moet halen.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik blijf bij mijn woorden. Ik heb tot drie keer toe uitgelegd hoe ik de zaak zie en ik zal er in tweede termijn op terugkomen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Misschien is de tweede termijn toch niet helemaal het goede moment. Als je rond een debat onduidelijkheid wilt laten bestaan, als je alles wilt doen om een debat op de agenda te houden, als je een debat wilt kleuren door vragen onbeantwoord te laten of er in ieder geval suggestief mee om te gaan, dan zeg je: ik laat mij niet overtuigen en er is gelogen. Als dan de vraag aan de orde komt, wat die leugen is, moet je daarop antwoord geven. En als er op de beschuldiging twee antwoorden worden gegeven, zul je ofwel moeten zeggen waarom de betrokkene nog steeds liegt ofwel moeten toegeven dat hij gelijk heeft. De heer Marijnissen zegt dat onderdelen van het debat van vandaag hem niet geheel bevredigen. Dan moet hij ook vandaag aangeven waar er gelogen is. Dat moet hij nu zeggen. Als hij dat nu hard kan maken, moet hij daar inderdaad ook de consequentie aan verbinden die de staatssecretaris hem voorhoudt. Als u dat niet kunt, mijnheer Marijnissen, dan moet u stoppen met de manier waarop u nu bezig bent. Het enige waar het u nu kennelijk om gaat, is een beetje te rommelen en meer niet.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Dat mag de heer Van Hoof natuurlijk vinden. Ik heb alleen vastgesteld dat ik mij een beetje in dit dossier heb vastgebeten, dat ik alle gelegenheden te baat heb genomen om te proberen, de waarheid boven tafel te krijgen. Maar ik heb moeten vaststellen dat de antwoorden van de staatssecretaris keer op keer anders waren. Tussen de antwoorden van afgelopen vrijdag en wat daarvoor in de Kamer is gezegd en wat er eerder aan de Kamer is geschreven, is veel licht te zien. En ik stel bovendien vast dat de VVD-fractie geen enkele poging heeft ondernomen om de waarheid boven water te krijgen. Bij het algemeen overleg van vrijdag een week geleden lag ik zelfs onder vuur van deze fractie, omdat ik probeerde de waarheid te achterhalen.

De heer **Van Hoof** (VVD): En wat mij betreft gaat dat vuur door zolang u niet concreet bent, zolang u deze tactiek volhoudt. U wekt voortdurend allerlei suggesties. Vandaag heeft u vragen gesteld en u heeft daar antwoord op gehad. Als u die antwoorden onvoldoende vindt, zult u in tweede termijn nieuwe vragen moeten stellen en de antwoorden daarop moeten afwegen. Maar u kunt niet de onzekerheid laten voortduren omdat de antwoorden u niet uitkomen, omdat u andere antwoorden wilt, antwoorden die in uw verhaal passen. En als u in alle redelijkheid moet constateren dat de staatssecretaris de waarheid heeft gesproken, moet u de zaak toch kunnen loslaten.

U heeft gezegd dat er gelogen is, dat er creatief met de waarheid is omgegaan. Als u kunt aantonen op welke punten de staatssecretaris gelogen zou hebben, dan moet u dat vooral doen.

De heer **Marijnissen** (SP): Niets zou mij liever zijn dan dit dossier loslaten; voor mij hoeft dit absoluut niet. Maar gelet op alle vragen die onbeantwoord zijn gebleven, zou het een gepaste reactie van het parlement zijn, inclusief de VVD-fractie, een parlementair onderzoek in te stellen.

U zegt dat het voor de Kamer voldoende moet zijn, als de staatssecretaris zegt dat er licht te zien is tussen de versie van de directie en die van het bestuur. Sorry, maar dat is voor mij niet voldoende. Ik zou dan graag ook de versie van het bestuur zien, om precies te kunnen beoordelen wat het verschil is. En ik vermoed dat er heel veel leden zo over denken.

En wat die leugen betreft, u zei zoëven dat ik er nu maar ''creatief omgaan met de waarheid'' van zou hebben gemaakt. Ik zal het eerlijk zeggen; meestal heb ik die term gebruikt, maar ik heb inderdaad ook een keer het woord ''liegen'' in de mond genomen. Ik vind namelijk de term ''creatief omgaan met de waarheid'', wat u blijkbaar wel acceptabel vindt, een eufemisme

voor ''liegen''. Ik ben geen man van eufemismen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Inderdaad, u bent geen man van eufemismen, maar een man van sterke uitspraken. Maar daar moet u dan ook voor staan. Ik zeg het voor de derde keer; als u staat voor wat u gezegd hebt, geeft u nu gewoon rechtstreeks antwoord. Als u de staatssecretaris wilt voorhouden dat hij leugens zou hebben gebruikt, dan moet u daar nu mee voor de dag komen. Als u dat niet doet, stel ik vast dat u geen nieuwe punten weet waarop de staatssecretaris zou hebben gelogen en dan moet u ook daarnaar handelen.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik geloof dat ik tot drie keer toe heb aangegeven waardoor mij de klomp brak. Dat was afgelopen vrijdag, bij de beantwoording van de laatste vragen van de heer Rosenmöller en mij. Er werd een versie van de toedracht uiteengezet die voor mij volslagen nieuw was, terwijl de staatssecretaris meer dan één kans heeft gehad om de ware toedracht uit de doeken te doen. Daar heeft hij geen gebruik van gemaakt. U kunt wel zeggen dat hij misschien niet alles verteld heeft en dat hij zich vergist heeft, maar ik heb het gekwalificeerd als ''liegen'', en dat neem ik niet terug.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Ik noem dit creatief omgaan met de feiten van de afgelopen dagen!

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Ik zou de heer Marijnissen een vraag willen stellen ter voorbereiding van de tweede termijn. Hij heeft de antwoorden van de staatssecretaris gehoord en hij heeft zojuist een discussie met de heer Van Hoof gehad. Gaat hij nu in tweede termijn een motie van wantrouwen jegens de staatssecretaris indienen of niet?

De heer **Marijnissen** (SP): Dat hangt onder andere af van de afweging die ik in de fractie ga maken, maar ik kan wel bij voorbaat zeggen dat voor ons de inzet bij dit debat primair is dat er een onderzoek wordt ingesteld, dat er in min of meer geobjectiveerde vorm voor de Kamer vast komt te staan wat er precies gebeurd is, wat de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris was en wat de verantwoordelijkheid van het CTSV was, waarom de Kamer niet eerder geïnformeerd is en waardoor het bestuur van het CTSV in het weekend van de 17de ineens anders dacht over de toekomstverkenningen. Dus of het zal gebeuren, zult u straks nog horen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Het is mogelijk dat mijn tanden kleiner zijn dan die van u, zodat mijn beet niet hetzelfde effect heeft, maar met de staatssecretaris en de heer Van Hoof vind ik het merkwaardig dat u op de TV zegt dat de staatssecretaris gelogen heeft, reden waarom u een motie van wantrouwen moet indienen. U doet dit echter niet, omdat u een onderzoek wilt. Ik begrijp dat niet. Ik ben het met de staatssecretaris eens dat hij er recht op heeft om vandaag van de Kamer te horen dat zij meent dat hij gelogen heeft.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik vind dat dit zaken zijn die iedere fractie voor zichzelf moet uitmaken. Mijn perceptie van wat er is gebeurd...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): U bent niet alleen, u bent in het parlement. Dit is een democratie.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat betekent dat ik recht heb op mijn mening. Mijn perceptie van de werkelijkheid is ± en ik blijf dat herhalen ± dat ik vind dat de staatssecretaris buitengewoon creatief met de werkelijkheid om is gegaan. In normaal Nederlands heet dit dat hij heeft gelogen. De staatssecretaris heeft mij er niet van kunnen overtuigen dat hij in alle gevallen en op alle tijdstippen het maximum heeft gedaan om de waarheid te vertellen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Vindt u het dan erg dat ik concludeer dat u, wat dat betreft, ook raar omspringt met de mores van het parlement? Dat is heel iets anders dan liegen. Dat geef ik onmiddellijk toe, maar in de afweging vind ik dat ook erg. Ik constateer dus dat u waarschijnlijk geen motie van wantrouwen zult indienen.

De heer **Marijnissen** (SP): Misschien bent u erg voorbarig met deze inschatting. Ik zal u eerlijk vertellen wat er gebeurd is. Een aantal oppositiepartijen hebben op elkaar afgestemd wat te doen valt in dit debat en wat er te winnen valt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Daar is weinig van te merken.

De heer **Marijnissen** (SP): Te winnen valt onder andere ± althans, dat mag ik hopen ± dat deze Kamer voor dit onderwerp besluit, een parlementair onderzoek in te stellen. De uitkomst over de precieze positie van de staatssecretaris zal, nadat het rapport van die onderzoekscommissie is verschenen, de Kamer bereiken. Dan is er, wat mij betreft, nog tijd genoeg om politieke actie te ondernemen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Ik probeer niet boos te worden, maar ik vind dit de limit! We hebben een debat met de staatssecretaris dat nota bene gaat over een van de zwaarste zaken in het parlement. Het gaat om de vraag: vertrouw je hem en heeft hij de Kamer juist ingelicht. Wat krijg ik nu te horen van mijnheer Marijnissen, die zichzelf de trekker van het debat vindt? Dat hij met de oppositie heeft overlegd over de vraag hoe je daarmee moet omgaan. Voorzitter! Ik maak daar ernstig bezwaar tegen. Ik vind dat wij ons in de Kamer moeten uitspreken over de vraag of wij wel of geen vertrouwen in de staatssecretaris hebben. Ik wil niet weggeschoven worden met de woorden: dit zijn coalitiepartijen en hun vragen zijn niet serieus omdat ze op voorhand er toch niet in zijn geïnteresseerd. Ik en anderen hebben laten merken dat we wat dat betreft wel degelijk ernstige vragen aan de staatssecretaris hebben. De staatssecretaris heeft er recht op om te horen of hij wel of niet door de Kamer vertrouwd wordt.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik kan alleen voor mijzelf spreken, mevrouw Van Nieuwenhoven. U doet dat voor uw partij, ik doe dat voor mijn partij. Ik heb mijn perceptie van de werkelijkheid weergegeven. Wat mijn fractie in tweede termijn gaat doen, zult u waarschijnlijk na de schorsing vernemen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Ik maak hier op dit moment verder geen opmerkingen over.

De heer Rosenmöller (GroenLinks)

De **voorzitter**: Ik neem aan dat de staatssecretaris zijn antwoord ongeveer heeft voltooid. Als dat niet het geval is, komt het wel in tweede termijn.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Ik stel vast dat ik inmiddels alle vragen van mevrouw Van Nieuwenhoven de revue heb laten passeren. Dat geldt ook voor de vragen die door mevrouw Schimmel en de heer Van Middelkoop zijn gesteld. De heer Van Middelkoop concentreerde zijn opmerkingen rondom het actief proberen, de publikaties te beïnvloeden. Ik heb daarop geantwoord.

Ik sluit af met de opmerking dat er met mijn geheugen helemaal niks mis is. Als mij ter plekke wordt gevraagd wat er drie of vier maanden geleden op een bepaald moment wel of niet gebeurd is, zal de heer Van Middelkoop het mij niet euvel duiden dat ook ik mijn aantekeningenboekjes zal moeten raadplegen om even een precieze reconstructie te kunnen maken en de gegevens op een rijtje te kunnen zetten.

Ik hoop dat ik hiermee alle vragen die in eerste termijn gesteld zijn, heb beantwoord.

De **voorzitter**: De tweede termijn zal na de dinerpauze plaatsvinden. De spreektijden zijn dan een derde van die in eerste termijn.

De vergadering wordt van 20.00 uur tot 21.30 uur geschorst.

□

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Uiteraard wil ik de staatssecretaris danken voor zijn uitgebreide antwoord.

De staatssecretaris heeft mij er niet van kunnen overtuigen dat er in de periode van het algemeen overleg, in het reces op 1 maart jl., tot dit moment geen sprake zou zijn van slordigheid en onzorgvuldigheid bij de staatssecretaris. In mijn eerste termijn heb ik melding gemaakt van twee vergissingen en een tegenstrijdigheid. Ik handhaaf mijn stelling dat dit in ieder geval gebeurd is. In het totale kader van deze zaak die zich hier afspeelt onderschat mijn fractie die feiten niet. Het is een serieus punt. Aan de andere kant wil ik eraan toevoegen dat dit voor mijn fractie niet een zodanig gewicht heeft, dat voor de staatssecretaris de vertrouwenskwestie gesteld moet worden. Ook dat is een belangrijke vaststelling.

Voorzitter! Wel is op een aantal punten nog steeds onduidelijkheid blijven bestaan. Die onduidelijkheid betreft voornamelijk punten waar de staatssecretaris geen antwoord op kon geven dan wel punten die een relatie hebben met vertrouwelijke stukken. Ik wil een aantal onderwerpen noemen waarover onduidelijkheid blijft bestaan.

1. Waarom komt er een opdracht van het bestuur van het CTSV tot versnelling op 14 november en vanaf 20 november in de ochtend een langzaam-aan-actie?

2. Wat zijn de verschillen tussen de bestuursreconstructie en de reconstructie van het personeel? Dat is belangrijk te weten om het antwoord te vinden op de vraag hoe het zit met de toekomstverkenningen.

3. Wat is precies de informatie die op vrijdag 17 november is gewisseld tussen de ambtenaren van het CTSV en die van Sociale Zaken en Werkgelegenheid?

4. Hoe hebben de ambtenaren van het CTSV hun bestuur op 20 november geïnformeerd? Dat is weer van belang voor het antwoord op de vraag in hoeverre er sprake zou kunnen zijn van indirecte beïnvloeding. De staatssecretaris stelt dat dit niet heeft plaatsgevonden maar de onderbouwing voor die stelling is te mager en hij heeft dat zelf ook bevestigd.

5. Heeft het bestuur van het CTSV vanwege een lek de rapportage ter beschikking gesteld aan de staatssecretaris of is dat een zelfstandig bestuursbesluit zonder dat er sprake was van een lek?

6. Zijn de verschillen tussen de concept-rapporten van 21 november en daarna nu werkelijk zo substantieel? Welke betekenis kan daaraan gehecht worden, want ook die informatie hebben wij niet.

Al met al rechtvaardigt dit, naar onze stellige overtuiging, het feit dat de Kamer een eigen verantwoordelijkheid neemt om die zaak tot op de bodem uit te zoeken. De onderste steen moet boven komen, zoals ook in het publieke debat in de afgelopen dagen door collega's is gezegd. Ik zal daartoe straks een motie indienen.

Mijn laatste opmerking gaat over de situatie op het departement. Als er iemand onvolledig is geïnformeerd, dan is dat wel de staatssecretaris geweest. Dat is het departement en de politiek verantwoordelijke persoon aldaar, aan te rekenen. Het is onbegrijpelijk dat hij wel weet van de dingen die, naar zijn eigen zeggen, niet relevant zijn en niet weet van de dingen die, naar mijn optiek en naar die van sommige

collega's, wel relevant zijn. Dat moet consequenties hebben.

Voorzitter! Ik rond af met de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

spreekt als haar mening uit dat het gewenst is een parlementair onderzoek in te stellen naar de feiten en omstandigheden inzake publikatie van de CTSV-rapporten die in dit debat niet zijn opgehelderd, omdat de staatssecretaris niet over de informatie beschikte of deze, wegens vertrouwelijkheid, tijdens het debat niet bekend kon maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Rosenmöller, Bijleveld-Schouten, Van der Vlies en Boogaard. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 1 (24636).

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Voorzitter! Is het niet wat merkwaardig om een parlementair onderzoek in te stellen om zaken boven water te halen, die naar hun aard op dit moment vertrouwelijk zijn? Nu geldt dit voor vele zaken die vertrouwelijk zijn, maar is dit een voldoende grond en reden om daarnaar een parlementair onderzoek in te stellen?

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik vind van wel en ik heb ook de punten genoemd, die uit de eerste termijn van vooral de staatssecretaris onduidelijk zijn gebleven en die betrekking hebben op informatie die de staatssecretaris op dit moment niet kan natrekken, omdat het vertrouwelijke gegevens zijn. Meerdere collega's zouden dolgraag de reconstructie van het bestuur en de reconstructie van het personeel, goedgekeurd door de directie, naast elkaar leggen. Vele collega's zouden waarschijnlijk ook eens een goed inzicht willen hebben in de vraag of het concept van 21 november na die periode wel zo substantieel gewijzigd is. Daarover circuleert verschillende informatie. Deze punten zijn, evenals de vraag wat de directeuren hun besturen hebben geïnformeerd ± van het CTSV ± van belang omdat daarmee het antwoord op de vraag kan worden gegeven of er sprake is van directe maar mogelijk indirecte beïnvloeding van het departement, onder verantwoordelijkheid van de staatssecretaris, in de richting van het CTSV. Om die reden vind ik het toch zware instrument van een parlementair onderzoek alleszins te rechtvaardigen en te verdedigen. Het is natuurlijk een vrij zwaar punt, ook in relatie tot het politieke gewicht van het onderzoek.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Mag ik het dan zo verstaan, dat dit verzoek om een parlementair onderzoek niet zozeer een reactie is op de verantwoording die de staatssecretaris vandaag heeft afgelegd, maar dat het veeleer gericht is op datgene wat ook de staatssecretaris q.q. op dit moment niet boven water kan krijgen, en dat derhalve de motie ook had kunnen worden ingediend voor dit debat?

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Wij hebben nog geen enkel debat gehad, waarin een motie kon worden ingediend.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Nee, geen formele antwoorden! Het gaat om de politieke vraag. U weet, dat de staatssecretaris de vorige week ook geen direct inzicht in het CTSV kon hebben. Dat bedoel ik met mijn opmerking, dat de motie ook eerder ingediend had kunnen worden.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik zal u antwoorden, met een iets andere toon, zoals ik ook de vraag van collega Van Hoof heb beantwoord. In het vorige overleg was namelijk ook mijn conclusie, dat wij een kort parlementair onderzoek zouden moeten verrichten om de onderste steen boven te krijgen. Als ik toen reden had gehad om de vertrouwensrelatie tussen de Kamer en de staatssecretaris aan de orde te stellen, had ik dat gedaan. Ik heb toen echter gezegd dat de staatssecretaris het formele gelijk had maar de schijn tegen had. Deze typering past mijns inziens nog steeds bij de manier waarop dat debat tien dagen geleden plaatsvond. Ik heb in mijn eerste termijn gezegd dat het eerste iets minder waar werd en het tweede iets meer. Ik heb goed geluisterd naar de staatssecretaris en dat heeft mij geen aanleiding gegeven om, gezien de vertrouwensrelatie tussen Kamer en kabinet, gaten te schieten in de beantwoording van de staatssecretaris. Dat betekent ook, dat ik geloof wat de staatssecretaris zegt tot het tegendeel blijkt. Ik heb echter ook moeten vaststellen dat hij op een aantal punten geen antwoord heeft kunnen geven. Dat hangt voor een deel samen met informatie die hij niet had of kon hebben, omdat het om ambtenaren van een organisatie ging, die hij terecht typeert als een zelfstandig bestuursorgaan, en voor een deel met vertrouwelijke stukken die de staatssecretaris de Kamer niet kon zenden.

De **voorzitter**: Mag ik u vragen wel kort te zijn met de antwoorden! U heeft een spreektijdbeperking, maar de antwoorden zijn uitvoerig en zijn een herhaling van wat is gezegd.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Ik begrijp wat de heer Rosenmöller zegt over het vertrouwen. Kan de heer Rosenmöller echter wachten met het parlementaire onderzoek, totdat de rapportage van de heer Rood bekend is, in het kabinet is besproken en naar de Kamer is gezonden? Zou hij ook de door de commissie afgesproken procedure willen volgen?

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Het antwoord op uw vraag ligt besloten in de tweede opmerking die u maakte. In die procedurevergadering van de commissie is een procedure voorgesteld met betrekking tot het advies van Rood. Wij weten nu van de staatssecretaris dat er waarschijnlijk vrijdagmiddag een kabinetsstandpunt over het advies van Rood naar de Kamer komt. Wij moeten het er met elkaar over eens zijn dat dit in belangrijke mate te onderscheiden kwesties zijn. Wij moeten het volgende weten: alles wat zich half november heeft afgespeeld in de relatie CTSV-departement-staatssecretaris-Kamer ten aanzien van de publikatie van het CTSV. Dát moeten wij boven water krijgen. Ik denk dat dit niet in belangrijke mate het onderwerp is van prof. Rood, die is ingehuurd door de staatssecretaris. Wij moeten op dat punt een onderscheid aanbrengen. Ik ben er dus voor om de week die u, mijnheer Van Hoof, wilt wachten om een besluit te nemen te benutten om het onder-

zoek misschien al voor een kwart af te ronden. Ik denk namelijk dat het niet zo'n lang onderzoek is. Het is goed voor degenen die dezelfde vragen hebben als de staatssecretaris en ik en waarschijnlijk ook u, mijnheer Van Hoof, dat wij dit uitzoeken en vervolgens oplossen opdat het ons niet elke week in elke krant kan worden nagedragen. Dan zullen wij nieuwe series vragen stellen en nieuwe algemene overleggen organiseren. Dit lijkt mij de enige en de beste investering, zonder dat de vertrouwensrelatie op dit moment in het geding is, om aan dit punt op zo kort mogelijke termijn een eind te maken.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Ik verschil met de heer Rosenmöller van mening over de afspraak van de vaste kamercommissie. Daar is afgesproken dat wij wat het CTSV en eventuele onderzoeken van het CTSV betreft het rapport-Rood zouden afwachten voordat wij een besluit zouden nemen. Dat is anders dan wat de heer Rosenmöller heeft gezegd. Voor het overige zal ik straks in tweede termijn aangeven wat ik ervan vind.

□

De heer **Marijnissen** (SP): Mijnheer de voorzitter! Het zal u niet verbazen dat veel zaken voor mij onduidelijk zijn gebleven, ook na de uitvoerige beantwoording door de staatssecretaris. Ik blijf dan ook op het standpunt staan dat het parlement zou moeten besluiten tot een parlementair onderzoek. Ik vind ook dat de hele Kamer, indien zij zichzelf respecteert, dat voorstel zou moeten steunen. Immers, de versie van de staatssecretaris van de toedracht van de feiten verandert steeds. Bovendien blijft het altijd zijn versie. Hij heeft niet alle mogelijke bronnen geraadpleegd. En tot slot, de interpretatie van de feiten door de andere betrokkenen blijft buiten beeld voor de camera. Ik heb het dan natuurlijk met name over het stuk dat het bestuur heeft gemaakt over de chronologie van de gebeurtenissen.

En het moet mij ook van het hart, voorzitter, dat ik het betreur dat ik zojuist een telefoontje van de heer Rosenmöller moest krijgen met de mededeling dat ik de motie niet mede mocht ondertekenen. Dat hing samen met mijn bijdrage in eerste termijn.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Als u refereert aan een telefoongesprek dat wij met elkaar hadden, is het misschien goed dat u het hele verhaal vertelt.

De heer **Marijnissen** (SP): Ga uw gang.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat vind ik eerlijk gezegd een beetje selectief winkelen. Maar dat wil ik best doen.

De **voorzitter**: Wij kennen u: u kunt het hele verhaal in enkele zinnen weergeven.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! De belangrijkste reden was dat de heer Marijnissen namens de SP-fractie hier onomwonden zei dat er nog steeds gelogen was door de staatssecretaris. Volgens mij zit aan die vaststelling de enige consequentie vast dat je met een motie van wantrouwen komt. Zo zit het in elkaar. Wat ik niet wil, is dat mijn motie als zodanig wordt uitgelegd. Ik zie de interrupties al voor mij van collega's: hoe kan dat nou, een motie die is gericht op een parlementair onderzoek en die mede is ondertekend door de heer Marijnissen die zegt dat er gelogen is. De logische consequentie daarvan is dat je kiest voor een motie van wantrouwen. Dit zou dus een motie zijn waarin wordt gevraagd om een parlementair onderzoek, terwijl één van de indieners eigenlijk meent dat het een motie van wantrouwen is. Dan is er dus een misverstand tussen de indieners van de motie. En dat wil ik niet. Een motie die namens een aantal mensen wordt ingediend, moet door alle mensen op dezelfde manier worden uitgelegd. Dat heb ik beoogd.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik denk dat het een het ander niet behoeft uit te sluiten. De heer Rosenmöller weet beter dan wie ook, dat ik steeds gepleit heb voor een parlementair onderzoek. In eerste aanleg dacht ik aan een onderzoek naar de hele CTSV-toestand en in het kielzog daarvan aan een onderzoek naar de affaire waar wij nu over spreken. Vanmorgen heb ik dat aangepast in de richting van een voorstel dat inderdaad al eerder door de heer Rosenmöller is gedaan. Dat neemt niet weg dat ik een groot voorstander was en ben van een parlementair onderzoek naar deze zaak. Ik blijf van mening dat het een het ander niet hoeft uit te sluiten, omdat er, naast de rol van de staatssecretaris, nog veel andere zaken zijn die in zo'n parlementair onderzoek zouden kunnen worden uitgezocht.

De staatssecretaris zei in eerste termijn dat de conclusies in het uitgereikte stuk slechts betrekking hadden op de uitvoeringskosten. Ik heb dat nog eens nagekeken, maar dat is niet waar. In het stuk dat wij na het algemeen overleg van 1 maart van de staatssecretaris hebben ontvangen, dat op 17 november vorig jaar aan zijn ambtenaren is uitgereikt, wordt wel degelijk ook gesproken over de uitkeringslasten. De cijfers die in eerste termijn genoemd zijn, hadden ook daarop betrekking. Het ging niet alleen om de uitvoeringskosten. Nee, de uitkeringslasten waren van 10 mld. gedaald naar 5 mld.

Staatssecretaris **Linschoten**: Die informatie kenden wij ook al van eerdere publikaties, bijvoorbeeld van het CBS, van rapportages van het CTSV van eerder dat jaar en van het ASTRI-onderzoek. Daar zitten marges in van enkele procenten, maar het was geen significant nieuwe informatie.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik denk daar anders over, maar dat zal zo dadelijk wel duidelijk worden.

De centrale vraag vlak voor het slot van de eerste termijn was: heeft de staatssecretaris de waarheid en de volledige waarheid gesproken in het hele proces ten tijde van de behandeling van de WULBZ, het wetsvoorstel dat de privatisering van de Ziektewet gedurende 52 weken regelde? Het is de overtuiging van de SP-fractie dat dat niet het geval was. Allereerst is er het niet melden van het aanbod van de voorzitter van het CTSV, die de stukken ter beschikking wilde stellen. Indien de Kamer dat feit tijdig had geweten, dan had zij de staatssecretaris met een motie gedwongen om deze conceptrapporten in ontvangst te nemen. Ik refereer dan aan wat er ten tijde van de regeling van werkzaamheden op 22 november door alle fractiewoordvoerders is gezegd.

Marijnissen

Tijdens het algemeen overleg op 1 maart heb ik reeds aangegeven dat er naar mijn mening licht zit tussen wat de staatssecretaris steeds heeft gezegd en geschreven en de werkelijkheid. Mijn uitspraak, dat de staatssecretaris gelogen heeft, heb ik gedaan na de beantwoording van de schriftelijke vragen van afgelopen vrijdag. Daarin geeft de staatssecretaris toe, dat hij de belangrijkste conclusies uit de rapporten kende en dat hij die van ambtenaren van zijn ministerie had vernomen. Naar mijn opvatting staat dat haaks op eerdere uitspraken van de staatssecretaris, namelijk dat hij de conclusies niet kende. Ten overvloede wil ik er de Handelingen van 22 november bij halen, waar de staatssecretaris zegt: ''Het gaat er niet om of ik wel of geen inzicht in voorlopige conclusies heb. Ik heb helemaal geen inzicht...''.

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee, daar staat niet voorlopige conclusies maar ''die conclusies''. Dat is precies wat ik in extenso heb uitgelegd naar aanleiding van de vragen die de heer Van der Vlies daarover had gesteld. Ik stel er prijs op dat, als ik zorgvuldig geantwoord heb, de leden die informatie ook zorgvuldig wegen en dan ook precies zijn in de formuleringen die worden gekozen. Het was een antwoord op ''die conclusies''. In eerste termijn heb ik precies aangegeven wat de verhouding was tussen die conclusies en de kennis die ik de maandag daaraan voorafgaande had vergaard, namelijk dat daar niet een beetje licht tussen zat maar dat daartussen een zeer groot verschil zat.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! De staatssecretaris heeft er inderdaad recht op om juist te worden geciteerd. Ik citeer uit de Handelingen, die naar mijn idee zijn goedgekeurd. Dan lees ik dat hij zegt: ''Het gaat er niet om of ik wel of geen inzicht heb in voorlopige conclusies. Ik heb helemaal geen inzicht in die conclusies.''

Staatssecretaris **Linschoten**: Inderdaad, in ''die conclusies''. Dat waren de conclusies die neergelegd waren in de brief van de KNMG.

De heer **Marijnissen** (SP): Het spijt mij, maar dat staat er niet. Het ''die conclusies'' kan alleen maar slaan op ''de voorlopige conclusies''. Die voorlopige conclusies waren de staatssecretaris, zoals later is uitgekomen, bekend geworden in het overleg.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Het gaat om de vergadering van 22 november en hetgeen ik toen gezegd heb naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Van der Vlies. Wij hebben het over precies dezelfde Handelingen. De heer Van der Vlies maakte daar melding van de brief van de KNMG, die de Kamer had ontvangen. In die brief stonden drie conclusies. Die werden niet alleen op gezag van de KNMG aan de Kamer gestuurd, maar wij verkeerden ook met elkaar in de veronderstelling dat dat dan wel de inhoud van de rapporten van het CTSV zou zijn. De heer Van der Vlies vroeg aan mij: kent u die conclusies. Ik heb toen naar eer en geweten en ook naar waarheid geantwoord dat ik die conclusies ± de heer Marijnissen vergat het woordje ''die'' in hetgeen hij zojuist aangaf ± niet kende. Ik heb, dacht ik, in eerste termijn omstandig uitgelegd waarom dat een goede weergave van de feiten is. Die drie conclusies weken namelijk significant af van hetgeen ik die maandag had gehoord. Ik kon dus ook niets anders doen dat op dat moment die mededeling aan de Kamer doen.

De heer **Marijnissen** (SP): Mijnheer de voorzitter! Wanneer de staatssecretaris op dat moment, toen dit speelde, had gezegd dat hij de voorlopige conclusies van de KNMG, waar de heer Van der Vlies mee kwam, niet kende en dat hij daar geen reactie op kon geven, en wanneer hij daaraan had toegevoegd dat hij op 20 november al wel conclusies had gehoord ± afgelopen vrijdag zei de staatssecretaris in de schriftelijke beantwoording dat het een belangrijke conclusie was ± dan hadden wij hier volgens mij niet eens gestaan. Waar het om gaat, is dat de staatssecretaris op geen enkel moment heeft gemeld dat de concept-rapporten waren aangeboden noch dat hij kennis had van die belangrijke conclusie. Daar is op geen moment door de staatssecretaris melding van gemaakt. Ik vind dat hij de voorzet van de heer Van der Vlies prima had kunnen inkoppen door op dat moment gewoon te zeggen: ik weet niets van die conclusies van de KNMG, maar ik ken wel die ene belangrijke conclusie, want die is mij op 20 november gemeld.

Staatssecretaris **Linschoten**: Het gaat hier niet om de taxatie of ik dat wel of niet had moeten doen. U bent aan het opsommen ± u was bij punt 2 ± op welke punten ik niet de waarheid had gesproken. Dat is wat u mij verwijt en dat ik ook het enige waarop ik u aanspreek. Op dit punt is door mij voor de volle honderd procent de waarheid gesproken. Je kunt erover van mening verschillen of ik vervolgens ook nog iets anders aan de Kamer had moeten melden. Dat past echter niet in een rijtje van voorbeelden waarin ik niet de waarheid zou hebben gesproken, omdat ik hier de waarheid en ook niets anders dan de waarheid heb gesproken.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Het was een buitengewoon belangrijk debat over de afschaffing van de Ziektewet. Iedereen tilde daar vreselijk zwaar aan. Iedereen was benieuwd naar de conclusies in de evaluatierapporten van het CTSV. Via de KNMG sijpelt hier een aantal conclusies door. De staatssecretaris wordt daarover ondervraagd, maar hij grijpt die gelegenheid niet aan om te zeggen: ik wist dat en dat en dat. Ik blijf dus bij mijn interpretatie van deze woorden in de Handelingen, namelijk dat de staatssecretaris hier niet de waarheid heeft gesproken. Hij heeft de Kamer niet openlijk toegegeven dat hij bekend was met die ene belangrijke conclusie.

Staatssecretaris **Linschoten**: Voorzitter! Ik maak hier nog één opmerking over. Ik heb wel de waarheid gesproken. Als de heer Marijnissen dezelfde Handelingen nog wat verder doorleest, zal hij zien dat vervolgens door de heer Rosenmöller een verband wordt gelegd met mijn brief en de ambtelijke concept-notitie die mogelijk circuleert. Het verband daartussen geeft heel nadrukkelijk aan dat ik daarvan ben uitgegaan ± ik had daar ook de kennis van die de heer Marijnissen bij mij veronderstelde ± maar dat dit op geen enkele manier een relatie kon hebben met die drie conclusies in de brief van de KNMG. Ik herhaal nogmaals dat ik de heer Van der Vlies op dat punt volstrekt juist en ook naar waarheid heb geantwoord.

Marijnissen

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter! Ik blijf bij mijn perceptie van wat er is gebeurd. Mede in het licht van alle andere dingen die er zijn gebeurd, en alle gelegenheden die de staatssecretaris zijn geboden om de ware toedracht te vertellen, kan ik niets anders vaststellen dat de weergave van hem steeds veranderd is. Ik blijf dus bij mijn opvatting dat er sprake is geweest van jokken of het niet spreken van de waarheid en de volledige waarheid, om het meer in het jargon te zeggen.

De **voorzitter**: Denkt u om uw tijd?

De heer **Marijnissen** (SP): Zeker, voorzitter!

De staatssecretaris heeft tijdens het algemeen overleg gezegd dat hij de gegevens uit kranten had gehaald. Dat is een vergissing geweest. Daar zit ik dan ook niet mee. Daar heeft men mij niet eens over horen spreken. Het gaat mij erom dat bijvoorbeeld in het overleg met de coalitiepartners op 20 november door de staatssecretaris is gezegd dat die rapporten niets bijzonders bevatten. Hij heeft daarbij een wegwerpgebaar gemaakt, althans naar de mening van mevrouw Schimmel. Ik concludeer daaruit dat de staatssecretaris dus wel degelijk een inschatting kon maken.

De **voorzitter**: U moet nu afronden.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat zal ik doen, voorzitter, en wel met het indienen van de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat de staatssecretaris door de Kamer vele kansen zijn geboden om de ware toedracht rond de beschikbaarstelling van de evaluatierapporten van de wet TZ/Arbo aan de Kamer mee te delen;

constaterende, dat de Kamer steeds weer geconfronteerd is met andere versies van die toedracht, en pas afgelopen vrijdag bleek dat de staatssecretaris op maandag 20 november wel degelijk op de hoogte was van een belangrijke conclusie uit de rapporten;

stelt vast dat de staatssecretaris de Kamer onvolledig en onjuist heeft ingelicht, en keurt deze handelwijze af,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Marijnissen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2 (24636).

□

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Ik dank de staatssecretaris voor zijn nauwgezette antwoorden in eerste termijn. Onze inzet in eerste termijn was om alle feiten boven tafel te krijgen. Het gaat ons erom dat de Kamer genoegzaam geÈnformeerd wordt. Voor alle duidelijkheid wil ik aan het begin van deze bijdrage zeggen dat wij, tot het tegendeel blijkt, vertrouwen hebben in deze staatssecretaris. Op een aantal punten zijn de antwoorden in eerste termijn onbevredigend en op een aantal vragen kon de staatssecretaris geen antwoord geven, omdat deze betrekking hebben op de relatie tussen het departement en het CTSV, waaraan vertrouwelijke informatie ten grondslag ligt. De punten waarop voor ons onduidelijkheid blijft bestaan, wil ik graag opsommen.

1. Op 17 november wordt mededeling gedaan aan de staatssecretaris van een onverwachte scherpe daling in het ziekteverzuim. Dat wordt gemeld aan ambtenaren. Naar ons idee is dat majeur nieuws, ook zeer relevant voor het debat. Mijn fractie kan zich niet voorstellen, in het normaal verkeer tussen ambtenaren en staatssecretaris, dat dit nieuws niet gemeld wordt.

2. Vervolgens bevreemdt het ons zeer dat documenten tussen ambtenaren en de top van het CTSV kunnen worden uitgewisseld onder strikte geheimhouding. Dat lijkt mij vrijwel onmogelijk.

3. Het bevreemdt ons dat de zin ''het is oorlog'', die in deze Kamer door niemand is uitgesproken, door de staatssecretaris als een relevant feit naar voren wordt gebracht.

4. Wij vinden het vreemd dat het bestuur van het CTSV niet informeert naar wat de ambtenaren van Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben gemeld op 17 november. Wat hebben de directeuren eigenlijk gemeld aan het bestuur van het CTSV?

5. Ook vinden wij het vreemd dat de staatssecretaris naar aanleiding van vragen van mevrouw Adelmund en mevrouw Schimmel zegt dat de informatie in de rapporten irrelevant is, dat er niets nieuws onder de zon is. Het is slordig dat er geen melding van is gemaakt.

6. Bij de regeling van werkzaamheden hebben wij voortdurend naar rapporten gevraagd. De staatssecretaris meldt dan niet een telefoontje van mevrouw Van Leeuwen, waarin de concepten door haar persoonlijk worden aangeboden. Het bevreemdt ons dat dit niet in functie is gebeurd. Was het mevrouw Van Leeuwen persoonlijk? Stond het CTSV-bestuur erachter? Wij weten niet waarom het CTSV-bestuur toen besloten heeft het rapport later te publiceren. De reden van het uitstel van het vaststellen is boven de markt blijven hangen. Wij vinden het vreemd dat de staatssecretaris niet heeft gevraagd naar inhoudelijke aanpassingen. Ook bevreemdt het ons dat er verschillende stukken zijn, ÂeÂn van het personeel ± dat ons ook ter beschikking is gesteld ± en ÂeÂn van het bestuur van het CTSV, over de gang van zaken. Wij kunnen dat niet reconstrueren. Dus dat blijft boven de markt hangen. Tevens vinden wij het vreemd dat het lekken als argument wordt gebruikt voor het telefoontje.

7. Dan het debat zelf. Wij bleven volhouden dat de stukken naar voren moesten worden gebracht. Ik prijs de staatssecretaris voor zijn formele opstelling op dat moment. Hij gebruikte steeds het argument dat het concept-rapporten waren. Dat is op zichzelf juist, maar het ging ons om het inhoudelijke debat over stukken. Wij hebben ook gevraagd om stukken, desnoods samenvattingen. Pas een week later konden wij die stukken om opportunistisch redenen wel krijgen, maar dat was te laat voor het debat.

8. Dan kom ik bij het overleg op 1 maart in relatie tot dit debat. Onduidelijk blijft voor ons nog steeds de invloed die dit had op de rapporten. De staatssecretaris zegt zelf dat hij daar niet van uitgaat, maar het kan wel een bijprodukt van de gesprekken tussen Sociale Zaken en het CTSV zijn geweest.

Onze eerste conclusie is dat de staatssecretaris, met zo veel politieke ervaring, de Kamer alerter en

toereikender had kunnen informeren. Een tweede conclusie is dat onderzoek ten aanzien van de door mij genoemde lijst van punten nodig is om helderheid te verschaffen. Om die reden heb ik de motie van collega Rosenmöller medeondertekend.

□

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mijnheer de voorzitter! Ik zeg de staatssecretaris dank voor zijn beantwoording. Het is duidelijk dat hij een proces heeft doorgemaakt; stapje voor stapje, een soort factfinding. In dat geheel zijn bepaalde zaken opgehelderd. Andere zaken zijn echter niet opgehelderd. Ik kom daar nog op terug.

Voorzitter! Ik wil met nadruk stellen dat voor de SGP-fractie de vertrouwenskwestie niet speelt. Die speelt pas als je een begin van een deugdelijk bewijs hebt van het feit dat leidt tot het tegendeel, namelijk dat het vertrouwen geschonden is in het verkeer tussen een bewindspersoon en de Kamer. Dat is niet het geval. Om die reden is die kwestie voor ons niet aan de orde.

De vraag is of er een afdoende en betrouwbaar beeld van de gang van zaken is. De eerste kwestie waarop ik terug wil komen, is mijn interruptiedebatje op 22 november met de staatssecretaris of hij met mij, want zo ging het in werkelijkheid: ik hield mijn termijn en hij interrumpeerde mij. Toen hij zei wat hij zei, was mijn perceptie van die mededeling: hij weet dus niets. Dat bleek later een slagje anders te zijn, maar nu ik de staatssecretaris heb gehoord, kan ik mij ook zijn lezing van het geheel voorstellen, één taalkundig één inhoudelijk. Ik vind dat één van de drie conclusies die ik hem voorhield, door hem herkend had kunnen zijn. Ik houd die nuance overeind, maar voor het totaal deel ik hem mee dat ik dit dossier sluit.

Voorzitter! Door de staatssecretaris kon niet alle informatie worden geleverd. Die punten zijn gereleveerd, dus ik hoef deze niet te herhalen. Dat is voor de SGP-fractie aanleiding geweest om de motie in dezen mede te ondertekenen. Ik stel met nadruk dat het wat ons betreft om een kort onderzoek moet gaan. De wijze waarop, de voorwaarden waaronder en de bedoeling zijn door de eerste indiener afdoende verwoord.

□

De heer **Janmaat** (CD): Mijnheer de voorzitter! Het debat heeft zich met name toegespitst op de formele kant van het handelen van de staatssecretaris. Materieel en inhoudelijk is er naar de mening van de CD-fractie nauwelijks sprake van een wijziging, of het debat in de Tweede Kamer nu wel of niet met inachtneming van het rapport zou zijn gevoerd. Ook bij de behandeling in de Eerste Kamer hebben die gegevens geen rol gespeeld. Naar de mening van de CD-fractie was de wet er toch doorgekomen. De staatssecretaris is bij zijn pogingen in het debat om die wet door het parlement te krijgen niet buiten de parlementaire regels getreden. De CD-fractie ziet dan ook geen enkele aanleiding voor een verder onderzoek, te meer niet omdat het de CD-fractie sterk voorkomt dat de PvdA tracht de nadelige gevolgen van die wet voor haar achterban af te schuiven op zogenaamd onvolledige informatie, terwijl de PvdA-fractie in de Eerste Kamer het wetsvoorstel ook met die informatie, nog uitgebreid met het rapport waarover vandaag zo'n heisa wordt gemaakt, heeft goedgekeurd.

□

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Ik ben namens de VVD-fractie in eerste termijn geëindigd met de constatering dat deze Kamer vandaag antwoord moest geven op de vraag of de staatssecretaris bewust en opzettelijk gelogen zou hebben over essentiële informatie en feiten of dat hij die achtergehouden zou hebben. Ik denk dat het goed is om daar aan het begin van deze tweede termijn duidelijkheid over te geven. Ik ben ook blij dat iedereen die tot nog toe aan het woord is geweest, die duidelijkheid ook heeft gegeven.

Wat er feitelijk ligt, is de vergissing van de staatssecretaris die hij inmiddels ook heeft toegegeven. De overige antwoorden van de staatssecretaris op de opmerkingen en de vragen die hem gesteld zijn, zijn naar de mening van de VVD-fractie duidelijk geweest. Daar is niets op af te dingen. Natuurlijk zijn er nog een aantal zaken die niet beantwoord zijn. Die hebben met name betrekking op de gang van zaken binnen het CTSV. Bij een aantal zaken moet je natuurlijk ook wel willen luisteren naar wat er gezegd wordt en welke antwoorden er gegeven worden, bijvoorbeeld als het gaat over de toekomstvoorspellingen en over de cijfers.

Ik kan niet nalaten nog een keer aan te geven dat het in het bewuste rapport ging om cijfers die op zichzelf inderdaad niks nieuws waren. Ik kan ook niet nalaten te zeggen dat die cijfers het debat niet wezenlijk hebben beënvloed. Immers, uiteindelijk heeft iedereen die cijfers gehad en kunnen wij niet vaststellen dat het stemgedrag daardoor gewijzigd zou zijn. Ik denk ook dat het goed is om in die zin alle duidelijkheid dan maar te creëren.

Voorzitter! Het beoordelen van de vraag of ambtenaren de staatssecretaris nu wel of niet voldoende hebben geënformeerd, is zeer interessant. Dat geldt in eerste instantie voor de staatssecretaris in zijn eigen werkorganisatie, en vervolgens in bredere zin. Maar dat staat wel los van de vraag, in hoeverre de staatssecretaris de juiste informatie heeft verstrekt.

Als het gaat om het CTSV, is er nog heel veel te vragen en nog heel veel te zeggen. Er is een onderzoek gedaan door de heer Rood. Het rapport is inmiddels aangeboden aan de staatssecretaris. Wij weten dat wij daarover eind deze week of begin volgende week geënformeerd zullen worden. De VVD-fractie denkt dat dat in ieder geval relevant is. Zij vindt dan ook dat wij kennis moeten nemen van datgene wat de heer Rood als advies heeft geformuleerd. Vervolgens zullen wij, conform datgene wat wij daar als Kamer zelf over hebben afgesproken, moeten bepalen hoe te handelen. Daarbij staat een aantal opties open. Een van de opties is dat wij daar als vaste kamercommissie in duiken. Een andere optie is dat wij de bestaande projectgroep binnen die vaste commissie aan het werk zetten. Weer een andere optie is dat wij daar onder de vlag van een parlementair onderzoek naar kijken. Maar laten wij dat bekijken op het moment dat wij die informatie hebben! Dat is het standpunt van de VVD-fractie.

Voorzitter! Mijn laatste opmerking gaat over de positie van de staatssecretaris. In hoeverre is er wel of geen vertrouwen? In hoeverre zou er afkeurenswaardig gehandeld zijn? Ik denk dat wij mogen zeggen, als was het maar met een verwijzing naar de vergissing, dat niet alles

vlekkeloos gegaan is. Maar in ieder geval is het niet zo, dat je moet komen tot de conclusie zoals de heer Marijnissen in zijn motie heeft gedaan. Daarvan zeg ik, ook na de discussie gehoord hebbend, dat ik wel vaker het idee heb dat de heer Marijnissen in een andere wereld leeft. Voor de VVD-fractie geldt dat er sprake is van vertrouwen en dat er, wat ons betreft, geen enkele reden is om het gedrag van de staatssecretaris af te keuren.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Collega Van Hoof stelde mij de vraag of ik niet een week wilde wachten met het eventueel aanvangen van dat parlementaire onderzoek. Op zichzelf is daar in een debat natuurlijk altijd over te praten. Ik heb echter mijn voorkeur gemeld. Als het antwoord op zijn vraag ''ja'' zou zijn geweest, als wij een week zouden wachten, dan zouden wij op dat moment ongetwijfeld weten wat de kabinetsreactie is op het rapport van prof. Rood. Als wij als Kamer een initiatief zouden nemen in die richting, vindt de heer Van Hoof dan dat wij dit onderwerp en onze vragen daarover die met name de CTSV-organisatie betreffen, daarbij zouden kunnen betrekken?

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Wat ik heel duidelijk wil hebben, is het volgende. Het gaat om de positie van de staatssecretaris aan de ene kant en alles wat er gaande is binnen het CTSV aan de andere kant. De positie van de staatssecretaris is vandaag in dit debat aan de orde geweest en de meningsvorming daarover begint zo langzamerhand redelijk duidelijk te worden. Over datgene wat met betrekking tot het CTSV aan de orde is, heb ik gezegd dat ik graag de bevindingen van prof. Rood wil afwachten. Daarna wil ik graag, conform de brief van de staatssecretaris, het traject ''college horen, kabinetsstandpunt formuleren'' afwachten. Vervolgens wil ik, conform de afspraak die wij in de vaste kamercommissie hebben gemaakt, met elkaar afspreken hoe verder geopereerd moet worden en over welke vragen dan gesproken moet worden. Ik denk dat vandaag een aantal vragen genoemd zijn die, als wij tot een onderzoek zouden komen en als Rood die al niet beantwoord heeft, in dat onderzoek relevant zouden kunnen zijn.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Dat betekent dus materieel dat u de situatie niet uitsluit dat de Kamer, naar aanleiding van de kabinetsreactie op de bevindingen van prof. Rood, een eigen verantwoordelijkheid heeft en neemt, meer in den brede over het CTSV. Het betekent ook dat de nog openstaande vragen, die de staatssecretaris vanwege het gebrek aan informatie niet kon beantwoorden omdat zij ambtenaren van het CTSV betreffen of omdat zij vertrouwelijke stukken betreffen die hij hier vandaag niet kon of wilde overleggen, bij dat onderzoek betrokken zouden kunnen worden.

De heer **Van Hoof** (VVD): Als wij al zouden besluiten tot een nader onderzoek omdat daar behoefte aan is op basis van de rapportage van Rood en de kabinetsreactie, zullen wij met elkaar moeten zien wat er open blijft en zullen wij in de commissie open op een rij moeten zetten welke vragen wij nog hebben. Ik heb vanavond vragen gehoord die daarbij relevant zouden kunnen zijn. Dan zullen wij ook met elkaar moeten beslissen op welke manier wij dat gaan aanpakken. Als u van mij wilt horen dat dat ook via een onderzoek zou kunnen dat de titel van parlementair onderzoek heeft, sluit ik dat op dit moment niet uit.

□

De heer **Boogaard** (groep-Nijpels): Voorzitter! Ook ik dank de staatssecretaris voor zijn uitgebreide antwoorden. Mijn fractie steunt de door collega Rosenmöller ingediende motie. Ook wij zijn van mening dat met het daarin voorgestelde parlementaire onderzoek op korte termijn alle feiten boven water zullen komen die de staatssecretaris nu zelf niet kent dan wel niet bekend wenst te maken. Vooral de eerste omstandigheid verbaast mijn fractie, omdat nu uit de CTSV-rapportenkwestie is gebleken dat de staatssecretaris kennelijk alleen de informatie ter beschikking heeft gekregen die zijn ambtenaren hem wensten te geven.

□

De heer **Van Dijke** (RPF): Mijnheer de voorzitter! Ik bedank de staatssecretaris voor de door hem gegeven antwoorden. Hij heeft zelf al gezegd dat hij in zijn beantwoording geen kans heeft gezien om alle bij de Kamer levende vragen te beantwoorden. Dat is de reden waarom ik de motie van collega Rosenmöller met de daarbij behorende argumenten zal steunen. Ik heb van de staatssecretaris begrepen dat hij eerder heeft gezegd dat hij eigenlijk geen bezwaar heeft tegen zo'n soort onderzoek. De staatssecretaris zal uiteraard ingaan op de motie en hij zal zeggen wat hij daarvan vindt, maar wil hij ook aangeven waarom hij eertijds heeft gezegd dat hij eigenlijk niet zoveel bezwaar heeft tegen de inhoud van die motie? Ik vermoed immers dat hij nu zal zeggen dat hij er geen behoefte aan heeft, maar toen zei hij dat hij misschien wel blij zou zijn met zo'n onderzoek. Bent u nog blij met een uitspraak van de Kamer dat zo'n onderzoek er moet komen? Als de staatssecretaris daar al blij mee zou kunnen zijn, wat zou de coalitiepartners dan beletten om de staatssecretaris die vreugde te gunnen?

□

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Ik dank de staatssecretaris voor zijn antwoorden.

De hoofdregel in ons parlementaire bestel is dat een bewindspersoon het vertrouwen geniet, totdat het tegendeel is komen vast te staan. Er is in de ogen van mijn fractie tot op dit moment niet vast komen te staan dat de Kamer onjuist c.q. onvolledig is geïnformeerd. Dat wil niet zeggen dat de gang van zaken als totaal een schoonheidsprijs verdient. Het wil ook niet zeggen dat op alle vragen al een antwoord gekomen is.

Hoofdpunten uit het debat zijn in mijn ogen: wanneer had de staatssecretaris kennis van de concept-rapporten; wanneer wist hij dat ze kwamen; wanneer en hoe is hij ingelicht en door wie? Ik blijf het merkwaardig vinden, zoals ik ook bij interruptie heb gezegd, dat de staatssecretaris niet doorgevraagd heeft nadat zijn ambtenaren hem een globale conclusie hadden voorgehouden. Misschien nog wel merkwaardiger is het dat zijn ambtenaren niet zelf gezegd hebben: er staat eigenlijk meer in dan die globale conclusie.

Een andere vraag is of de staatssecretaris wat betreft de inhoud en de procedure van de conclusies aan beïnvloeding heeft

gedaan. Na de beantwoording van de staatssecretaris vind ik dat hij de Kamer daarover niet onjuist heeft ingelicht en dat hij daarover dus niet heeft gelogen, zoals sommigen hier blijven zeggen. Wel heeft hij ons melding gemaakt van het verschil in de versies over de gang van zaken van het bestuur van het CTSV en van het personeel van het CTSV. Ook zijn de mededelingen die hij doet uit de brief van de voorzitter, anders dan wij in eerste instantie gedacht hadden. Ik moet dat op dit moment accepteren. De staatssecretaris heeft een- en andermaal gezegd dat hij die stukken niet aan de Kamer kan sturen. Hij heeft eruit geparafraseerd wat hij dacht dat de Kamer daaruit moest weten, en ik kan niet anders doen dan dat voor nu accepteren.

Overigens ben ik het met iedereen eens dat juist die zaken en een aantal andere zaken weer aan de orde komen in het debat naar aanleiding van het advies dat de heer Rood zal uitbrengen, en in een onderzoek of welke procedure wij daar ook voor zullen kiezen. De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal dat in enige vorm in procedure nemen, neem ik aan, waar ook een onderzoek bij aan de orde kan zijn.

Voorzitter! Het is op zichzelf goed dat de heer Marijnissen de uitdaging aan hem heeft aanvaard en een motie van afkeuring heeft ingediend. Ik hoop dat hij intussen begrepen heeft dat ik het niet met hem eens ben en dat de fractie van de PvdA zijn mening niet, uitdrukkelijk niÂt deelt en dus tegen die motie zal stemmen.

Over de motie van de heer RosenmÖller c.s. vraag ik mij af of ze op dit moment nodig is. De heer Van der Vlies zei in zijn bijdrage in tweede termijn dat het dossier volgens hem wel gesloten kon worden en toen had hij het over het vertrouwen dat de staatssecretaris wel of niet had. Ik vind de motie eigenlijk een beetje overbodig, omdat na de antwoorden van de staatssecretaris is gezegd door een aantal leden, ook door de ondertekenaars van de motie, dat een schade aan dat vertrouwen op dit moment niet aan de orde is. En daar ging het debat vandaag over. In de motie wordt gesteld dat een aantal vragen nader onderzocht moet worden. Ik zit nu met het probleem dat ik het daarmee eens ben, maar dat ik op dit moment niet voor de motie kan stemmen, omdat daardoor het waas over dit debat zou blijven hangen dat er iets aan de hand is met het vertrouwen van de Kamer in de staatssecretaris. De heer RosenmÖller schudt zijn hoofd. Ik weet dat het voor hem niet aan de orde is en dat het ook voor de andere woordvoerders niet aan de orde is, maar dat is wel waar het debat vandaag over ging. Ik heb in eerste termijn meteen al gezegd dat dat de hoofdvraag was die naar de mening van mijn fractie vandaag beantwoord diende te worden. Die vraag is beantwoord en wel zodanig dat het vertrouwen niet geschaad is, zodat ik de motie overbodig vind. Maar ik vind wel dat de vragen uit de motie beantwoord moeten worden en dat er vervolgvragen gesteld moeten worden. Daar zullen wij dan ook op terugkomen in de verdere procedure naar aanleiding van het advies van de heer Rood.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Mevrouw Van Nieuwenhoven zegt dat dit debat gaat over de vraag, of de Kamer nog vertrouwen heeft in de staatssecretaris. Dat is natuurlijk absoluut een onderdeel van dit debat en ik heb een helder antwoord op die vraag gegeven, net als de medeondertekenaars van de motie. Maar het debat ging toch mede om de vraag, hoe wij de onderste steen boven kunnen krijgen. U heeft daar patent op, want u heeft dat vrijdagavond zelf naar voren gebracht. En ook u heeft geconstateerd dat er vandaag vragen overgebleven zijn. Eigenlijk zegt u ook dat de inhoud van de motie juist is, dus kunt u toch niet volhouden dat vÂÂr de motie stemmen betekent dat er een waas blijft hangen over de vertrouwensrelatie tussen Kamer en kabinet, tussen Kamer en staatssecretaris. Dat werp ik dan ook verre van mij; er is volstrekte helderheid omtrent deze motie: de vertrouwensrelatie tussen Kamer en kabinet is okÂ, maar een aantal punten zou nader onderzocht moeten worden. Maar ik begrijp niet waarom u in de aanloop naar dit debat zei dat de onderste steen boven moet, waar de motie precies bij past, zonder de zaak met de staatssecretaris op scherp te stellen, terwijl u deze motie toch niet wilt steunen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): In alle redelijkheid, voorzitter, nu haalt de heer RosenmÖller een paar dingen door elkaar. Deze motie doet niets af aan het naar boven halen van de onderste steen, want daarvoor moeten eerst de vragen uit de motie gesteld en beantwoord worden. En ik heb nu juist gezegd dat ook de fractie van de Partij van de Arbeid dit nodig vindt. Ik bestrijd de heer RosenmÖller dan ook niet, ik ondersteun hem door te zeggen dat ik de motie niet nodig heb, dat ik de motie overbodig vind, omdat alles wat erin staat naar onze mening sowieso in de verdere procedure naar aanleiding van het advies van de heer Rood aan de orde komt. Het is niet zo dat deze motie bepalend is voor het naar boven halen van de onderste steen, want dat zal de vaste kamercommissie in haar onderzoek moeten doen. Dat zou ook zo zijn als de hele Kamer deze motie aannam.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik vind dat aanvaarding van de motie daar een voorwaarde voor is. Maar ik ga ervan uit dat wat u nu zegt, betekent dat de fractie van de Partij van de Arbeid na ommekomst van de reactie van het kabinet op het advies van prof. Rood sowieso vÂÂr een onderzoek van de Kamer zal moeten zijn, al was het alleen maar om de nog openstaande vragen van een antwoord te voorzien. Anders kan het niet meer.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dit is heel slim, maar ik heb al vaker gezegd dat niet alleen de Kamer of de fractie van de Partij van Arbeid ermee gebaat is dat de zaak goed uitgezocht wordt, want het is ook in het belang van de staatssecretaris en wellicht het hele CTSV, omdat wij toch moeten bepalen wat wij verder willen met het toezicht. In de procedurevergadering van de vaste kamercommissie van een paar weken geleden is weliswaar niet besloten dat er een onderzoek zal worden ingesteld, maar verschillende fracties hebben wel gezegd dat het tot de mogelijkheden behoort. Dat geldt ook voor de fractie van de Partij van de Arbeid en dat heb ik ook steeds gezegd.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik neem u graag serieus. Eigenlijk zegt u tegen mij: houd de motie of de materiÖle inhoud ervan nog even aan tot volgende week. Op zichzelf zou ik dat best willen doen, maar dan is het wel van tweeÖn ÂÂn. Het kan niet zo zijn dat u dan volgende

week in een procedurevergadering, in een debatje of bij welke gelegenheid dan ook zegt dat het allemaal zo helder is wat het kabinet zegt, dat die vragen niet meer beantwoord hoeven te worden. Dat kan niet, want dat zou een uitstelmanoeuvre zijn die uw positie in deze Kamer niet meer geloofwaardig maakt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Weet u wat zo vervelend is? U maakt niet uit wat de fractie van de PvdA wel of niet vindt. Wij moeten dit zelf beoordelen. Nu vinden wij dat er nog vragen overblijven, maar die hebben áf te maken met vertrouwelijke stukken die op dit moment niet in het bezit van de Kamer zijn, áf met zaken die bij het CTSV of in relatie daarmee gebeurd zijn. Dit alles zal volgens mij weer nader aan de orde komen. Het kan een onderzoek worden, uitgevoerd door de bestaande werkgroep van de vaste kamercommissie, de gehele vaste kamercommissie kan het gaan verrichten, een bijzondere commissie of het wordt een parlementaire enquête. In alle vormen van onderzoek zullen altijd deze vervolgvragen aan de orde komen. Dat kan niet anders. Dat weet de staatssecretaris ook. Ik neem aan dat dit ook voor hem de reden is, waarom hij ook in eerste termijn de Kamer vrij uitvoerig geantwoord heeft. Vraag nu niet aan mij dat ik moet zeggen dat, als u de motie een week aanhoudt, u dan volgende week het gelijk krijgt dat u nu al hebt. U hebt dat gelijk al van mij gekregen. Ik zeg alleen dat de motie daarmee volstrekt onnodig en overbodig is.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik heb liever ongelijk en dat u vóór stemt, dan dat u me nu gelijk geeft en dan tegen stemt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Ik vreesde al dat u dit ging zeggen. Het is ook nooit goed!

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Het is aandoenlijk zoals mevrouw Van Nieuwenhoven probeert nu iedereen gelijk te geven.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Niet iedereen, dat had u moeten opmerken.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Bijna iedereen. Waarom heeft u dit weekend zoveel ophef over een aantal punten gemaakt? In NOVA had u het over ''zorgelijk''. In de PvdA-vlugschriften staat dat als er vragen onbeantwoord blijven, u een parlementair onderzoek niet uitsluit.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Heb ik dat dan nu uitgesloten?

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Neen, maar daarvoor is nu een motie ingediend en die steunt u niet.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Wat wilt u nu? Een onderzoek of niet?

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Ik wil graag dat u die kwestie scheidt. U doet nu wat u in het algemeen overleg niet wilde: u koppelt deze kwestie aan de kwestie rondom het CTSV en die is niet aan de orde. Het gaat om de gang van zaken rondom de Ziektewet. U hebt daarover zelf vragen gesteld en die zaken moet u scheiden. Nu is een aantal vragen niet beantwoord en wij willen graag dat daarnaar onderzoek wordt verricht. U kunt dat alleen maar regelen door een dergelijke motie te steunen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Het is ook aandoenlijk hoe u om die steun vraagt. Ik doe hetzelfde wat u en andere fracties deden. Ik maak een scheiding tussen het debat van heden over het eventuele vertrouwen van de Kamer in de staatssecretaris en een aantal vragen dat op dit moment niet beantwoord kan worden, omdat ze met vertrouwelijkheid te maken hebben of omdat ze in relatie met het CTSV staan. De staatssecretaris kan die vragen alleen maar indirect beantwoorden. Al zou hij het willen, dan kan hij de vragen over het CTSV niet beantwoorden. Daarom is de motie ingediend. Ik herhaal dat de vaste kamercommissie wat dat betreft al een procedure zou gaan volgen. Er komt een advies van de heer Rood waarin ± naar ik aanneem ± deze zaak toch weer aan de orde komt.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Ik bestrijd dat. In de vaste kamercommissie is een expliciete scheiding gemaakt tussen deze kwestie en het rapport van Rood. Dat heeft de voorzitter wel twee of drie keer gezegd. Deze kwesties zijn niet door elkaar gehaald. Ik ben er blij mee dat de staatssecretaris dat ook niet gedaan heeft en dan moeten wij dit dus ook niet doen. Als u deze kwestie wilt afhandelen, moet u nu deze motie steunen omdat u nog een aantal vragen hebt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Maar zo werkt het niet, mevrouw Bijleveld, en dat weet u als geen ander. Het ene gaat om het vertrouwen van de staatssecretaris en de vraag of hij de Kamer goed of onjuist heeft ingelicht. Het andere gaat om wat er is overgebleven aan vragen. Wij vinden dat wij die vragen voldoende kwijt kunnen in het onderzoek dat de vaste kamercommissie in enigerlei vorm, zo blijf ik er voorzichtig bij zeggen, toch zal houden.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): U maakt dan waarschijnlijk ook een nieuw vlugschrift.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dat is heel flauw. In het vlugschrift staat precies wat ik nu zeg en wat ik vrijdagavond voor de tv zei. Wij wilden eerst het debat van vandaag houden. De PvdA-fractie zou dan afwegen of ze wel of geen onderzoek wil. Vervolgens zal hierover een nader besluit worden genomen in de vaste kamercommissie. Wat u zei, is gewoon niet waar. Ik weet heel goed wat er in staat.

□

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Voorzitter! Wij hebben vanmiddag en vanavond een interessant stukje gedetailleerde geschiedschrijving gehoord van de staatssecretaris. Dank daarvoor. Het heeft bij mij wel het beeld bevestigd dat destijds, in november van het vorige jaar, één ding vooropstond, namelijk dat hoe dan ook het regeerakkoord moest worden uitgevoerd.

Ik trof bij de staatssecretaris weer een opvallend gebrek aan interesse voor een grondige en optimale behandeling van een buitengewoon belangrijk wetsvoorstel aan. Hij had geen belang bij bijvoorbeeld het uitlekken van CTSV-rapporten, zei hij vanmiddag op een gegeven moment. Dat mag waar zijn, maar hij wist dat een belangrijk deel van de Kamer wél erg veel belangstelling had voor

dat belangrijke rapport. Hoe je het ook wendt of keert, de staatssecretaris en de Kamer maken met elkaar wel wetgeving.

Wij hebben ook een interessant inzicht gekregen in een stukje monisme, te weten het vooroverleg op maandag 20 november. Daar zaten een staatssecretaris en drie woordvoerders geruchten uit te wisselen zonder iets wijzer te worden! Ik heb altijd gedacht dat dit type besloten overleg, waarvoor ik overigens nooit wordt uitgenodigd, een stuk interessanter zou zijn. Wat dat betreft ben ik weer een illusie armer. Maar mag ik bijvoorbeeld aan mevrouw Adelmund vragen of er op die maandagochtend misschien toch niet iemand is geweest, in het bijzonder van de zijde van de Kamer, die zich de vraag heeft gesteld...

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): In alle ernst, mijnheer Van Middelkoop, zou u echt een keer uitgenodigd willen worden?

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Heel graag.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Dan zal ik daarvoor zorgen.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Wilt u wel even tevoren melden over welk onderwerp het gaat? Dan kan ik een beetje kiezen. Ik winkel graag selectief.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Doe dat nu niet. Dat bespreken weer eerst samen.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Als u erbij bent, moet het wel interessant zijn. U was er op de 20ste november in elk geval nóÂet bij. Heeft mevrouw Adelmund toen niet de vraag gesteld of het debat niet gediend zou zijn met relevante informatie die bijna beschikbaar was? Het was toen bekend dat die informatie bijna beschikbaar was. Zou het niet goed zijn geweest voor de zaak zelf?

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): In de beantwoording van de vragen die mij gesteld zijn, moet u zijn gebleken dat dit precies de inzet was die ik had ten opzichte van de staatssecretaris. Mijn inzet was of het rapport beschikbaar kon komen, zeker wanneer het dienstig was voor de beoordeling van de WULBZ. Dat is op die dag gebeurd, naar aanleiding van mededelingen van een informant. Het is ook alle dagen daarna door de PvdA in de Kamer als standpunt verwoord.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): U weet dat wij voorafgaand aan het debat een aantal procedurevergaderingen hebben gehad, waarbij een belangrijk deel van de Kamer, te weten de niet-coalitiepartijen, bij herhaling heeft gezegd: vergeet het maar dat de Eerste Kamer het wetsvoorstel nog vóÂÂr 1 januari behandelt en laten wij alsjeblieft de tijd en de rust nemen voor dit belangrijke wetsvoorstel, want wij zitten al met een ''overgestresste'' agenda. U wist toen dat deze belangrijke rapporten eraan zaten te komen, maar dat zij nog een bestuursfiat moesten krijgen. Tegen die achtergrond en achteraf bezien ± het is misschien een beetje wijsheid achteraf ± vraag ik of het niet beter was geweest als u wat beter had geluisterd naar de niet-coalitiepartijen en als de zaak wat rustiger was behandeld. Zoals men weet, heeft de Eerste Kamer gewoon haar eigen tempo bepaald. Dat moeten wij ook iets meer doen.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Vanwege de wijsheid achteraf zeg ik dat wij de argumenten volledig moeten wisselen. Wij hebben dat hier in de Kamer besproken. Wij hebben gezegd dat de Eerste Kamer niet de agenda van de Tweede Kamer zou mogen bepalen. Er werd toch gekozen voor behandeling, zelfs als de Eerste Kamer er niet aan zou toekomen. Dat argument is dus gewisseld in de Kamer.

Over het andere argument, over de concept-rapporten, heb ik gezegd dat ik heb geprobeerd die te pakken te krijgen. Als ze op dat moment invloed zouden kunnen hebben op de WULBZ, wilde ik dat zelf kunnen controleren. Die rapporten kreeg ik niet. Vandaar dat ik niet dat argument had om het debat op grond daarvan uit te stellen.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Het wordt nu een herhaling van zetten. Hoe dan ook, de hele wijze van behandeling van zo'n belangrijk wetsvoorstel is niet goed geweest.

Dan de vraag of er nog een parlementair onderzoek moet worden gehouden. De staatssecretaris heeft vandaag een helder verhaal gehouden over het afleggen van verantwoording over de zaken waarvoor hij verantwoordelijk was. Daar gaat het om. Welnu, dat verhaal gehoord hebbend, zie ik onvoldoende reden voor een parlementair onderzoek waarin ook nog eens het handelen of het nalaten van de staatssecretaris een centraal thema zou moeten zijn. Ik vind dat je die zaken uit elkaar moet houden, zeg ik mevrouw Van Nieuwenhoven na. Dit debat is gestart met de mogelijkheid van een affaire-Linschoten. Het parlementair onderzoek, te weten het vragen van verantwoording van de staatssecretaris over zijn geheugen, zijn vergissing en wat niet al, is een debat dat vandaag is gevoerd. Ik wil dat debat vandaag afronden. Hierna krijgen wij nog mogelijkheden genoeg ± wij zullen die ook moeten benutten ± om te praten over bijvoorbeeld het rapport van de commissie-Rood en tal van andere zaken, het CTSV betreffende. Nogmaals, ik wil dat loskoppelen van dit debat. Ik wil dit debat serieus nemen en ik wil het zuiver houden. Wat dat betreft heb ik, hoe weinig verschil van mening er ook is tussen de heer RosenmÖller en mijzelf, geen behoefte om een dergelijke motie te steunen.

Voorzitter! In de eerste termijn heb ik namens mijn fractie de cruciale vraag gesteld of de staatssecretaris vorig jaar actief heeft geprobeerd om publikatie van relevante stukken voor de behandeling van de Ziektewet tegen te houden of te vertragen. Het antwoord op die vraag is: nee. Hij heeft helder en overtuigend geantwoord en hij kan met ons overgaan tot de orde van de dag.

□

Mevrouw **Schimmel** (D66): Mijnheer de voorzitter! Wij zijn de eerste termijn begonnen met de opmerking dat rondom de afronding en het uitbrengen van de CTSV-rapporten onduidelijkheid is blijven bestaan. In de eerste plaats omdat de versie van de staatssecretaris van 1 maart en die van 8 maart verschilden. In de tweede plaats omdat de elkaar tegensprekende berichten zo hardnekkig zijn, dat bij ons gerede twijfel is blijven bestaan over de vraag of wij inmiddels voldoende weten hoe de zaak in elkaar zit. Die onzekerheid mag niet blijven voortbestaan, zo stelden wij in eerste termijn.

Schimmel

De staatssecretaris was op de hoogte van een belangrijke conclusie van een van de onderzoeksrapporten, namelijk dat de daling van het ziekteverzuim sneller ging dan werd verwacht. Dat deze conclusie voor de staatssecretaris geen nieuws onder de zon bevatte, doet niets aan dit feit af. Daar is voor de fractie van D66 de waarheid enigszins onder druk komen te staan. Wij betreuren dat, maar wij menen dat er geen bewuste poging tot misleiding van het parlement is geweest. Kortom, wij hebben geen reden om aan de geloofwaardigheid van zijn woorden te twijfelen.

Uit de antwoorden van de staatssecretaris blijkt dat er ook bij hem onzekerheden zijn blijven bestaan. Allereerst is dat de kwestie van de beÈnvloeding door directeuren van SZW op de gang van zaken bij het CTSV in casu het overleg tussen de directeuren SZW en de directeuren van CTSV op 17 november. De staatssecretaris kan geen uitsluitsel geven over de vraag of de opmerking ''dan is het oorlog'' nu wel of geen rol heeft gespeeld en wij kunnen dat natuurlijk ook niet. Wij nemen aan, dat bij de staatssecretaris geen bewuste poging tot beÈnvloeding heeft plaatsgevonden, maar dat sluit niet uit dat de tot zijn verantwoordelijkheid behorende ambtenaren dat misschien wel hebben gedaan. Daarbij speelt vervolgens de verhouding tussen het bestuur en de directie een rol, waarnaar prof. Max Rood zijn onderzoek heeft ingesteld en afgerond. Die conclusies moeten wij afwachten.

Een tweede punt dat speelt gaat over de afwijkingen tussen het inmiddels publieke overzicht dat het personeel heeft opgemaakt ten behoeve van de rijksrecherche, waarover wij inmiddels beschikken, en het overzicht dat het bestuur heeft opgemaakt, waarover de staatssecretaris beschikt en wij niet. Wij willen het rijksrecherche-onderzoek en het rapport-Rood afwachten en wij verzoeken de staatssecretaris, het rijksrecherche-onderzoek desnoods vertrouwelijk ter inzage te geven aan de Tweede Kamer. Wij zullen daarover vervolgens in de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid een procedure afspreken. Dit betekent dat wij op dit moment geen steun zullen geven aan de motie-RosenmoÈller, want wij willen eerst het rijksrechercherapport ter beschikking hebben waaruit de afwijkingen zouden kunnen blijken tussen deze twee overzichten van personeel en bestuur. Wel willen wij de heer RosenmoÈller verzoeken zijn motie aan te houden, omdat wij op dit ogenblik nog geen beslissing kunnen nemen over welke vorm het een en ander zal aannemen. Wat dat betreft sluit ik mij aan bij hetgeen mevrouw Van Nieuwenhoven heeft gezegd.

De heer **Rosenmöller** (Groenlinks): Voorzitter! Ik zal mevrouw Schimmel niet vermoeien met het stellen van vragen over hoe dit zich verhoudt tot uitspraken voorafgaand aan het debat. Van die discussie kunnen wij ons wel een voorstelling maken. Ik wil wel iets meer weten over waar dit toe zou kunnen leiden. In de interrupties met collega Van Hoof, met mevrouw Van Nieuwenhoven en het meest nadrukkelijk met mevrouw Schimmel begon er een beeld te ontstaan waaruit naar voren kwam dat wat ik wil, wat mevrouw Bijleveld wil en wat ook anderen willen, zoals collega Van der Vlies en de heer Boogaard, wel gaat gebeuren maar dat wij er vandaag geen besluit over nemen. Dit debat was toch mede bedoeld om allereerst een antwoord te geven op de vraag over de vertrouwensrelatie, waarna vervolgens de onderste steen boven moest komen? Alle antwoorden op nog resterende vragen zullen moeten worden beantwoord.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ja, maar mijns inziens is het relevant om het rapport-Rood af te wachten. Uit de discussie is namelijk ook gebleken dat de verhouding tussen bestuur en directie van het CTSV wel degelijk een rol kan hebben gespeeld in die vergadering op 20 november. In de tweede plaats loopt er een onderzoek naar een vermeend lek bij het CTSV. Wij beschikken over een publiek stuk, opgemaakt door het personeel van het CTSV, en de staatssecretaris beschikt over een stuk, opgemaakt ten behoeve van het bestuur, waarover hij ons geen informatie wil verschaffen. Als wij de staatssecretaris vragen om ten minste inzage te geven in de stukken van de rijksrecherche, dan kunnen wij op een fatsoenlijke manier onze beslissing over een parlementair onderzoek formuleren.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Vanwege de doelstelling zou ik nog wel zo ver willen gaan, dat ik wil overwegen en overleggen met de medeondertekenaars om iets niet in stemming te brengen wat kansloos is maar wat materieel wel door een meerderheid van de Kamer gewenst wordt. Maar dan moet ik natuurlijk iets meer zekerheid hebben over uw steun de volgende week, naar aanleiding van een rapport en een kabinetsreactie die wij nog niet kennen. Dat heb ik mevrouw Van Nieuwenhoven ook gevraagd.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Ik denk dat wij dan vooral inzicht moeten hebben in wat wij de volgende week weten. Wij kunnen niet op voorhand zeggen, dat het allemaal niet uitmaakt wat erin staat. Ik volg een beetje de lijn van de heer Van Middelkoop: je moet heel zorgvuldig handelen. Dan mag je de kabinetsreactie op Rood afwachten en desnoods vragen om vertrouwelijk inzicht te hebben in de adviezen van Rood. Je mag afwachten wat het onderzoek van de rijksrecherche-onderzoek oplevert. Je mag de staatssecretaris vragen om daar desnoods vertrouwelijk inzage in te geven. Dat vind ik een zuivere manier om op een gegeven moment tot iets bepaalds te komen. Dat hoeft niet per se een parlementair onderzoek te zijn, maar dat kan een parlementair onderzoek zijn. Daar kan ik achter staan. In dat opzicht wil ik de heer RosenmoÈller verzoeken om zijn motie aan te houden. Hij krijgt geen garantie van mij dat ik de volgende week voor zijn motie stem; die garantie zit alleen maar in de inhoud van de stukken besloten.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Als je een serieus beroep doet op een collega om een motie aan te houden, kan dat beroep alleen maar in overweging worden genomen als er een begin van zekerheid bestaat dat hetgeen waar de motie om vraagt ook werkelijk onderzocht wordt. Als we er niet morgen mee beginnen, dan volgende week woensdag. Ik heb daar geen problemen mee.

Mevrouw **Schimmel** (D66): De inhoud van de stukken is uiteindelijk bepalend voor de wijze waarop wij ermee willen omgaan. Als u dat nu wilt weten, moet u de motie nu maar in stemming brengen. Als u 100%

garantie wilt hebben dat wij nu niet achter uw motie staan, hebt u die.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik heb begrepen dat mevrouw Schimmel in ieder geval in het vervolg nog antwoord wil hebben op de onzekerheden en duidelijkheid wil hebben over de informatie die ten grondslag ligt aan de vertrouwelijke informatie. Lukt het vandaag niet, dan lukt het volgende week wel.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Bij ons is het beeld blijven bestaan van een nogal chaotische organisatie bij het CTSV met een mogelijke inmenging van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid rondom de vaststelling en het uitbrengen van rapporten. Voor beide bestaat politieke eindverantwoordelijkheid bij de staatssecretaris. Vanuit het belang van een onafhankelijk toezicht hechten wij eraan dat de staatssecretaris maximale inspanningen verricht om de kwaliteit van het CTSV en de onafhankelijkheid daarvan te garanderen.

□

De heer **Verkerk** (AOV): Voorzitter! In eerste instantie heeft onze fractie al aangegeven dat zij voor een onderzoek is naar de zaken zoals die zich hebben ontwikkeld. Wij schorten het vertrouwen in de staatssecretaris dus even op. Dat wil zeggen, wij gaan niet mee met de motie van de heer Marijnissen. Wij gaan wel mee met de motie van de heer Rosenmöller. Wij stellen dus prijs op een onderzoek en wel zo spoedig mogelijk.

□

Staatssecretaris **Linschoten**: Mijnheer de voorzitter! Ik dank de leden voor hun bijdrage in tweede termijn. Ik zal bij mijn beantwoording de volgorde van sprekers hanteren.

Ik ben blij dat ook de heer Rosenmöller in zijn bijdrage nadrukkelijk aangeeft dat wat hem betreft de vertrouwensvraag niet aan de orde is. Ik stel dat op prijs, gelet op de wijze waarop de discussie in de afgelopen periode verlopen is. De heer Rosenmöller stelt ± en dat is aanleiding voor hem om in een motie te vragen om een nader onderzoek ± dat er wat hem betreft nog onduidelijkheid bestaat op een zestal punten. Het lijkt mij goed om die zes punten even na te lopen om met elkaar te kunnen vaststellen hoe relevant het is dat wij ± om de woorden van de heer Rosenmöller te gebruiken ± precies 100% van de ware toedracht weten. Ik zeg dit, omdat ik mij afvraag of wij, gegeven de situatie waarmee wij te maken hebben, onze tijd en energie niet veel beter kunnen besteden aan iets anders.

De heer Rosenmöller sprak over de versnelling bij het bestuur van het CTSV tot 20 november en de langzaam-aan-actie daarna. Ik meen dat daarvan helemaal geen sprake is geweest. Ik heb op een zodanige wijze de feiten waargenomen die tot mij zijn gekomen, dat ik meen te kunnen stellen dat het CTSV een maximale poging heeft gedaan om de werkzaamheden in een zodanig tempo te brengen dat nog voor de behandeling van de WULBZ in de Kamer die stukken beschikbaar waren. Dat was de inzet van het college. Ik kan de feiten niet op een andere wijze van commentaar voorzien. Dit neemt niet weg dat wij met elkaar weten dat ook de leden van het college pas op 17 november de stukken voor het eerst zagen en dat zij voor het eerst met elkaar op 20 november die stukken besproken hebben. Als je dan niet gelijk tot een conclusie komt, nadat je voor de eerste keer daarvan kennis hebt genomen en nadat je voor het eerst daarover een vergadering hebt gehad, dan kan ik mij daar iets bij voorstellen. Bovendien geloof ik niet in een vertragingsactie. Zelfs na die allereerste vergadering was het zo dat er op heel korte termijn wel degelijk besluitvorming plaatsvond. Dat gevoegd bij het feit dat de Kamer hoe dan ook tijdens dat debat de beschikking kreeg over de concept-stukken, vraag ik mij af of wij met elkaar heel veel tijd moeten steken in juist dat gegeven. Ik zeg dit niet in de laatste plaats, omdat het ook een verantwoordelijkheid van het CTSV zelve is om te bepalen op welke wijze besluitvorming tot stand komt.

Voorzitter! Ik kan alleen maar erkennen dat er sprake is van twee versies van de reconstructies. Ik heb ook van beide kennis kunnen nemen. Het gaat hier om een reconstructie die is gemaakt ten behoeve van het onderzoek van de rijksrecherche. Ik denk dat wij dit onderzoek moeten afwachten. Ik ben evenzeer als de Kamer erg benieuwd naar de uitkomsten daarvan.

Dan kom ik bij de informatie die gewisseld was tussen de ambtenaren van het CTSV en de ambtenaren van het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Hoorde ik de staatssecretaris zeggen dat het rapport van de rijksrecherche niet naar de Kamer komt?

Staatssecretaris **Linschoten**: Nee. Daarover heb ik geen mededelingen gedaan. Ik heb gezegd dat ik net als de Kamer benieuwd ben naar de uitkomsten van het onderzoek van de rijksrecherche.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): En het advies van Rood? Daarover hebben wij afgesproken dat u nog zou kijken naar de vorm. U hebt terecht gezegd: als het over personen ging, zou het misschien iets ingewikkelder liggen. Maar dan zou het altijd ter vertrouwelijke kennisname kunnen worden voorgelegd.

Staatssecretaris **Linschoten**: Bij wat ik tot nu toe heb gezegd, heb ik geen moment het rapport van prof. Rood in het achterhoofd gehad. Ik heb het daar uitdrukkelijk nog niet over gehad. Misschien dat ik daarover straks nog een korte opmerking maak. Nee, ik heb het nu over de rapporten die zijn geproduceerd ten behoeve van het onderzoek van de rijksrecherche.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Heb ik goed begrepen dat de staatssecretaris zal bewerkstelligen dat de Kamer desnoods vertrouwelijk inzage krijgt in het onderzoeksresultaat van de rijksrecherche?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik heb er geen enkel probleem mee om die vraag bij het CTSV neer te leggen. U moet zich realiseren dat ik niet de opdrachtgever ben van het onderzoek van de rijksrecherche. De opdrachtgever is het CTSV. Daaraan zal dan ook in eerste instantie gerapporteerd worden. Maar ik stel vast dat ik, evenals veel woordvoerders in de Kamer, zeer geïnteresseerd ben in de uitkomsten van dat onderzoek.

Het derde punt van de heer Rosenmöller betrof de manier

waarop op 17 november informatie is uitgewisseld tussen mijn ambtenaren en die van het CTSV. Daar ben ik in eerste termijn al uitvoerig op ingegaan. Ik heb daarover alles gemeld wat ik te melden had. Wat mij betreft, bestaat hierover ook geen onduidelijkheid. Het is geen punt dat naar mijn overtuiging moet worden opgehelderd, want mijn medewerkers hebben naar mijn mening volstrekt klare wijn geschonken. Daar is geen nader onderzoek voor nodig.

Het vierde punt betreft de vraag: is het vanwege het lek dat stukken gemeld zijn? Ik moet tot die conclusie komen. Daarvan is namelijk melding gemaakt in het gesprek. Het is echter absoluut niet zo, dat de voorzitter van het college van toezicht mij in voorkomende gevallen opbelt met de vraag of ik stukken wil hebben. Helemaal niet. Sterker nog, het college van toezicht bepaalt zijn eigen procedure, stelt stukken vast en stuurt ze dan naar mij toe. Denkt u dat ik ooit eerder het verzoek heb gekregen of ik stukken zou willen ontvangen? Nee. Wat hier aan de orde was, is dat zaken op straat lagen. Het ging om rapporten die nog niet af waren en die nog zouden worden veranderd. Dat is natuurlijk een wezenlijk stuk informatie. Met andere woorden: ook op dat punt heb ik dus niet echt behoefte aan nadere helderheid.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): In eerste termijn heeft de staatssecretaris ook gezegd dat die stukken op straat lagen. Ik heb hem toen geÈnterrumpeerd en gevraagd waaruit hij dat afleidde en wie dat aan hem gemeld had. Ik vraag dat nu nog maar een keer, want hij zegt nu weer dat die stukken op straat lagen. Maar niemand had die stukken! Dat is vandaag duidelijk gebleken.

Staatssecretaris **Linschoten**: Misschien moet ik niet van ''de stukken'' spreken. De indruk bestond, zoals in het overleg tussen bestuur en directie van het CTSV aan de orde kwam, dat de zaak naar buiten was gekomen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Niet ''de zaak'', want dat zijn de rapporten. Men had alleen kennis genomen van het feit dat die rapporten eraan kwamen. Dat is heel iets anders dan dat ''de rapporten'' op straat lagen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Op die dinsdag verkeerde ik in de veronderstelling dat de stukken wel degelijk waren uitgelekt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Door wie dan? Waar waren zij volgens u dan uitgelekt?

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat weet ik niet.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Wie had dat dan tegen u gezegd?

Staatssecretaris **Linschoten**: Het is mij gemeld door de voorzitter van het college van toezicht, blijkbaar naar aanleiding van een overleg dat die maandag had plaatsgevonden. Dat heb ik later begrepen. Maar ik zal u dit zeggen: na die signalen bestond bij mij op z'n minst de indruk dat ook de stukken waren uitgelekt. Dat gold zeker voor die dinsdag, toen mevrouw Bijleveld hier op het spreekgestoelte naar de stukken vroeg. Op dat moment ging ik ervan uit dat zij over die stukken beschikte, en ik was echt niet de enige in de zaal die dat deed. Die indruk had ik dus.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Net zo goed dat wij u beoordelen door te zeggen dat u het vertrouwen van de Kamer heeft omdat het tegendeel niet bewezen is, moet u ook niet blijven zeggen dat leden van deze Kamer de stukken in hun bezit hadden. Het is vandaag een- en andermaal gebleken dat dit niet het geval was.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat ben ik met u eens.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Maar net zei u dat geconstateerd werd dat de stukken op straat lagen.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat was op dat moment de veronderstelling. Vervolgens heb ik moeten vaststellen dat degenen van wie ik veronderstelde dat zij over die stukken beschikten, aan mij en aan anderen verklaard hebben dat zij daar niet over beschikten. Dat neem ik absoluut aan. Daarover is, wat mij betreft, geen discussie mogelijk. Maar dat neemt niet weg dat ook bij mij die indruk aanwezig was op het moment dat deze zaken plaatsvonden.

Het laatste element van onduidelijkheid waarover de heer RosenmÈller sprak, betrof de verschillende concepten die er zijn geweest.

Mevrouw **Adelmund** (PvdA): Ik wil hier toch nog een vraag over stellen, omdat dit steeds terugkomt in de verhalen over de rapporten. Hoe kijkt u in retrospectief terug naar het moment waarop Dian van Leeuwen u opbelde met de mededeling dat een aantal mensen die rapporten had en dat zij u daarom wilde informeren? U zegt nu: dat was heel ongebruikelijk, want ik krijg die rapporten meestal gewoon aangeleverd. Er is daarbij een argument gebruikt dat op geen enkele waarheid blijkt te berusten. Hoe kijkt u daar nu op terug?

Staatssecretaris **Linschoten**: Ik begrijp helemaal wat daar gebeurd is. Om te beginnen, heeft zij niet tegen mij gezegd dat een aantal mensen die rapporten had. Haar mededeling was dat er gelekt was, zonder dat precies werd gepreciseerd wat er precies gelekt was en op welke manier er gelekt was. In dat telefoongesprek heb ik vervolgens gezegd: ik krijg allemaal vragen van mensen die blijkbaar iets over die rapporten weten, terwijl ik nog helemaal niks weet. Ook dat duidde erop dat er iets gelekt was. Dat was in dat telefoongesprek absoluut een onderwerp van discussie. Dat neemt niet weg dat er personen waren die de rapporten zouden hebben. Ik had op dat moment absoluut geen indruk van wat het lek precies was en ook niet van wat er gelekt zou zijn. Laat dat volstrekt helder zijn! Er kan echter geen enkele andere reden zijn dan deze omstandigheid waarom de voorzitter van het college van toezicht mij opgebeld heeft. De mededeling was niet: wij zijn klaar; wij hebben de stukken vastgesteld en zij komen eraan. Dan had ik gezegd dat ik die graag wilde hebben. De mededeling was echter: wil je die stukken hebben. En dat waren stukken die nog niet af waren en waar nog wijzigingen in konden optreden, de concepten. Dat was de setting van dat gesprek. Ik denk dat ik daar een- en andermaal heel erg duidelijk over ben geweest.

Voorzitter! Het laatste punt van de heer RosenmÈller betreft de diverse concepten die er zijn geweest.

Natuurlijk zijn er diverse concepten geweest. Er was het concept dat in de weekendtas meeging op 17 november. Vervolgens was er op 20 november een aangepast concept. Daarna zijn er met nadere aanpassingen wellicht nog andere concepten aan de orde geweest. Is het voor ons echter werkelijk relevant om precies te weten hoe het is gegaan met die concepten? Ik kan de heer Rosenmöller wel vertellen dat er van alle voorstellen die ik sinds mijn aantreden naar de Kamer heb gestuurd, in de aanloopfase voortdurend verschillende concepten zijn geweest. Dat is een proces binnen een departement en, naar ik aanneem, ook in de boezem van het college van toezicht waardoor je langzaam maar zeker met elkaar tot een conclusie komt. Uiteindelijk gaat het om de eindconclusie waar je de bestuurlijke of politieke verantwoordelijkheid voor neemt. In dat opzicht vind ik het laatste concept dat uiteindelijk ook in het college aan de orde komt voor besluitvorming en waar op dat moment bestuurlijke verantwoordelijkheid voor wordt genomen, relevant. Ook dit punt rechtvaardigt het naar mijn stellige overtuiging om niet al te veel energie te steken in dat geheel.

Voorzitter! Ik moet de Kamer de aanvaarding van de motie ter zake dan ook ontraden. Ik vind het echt ongelofelijk belangrijk dat wij deze zaak vanaf dit moment met elkaar afsluiten. Wij komen nog met elkaar te spreken over de adviezen van de prof. Rood en over de vraag hoe het verder moet met het college van toezicht. Voor mij is het dus zo helder als wat dat wij nog een heleboel zaken met elkaar te bespreken krijgen. Sterker nog ± dat is het enige wat ik nu even kan zeggen over het rapport van de commissie-Rood ± ik stel er prijs op om in nadrukkelijke communicatie met de Kamer gezamenlijk conclusies te trekken over hoe het nu verder moet met het college van toezicht. Ik heb naar aanleiding van vragen van mevrouw Van Nieuwenhoven ook geantwoord dat ik zou zoeken naar een manier om daarover te communiceren, ervan uitgaande dat ik pas kan beslissen over het moment en de manier waarop dat gebeurt, nadat ik kennis heb kunnen nemen van de inhoud van het rapport. Ik blijf hierbij, omdat ik die gang samen met de Kamer wil maken. In die discussie kunnen, wat mij betreft, alle hierbij behorende facetten aan de orde komen.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Ik merk op dat de staatssecretaris nu even vergeet dat wij ook hebben gevraagd om het rapport van de rijksrecherche. Hij heeft gezegd dat hij toestemming zou vragen van het CTSV. Naar het inzicht van mijn fractie is er hoogstens toestemming nodig van het ministerie van Justitie, omdat de rijksrecherche niet onder het CTSV valt. Kortom, mijn vraag is nog een keer of de staatssecretaris wil bewerkstelligen dat deze gegevens, desnoods vertrouwelijk, ter inzage worden gegeven aan de Kamer.

Staatssecretaris **Linschoten**: Dat is geen probleem. Ik weet absoluut niet hoe het formeel zit, als de rijksrecherche een rapport heeft, aan wie dat gemeld wordt en wat er al dan niet vertrouwelijk waar terechtkomt, maar het inhoudelijke punt zie ik. Ik ben net zo nieuwsgierig als mevrouw Schimmel naar de conclusies die uit dat onderzoek voortkomen. Ik denk dus dat ik even moet nagaan wat de formele lijnen zijn in dit kader, opdat wij formeel juist procederen. Wij moeten proberen om elkaar over en weer zo goed mogelijk te informeren op dat punt. Dat laat onverlet dat de energie, wat mij betreft, de komende periode gestoken moet worden in het oplossen van een aantal problemen die aan de orde zijn met betrekking tot het college van toezicht. Zeker als de beargumentering van de motie gelegen is in de zes punten die de heer Rosenmöller heeft aangegeven, is het volgens mij een zeer inefficiënte besteding van kostbare tijd, als wij daar de komende twee á drie weken nog weer energie in gaan steken met elkaar. Nogmaals, ik begrijp waarom de heer Rosenmöller zegt dat er op dat punt vast nog wel meer helderheid valt te verkrijgen. Er zijn vragen waar ook ik best wel een antwoord op wil hebben. Ik ben, wat dat betreft, net zo nieuwsgierig als hij. Wij moeten volgens mij echter met elkaar de afweging maken waar wij op dit moment staan, welke besluitvorming in dit kader op korte termijn op ons afkomt en welke discussie er op ons afkomt met betrekking tot de vraag hoe wij verder moeten gaan met het college van toezicht, gegeven de situatie waarin wij op dit moment met elkaar verkeren.

Voorzitter! Ik heb de Kamer vanmiddag laten weten dat ik het rapport van professor Rood hedenochtend om half twaalf ontvangen heb. Ik meen dat de zorgvuldigheid mij ertoe brengt dat ik dat rapport eerst met de leden van het college van toezicht en in de ministerraad bespreek. Wij moeten zo snel mogelijk, als ik tot conclusies ben gekomen wat dat betreft en ik kennis heb kunnen nemen van de opvattingen van het college, met elkaar aan de slag. Wij zullen goed moeten nadenken over de manier waarop dat gebeurt, zoals ik mevrouw Van Nieuwenhoven heb toegezegd. Daar moeten wij met elkaar alle energie en aandacht op concentreren.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik wil nog iets zeggen over uw opmerking om aanneming van mijn motie te ontraden. U kunt zeggen: daar moeten we geen energie in steken. Daarover beslist de Kamer natuurlijk zelf. Maar u realiseert zich toch goed dat, ook al zou die motie niet worden aangenomen, er door de meerderheid van de Kamer vragen zijn geformuleerd die weliswaar niet deze week, maar toch volgende week van een antwoord zullen moeten worden voorzien. Aan de vraag of het nu deze week of volgende week energie vraagt, zou je ook een debat kunnen wijden. Er zijn echter nog openstaande kwesties met betrekking tot dit thema, waarop deze Kamer antwoorden wil hebben om de zaak volstrekt naar feiten en omstandigheden helder in beeld te krijgen. Dat zal toch echt moeten gebeuren.

Staatssecretaris **Linschoten**: U weet dat de heer Marijnissen een paar vragen heeft neergelegd bij het college van toezicht. Wellicht levert dat nadere informatie op. Dat is de verantwoordelijkheid van het college en daar treed ik niet in. U heeft zes punten genoemd in dit debat. Nu gaat het om een oordeel over de vraag of het werkelijk de moeite waard is om daarop in te gaan, gegeven wat wij op dit moment weten. Over al die punten zijn er opmerkingen gemaakt in dit debat. Ook is aannemelijk gemaakt hoe zaken wel of niet gelopen zijn. Dan moet je met elkaar de vraag beantwoorden of het werkelijk de moeite waard is om daar weer op

terug te komen in plaats van al onze energie en aandacht te steken in het oplossen van de echte problemen. Daar pleit ik voor en om die reden meen ik aanneming van die motie te moeten ontraden.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Ik heb u niet punt voor punt geÈnterrumpeerd. Dat zal ik ook niet doen. Ondergetekende en waarschijnlijk ook de medeondertekenaars van de motie verschillen op dat punt met u van mening, omdat u op een aantal punten gewoon geen antwoord kon geven. U zei dat u ook zelf nieuwsgierig was en dat er een relatie lag met vertrouwelijke stukken. Die zes punten zijn een secure opsomming van openstaande vragen die wel degelijk van een nader antwoord zullen moeten worden voorzien en dat is inclusief het goed luisteren naar uw antwoord in eerste termijn.

Staatssecretaris **Linschoten**: Het verbaast mij niet dat wij daarover met elkaar van mening verschillen. Dat is ook de reden waarom ik de opmerkingen heb gemaakt zoals ik deze heb gemaakt.

Voorzitter! Het spijt mij dat ik de heer Marijnissen niet heb kunnen overtuigen van het feit dat ik voortdurend de waarheid heb gesproken. Ik zal die discussie niet verder met hem voeren. Ik stel vast ± en dat prijs ik ook in hem ± dat hij de enig juiste conclusie daaraan verbindt en dat is het indienen van een motie van afkeuring. Het spreekt vanzelf dat ik, als die motie wordt aangenomen, datgene zal doen wat ik behoor te doen.

Voorzitter! De heer Van der Vlies heeft volstrekt gelijk dat vanaf het moment dat de eerste vraag werd gesteld in het vandaag gevoerde debat, er in termen van factfinding een heel proces is doorgemaakt, niet in de laatste plaats omdat een aantal gebeurtenissen, een aantal relevante momenten zich in dat kader hebben voltrokken. Dat gebeurde weliswaar onder mijn directe verantwoordelijkheid, maar buiten mijn directe waarneming. Het vergt dan enige tijd om die film compleet te krijgen. Ik meen dat wij de Kamer op dit punt de volledige film hebben kunnen laten zien voor zover het gaat om de verantwoordelijkheid die ik daar als staatssecretaris in heb.

Ik ben ook blij met de waarneming van de heer Van der Vlies over het interruptiedebatje van 22 november vorig jaar. Daarover verschillen wij in ieder geval niet van mening. Het was wat mij betreft ook een belangrijk punt, omdat er voortdurend naar voren kwam dat ik zei dat ik bepaalde conclusies absoluut niet kende. Men verwarde mijn uitspraken met een geheel andere conclusie. Op dat punt moet er volledig helderheid zijn. Ik heb aangegeven wat ik wel wist en ik heb ook aangegeven dat naar mijn stellige overtuiging hetgeen ik wist enorm afweek van de conclusies die op dat moment in het debat een rol gingen spelen. Ik ben blij dat dit hoofdstuk ook voor de heer Van der Vlies gesloten is.

Voorzitter! De heer Van Hoof is erop teruggekomen dat hetgeen ik wel wist, namelijk het signaal dat het steeds beter gaat met het terugdringen van het ziekteverzuim in Nederland, eigenlijk niets nieuws impliceerde. Voorzitter! Ik bevestig dit nogmaals, ook na de opmerkingen hierover van mevrouw Bijleveld. Zij maakt in tweede termijn de fout, te zeggen dat mijn medewerkers op 17 november een onverwacht scherpe daling van cijfers inzake het ziekteverzuim gepresenteerd kregen. Dat is niet waar. Onverwachts was de presentatie van de ambtenaren van CTSV-zijde van het totaal dat door hen werd gemeld. Een en ander was geen onderdeel van de vergadering, maar werd onverwachts gemeld. Vervolgens werd gemeld wat er gaande was met betrekking tot het ziekteverzuim. Die cijfers, ook met betrekking tot de ontwikkeling van het ziekteverzuim zelf ± in de verschillende onderzoeken variëren zij tussen de 16% en 18% ± weken niet significant af van de informatie die wij op dat moment al hadden. Wij werden dus niet met onverwacht scherpe nieuwe cijfers, nieuwe feiten geconfronteerd, maar met iets waarvan wij beargumenteerd tot de conclusie konden komen dat het niet om nieuw materiaal ging. Er was op dat moment maar één conclusie mogelijk, namelijk dat er op dit punt niet vreselijk veel nieuws onder de zon zou zijn.

Voorzitter! Ik moet tegen mevrouw Bijleveld in een aantal opzichten hetzelfde zeggen als tegen de heer Rosenmöller. Ten aanzien van het documenten uitwisselen onder strikte geheimhouding heb ik precies aangegeven hoe het is gegaan. Twee medewerkers van verschillende organisaties zeggen dat je het stuk wel mag hebben, als je het maar geheim houdt. Daar moeten wij niet al te formeel over doen, want dat gebeurt wel vaker. Ik heb de opmerkingen rondom ''oorlog'' gemaakt zoals ik ze heb gemaakt om daarmee precies in alle scherpte aan te geven dat naar mijn stellige overtuiging zelfs als dat gebeurd zou zijn, van indirecte beÈnvloeding geen sprake zou zijn geweest.

Voorzitter! Op de andere door mevrouw Bijleveld in tweede termijn gemaakte opmerkingen ben ik al ingegaan bij de beantwoording van vragen van andere sprekers. Hetzelfde geldt ten aanzien van de beÈnvloeding en het lekken als argument. Ik moet toegeven dat ik op het moment dat mevrouw Bijleveld de vraag stelde of de rapporten beschikbaar konden worden gesteld, geen melding heb gemaakt van het telefoontje van de voorzitter van het CTSV. Ik heb omstandig uitgelegd wat mijn overwegingen daarvoor zijn geweest. Zij kan tot de conclusie komen dat zij liever had gezien dat dit anders was gegaan. Ik heb op dat moment de afweging gemaakt die ik een- en andermaal aan de Kamer heb uitgelegd.

Voorzitter! De opmerking van de heer Boogaard dat de staatssecretaris alleen die informatie krijgt die zijn ambtenaren hem wensen te geven, doet geen recht aan de loyaliteit en de wijze van werken van mijn medewerkers. Daar is natuurlijk geen sprake van. Medewerkers melden alle relevante informatie. Toen het signaal over het ziekteverzuim kwam, is dat ook terecht gemeld. Ik kan het goed billijken dat, toen het onderliggende materiaal waarover zij beschikten geen relevante aanvullende informatie inhield, die informatie op dat moment niet bij mij terecht is gekomen.

Ik kan mevrouw Van Nieuwenhoven overigens meedelen dat het door haar gesuggereerde goede gesprek volgende week door mijn ambtenaren bijzonder op prijs zal worden gesteld. Dat neemt niet weg dat ik hen op dat punt geen verwijt maak. Er wordt zeker niet heel selectief omgegaan met informatie ten behoeve van bewindslieden. Zo is het niet en zo kan het ook niet zijn.

Voorzitter! Mevrouw Van Nieuwenhoven heeft gevraagd waarom ik niet heb doorgevraagd op de globale inhoud. Die argumentatie

is voldoende gewisseld. Ik had ervoor kunnen kiezen, dat wel te doen. Een feit is dat ik dat niet heb gedaan. Ik denk dat wij het daarbij moeten laten. Hetzelfde geldt voor de verschillende versies rondom de reconstructie. Geen van beide zijn van mij. Ik heb inmiddels wel inzicht in beide. Het enige wat ik kan vertellen, is dat zij op een enkel punt verschillen en dus niet identiek zijn. Ik heb in ieder geval kunnen vaststellen dat zij beide ook fouten bevatten. Daar zou ik ook dat onderdeel van het dossier op dit moment mee willen afsluiten. Haar opmerkingen met betrekking tot de motie van de heer Rosenmöller heb ik heel goed begrepen.

Voorzitter! De heer Van Middelkoop had het over ''hoe dan ook het regeerakkoord uitvoeren''. Ik had liever gehad dat hij tegen mij gezegd zou hebben: het is voor deze staatssecretaris wel heel erg belangrijk dat het regeerakkoord wordt uitgevoerd. ''Hoe dan ook'' is natuurlijk nooit aan de orde. Er kunnen altijd momenten zijn om ten opzichte van het regeerakkoord aanpassingen te overwegen. Het zal de heer Van Middelkoop duidelijk zijn dat dat in de afgelopen anderhalf jaar ook een- en andermaal gebeurd is. Sterker nog, hij gaf in eerste termijn zelf de voorbeelden daarvan aan. Ik wijs bijvoorbeeld op de manier waarop wij hier met elkaar gepraat hebben over de Algemene nabestaandenwet.

Ik ben dus zeker geen staatssecretaris die tegen beter weten in aan een element uit het regeerakkoord vasthoudt. Maar ik ben het met hem eens dat het voor mij buitengewoon belangrijk is. Dat heeft, wat mij betreft, zeker ook een rol gespeeld bij mijn eigen aandringen in de richting van de Kamer om een procedure te bewandelen die het mogelijk maakt, de wetsvoorstellen op een zodanig tijdstip te kunnen invoeren als ik op dat moment voornemens was.

Voorzitter! Ik heb kennis genomen van de opmerkingen van de heer Van Middelkoop over monisme. Ik denk dat wij daar ook niet al te ingewikkeld over moeten doen. Ik geloof niet dat er iets mis mee is als een bewindspersoon voorafgaand aan een debat met leden van deze Kamer overleg voert, de klokken gelijk zet. Mocht de heer Van Middelkoop op enig moment behoefte hebben aan vooroverleg met mij over welk debat dan ook, dan ben ik graag beschikbaar voor overleg met zijn fractie. Ik zeg het wellicht ten overvloede, maar dat is in het verleden ook wel eens gebeurd met andere fracties die niet tot de coalitie behoren. Als kamerleden over welk debat dan ook met mij vooroverleg zouden willen hebben, dan ben ik daar vanzelfsprekend voor beschikbaar.

Voorzitter! Ik heb goede nota genomen van de vraag van mevrouw Schimmel over het onderzoek van de rijksrecherche. Ik heb daar in een interruptie al op geantwoord. Zij zegt dat er geen uitsluitsel is over de vraag of de reactie van mijn ambtenaren, zelfs als die zou zijn geweest ''daar komt oorlog van'', geen indirecte invloed heeft gehad. Ik heb nu juist geprobeerd aan te geven dat dat volgens mij wel uitgesloten is. Het college van toezicht heeft mij immers laten weten dat die reactie niet bij hem is terechtgekomen op de dag van besluitvorming. Die kwam pas enige maanden later. Ik heb dus juist het meest extreme voorbeeld genomen. Zelfs als dat gezegd was ± nogmaals, dat is dus niet de waarneming van mijn eigen medewerkers ± dan zou het geen invloed kunnen hebben gehad, omdat ook het college van toezicht pas in de loop van februari van dit jaar daarvan op de hoogte was.

De beraadslaging wordt gesloten.

In stemming komt de motie-Rosenmöller c.s. (24636, nr. 1).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+, de RPF, de SGP en de SP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (24636, nr. 2).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat behoudens de aanwezige leden van de fractie van de SP, de aanwezige leden van alle fracties tegen deze motie hebben gestemd, zodat zij is verworpen.

Sluiting 23.14 uur

□

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. acht koninklijke boodschappen, ten geleide van de volgende voorstellen van (rijks)wet:

Wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur in verband met de implementatie van de richtlijn nr. 90/313/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieu-informatie (24613);

Wijziging van bepalingen van verschillende wetten in verband met de erkenning van de vrijheid van levensovertuiging als grondrecht (24614);

Wijziging van de Wet op de ondernemingsraden en titel 7.10 (arbeidsovereenkomst) van het nieuw Burgerlijk Wetboek (24615);

Instelling van een vast college van advies van het Rijk op het terrein van het openbaar bestuur (Wet op de Raad voor het openbaar bestuur) (24616);

Enige regels ter uitvoering van een aantal EG-verordeningen op het gebied van de mededinging (Wet uitvoering EG-mededingingsverordeningen) (24617);

Wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met de bevordering van de kwaliteit en de studeerbaarheid van het onderwijs (24619);

Verzelfstandiging van Staatsbosbeheer (Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer) (24622);

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met een herziening van de planprocedure (verkorting planprocedure) (24623).

Deze koninklijke boodschappen, met de erbij behorende stukken, zijn al gedrukt en rondgedeeld;

2. een brief van de Directeur van het Kabinet der Koningin, met de mededeling, dat Hare Majesteit de haar door de Staten-Generaal toegezonden voorstellen van (rijks)wet, gedrukt onder de nummers 24331, 24076, 23255, 24090, 24338, 21177, 24208, 23716, 23806, 24221, 24237, 24070, 24285, 24115, 23874, 23682, 24096, 24107, 24259, 24334, 24134, 24259, 24108, 23646, 24029, 24341, 23963, 23947,